

Broj: 03-20-567/2023
Sarajevo, 02.06.2023. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
**PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO**

Primljeno: 05-06-2023

Org. jcd.	Broj	Priloga	Vrijednost
09,02	- 20 -	1717	123

B

- Predstavnički dom-
gđa. Mirjana Marinković-Lepić, predsjedavajuća
- Dom naroda –
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21), radi razmatranja i prihvatanja, dostavljam **IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE („ZELENI IZVJEŠTAJ“) U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2022. GODINU**, koji je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine utvrdila na 4. sjednici održanoj 01.06.2023. godine.

S poštovanjem,

Prilog: kao u tekstu

GOVERNMENT

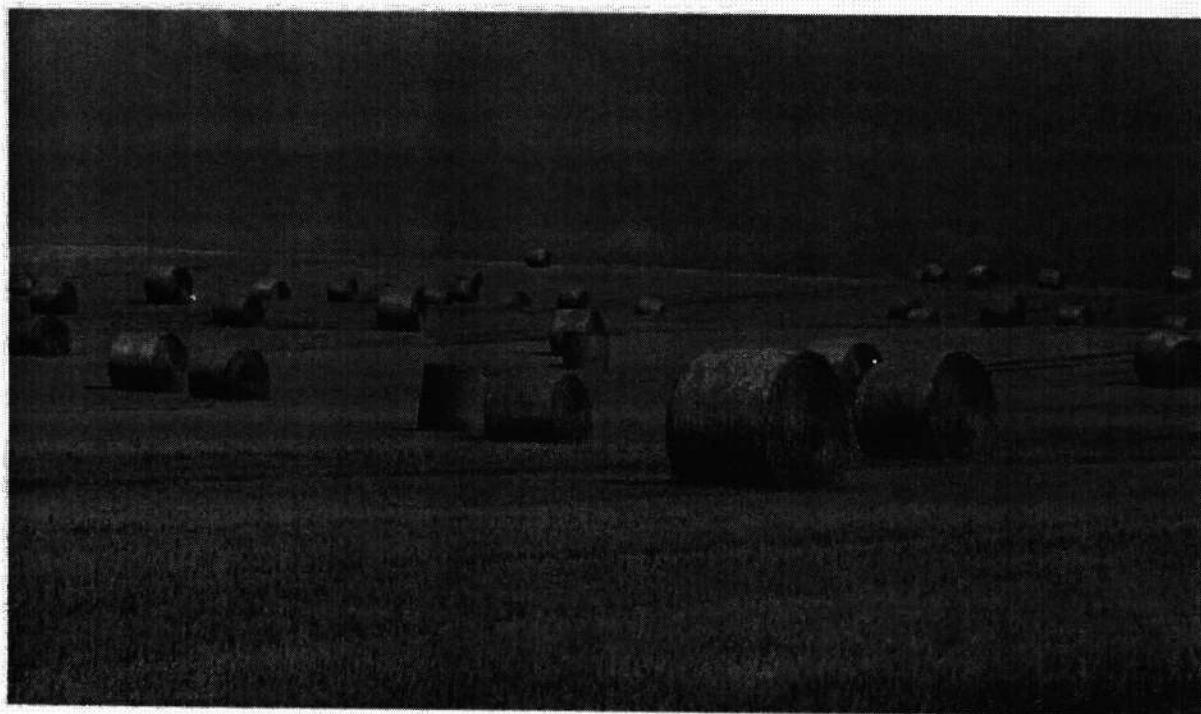
Na osnovu člana 19. stav (4) Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 4. sjednici, održanoj 01.06.2023. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Izvještaj o stanju poljoprivrede (Zeleni izvještaj) u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2022. godinu sa Prijedlogom preporuka.
2. Izvještaj o stanju poljoprivrede (Zeleni izvještaj) u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2022. godinu sa Prijedlogom preporuka dostaviće se na prihvatanje Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

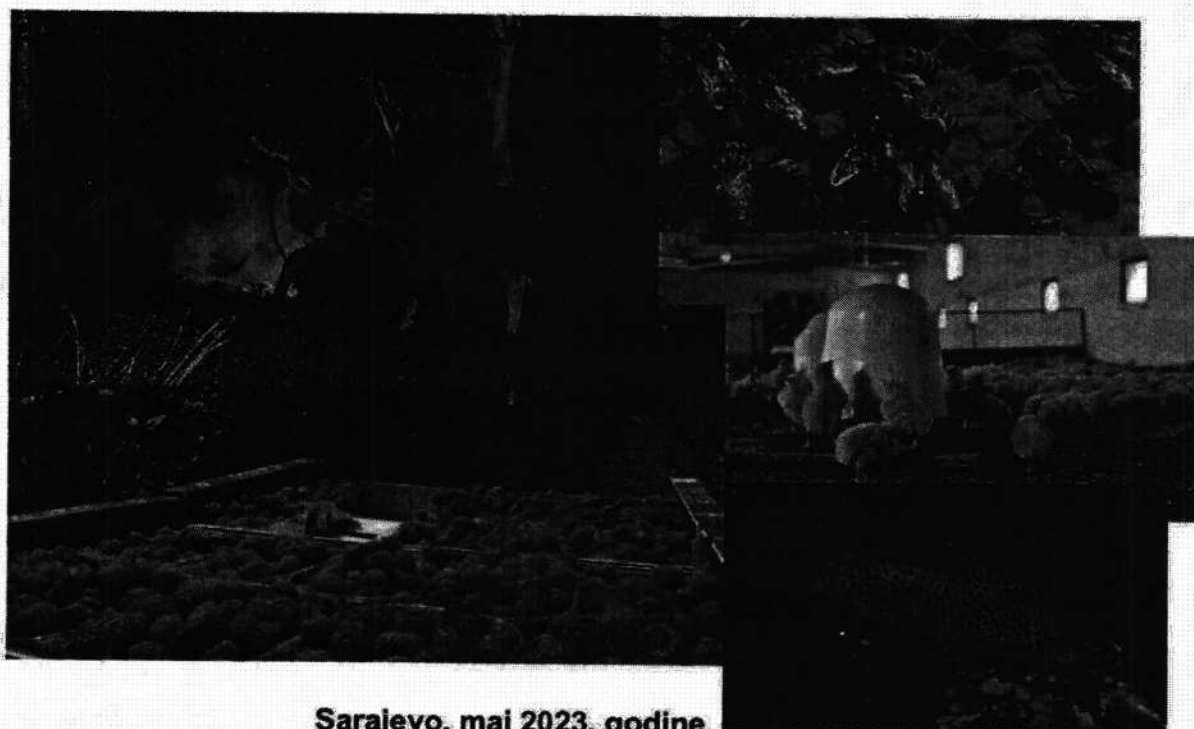
V. broj: 723/2023
01.06.2023. godine
Sarajevo

**GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O STANJU POLJOPRIVREDE
U FEDERACIJI BIH ZA 2022. GODINU**

- ZELENI IZVJEŠTAJ -

Sarajevo, maj 2023. godine

SADRŽAJ

1	UVOD	8
2	UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA	10
3	SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA	11
3.1	Strateški ciljevi i prioriteti	11
3.2	Program rada Ministarstva	11
3.3	Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH	12
3.4	Usvojeni zakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini	12
3.5	Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije	13
3.6	Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu	14
3.6.1	Merkantilna proizvodnja	14
3.6.1.1	Zasijana oranična površina	14
3.6.1.2	Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva	16
3.6.1.3	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	22
3.6.1.4	Vočarska i vinogradarska proizvodnja	23
3.6.1.5	Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća	25
3.6.1.6	Vinogradarstvo	26
3.6.1.7	Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina	27
3.6.2	Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH	27
3.6.3	Mjere zemljišne politike	30
3.6.3.1	Korštenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem	30
3.7	Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini	34
3.7.1	Govedarstvo	34
3.7.2	Ovčarstvo	39
3.7.3	Kozarstvo	41
3.7.4	Svinogojstvo	42
3.7.5	Pčelarstvo	44
3.7.6	Peradarstvo	46
3.7.7	Akvakultura	49
4	ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI	51
4.1	Proizvodnja i kapaciteti	51
4.2	Pokrivenost uvoza izvozom	53
4.3	Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda	55
4.4	Zaposlenost i nezaposlenost	56
4.5	Plaće	56

57 5 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

57 5.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

62 5.1.1 Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

68 5.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

72 5.2.1 Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

81 6 RURALNI RAZVOJ

81 6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

81 6.1.1 D/1-1 Podrška Investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnog bankom

81 6.1.2 D/1-2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

82 6.2 MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA

82 6.2.1 D/2-1 Podrška certifikaciji organske proizvodnje

86 7 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

89 8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

91 9 KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2022. GODINI

92 10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIENATA

95 11 PREPORUKE

POPIS TABELA

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha	15
Tabela 2. Pregled poŕnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH	18
Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini	21
Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha	22
Tabela 5. Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini	23
Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini	25
Tabela 7. Pregled proizvodnje groŕđa u 2021. i 2022. godini	26
Tabela 8. Pregled proizvodnje juŕnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini	27
Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina	28
Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini	31
Tabela 11. Pregled projekata uređjenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini	31
Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini	32
Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina	35
Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini	35
Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini	36
Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.	36
Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.- 2022. godina ..	37
Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina)	40
Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina	41
Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina	41
Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina	43
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022	43
Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina	44
Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina	45
Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2021.- 2022. godine	47
Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina	47
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina ..	50
Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda	51
Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini	51
Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini	52
Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini	53
Tabela 32. Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	54
Tabela 33. Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda	54
Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda	55
Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2022./decembar 2021. godine)	55
Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine	56

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 37. Visina prosječnih plaća	56
Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja	57
Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH	59
Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini	63
Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama	68
Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu	70
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu	73
Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini	82
Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini	84
Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2022. godini ..	86
Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2022. godini	87
Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2022.g.	89
Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2022. g. po kantonima – zbirno	90
Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini	92
Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini	93
Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini	94

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha	15
Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha	16
Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha	17
Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona	17
Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha	18
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha	19
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona	19
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha	20
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha	20
Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona	20
Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha	21
Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)	21
Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)	22
Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha	22
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH	24
Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona	24
Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo	24
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha)	25
Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona)	26
Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo)	26
Grafikon 21. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona)	27
Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu	28
Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom)	29
Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021	29
Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.	37
Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH	38
Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH	38
Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH	39
Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH	40
Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH	42
Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.	44
Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH	45
Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH	46
Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH	48
Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lahkih linija po kantonima u Federaciji BiH	48
Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH	48
Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH	50
Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%)	65
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%)	66
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021. godini (ha)	67
Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021. godine (ha)	67
Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021. godine (kom)	68
Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2022. godini (%)	75
Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%)	75

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla).....	76
Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara).....	76
Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%).....	77
Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla).....	77
Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčjeg i kozjeg mlijeka u 2022/2021 (litara).....	78
Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla).....	78
Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela).....	78
Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun).....	80
Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg).....	80
Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla).....	81
Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM).....	83
Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g	85
Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2022. godini	88
Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2022. g.	89
Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2022. godini	90
Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini	93

1 UVOD

U skladu sa članom 52. Zakona o poljoprivredi ("Službene novine Federacije BiH" br. 88/07, 04/10, 27/12, 7/13 i 82/21) propisano je da Godišnji izvještaj o stanju poljoprivrede u prethodnoj kalendarskoj godini (Zeleni izvještaj) u saradnji sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede izrađuje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i dostavlja ga Vladi Federacije Bosne i Hercegovine na utvrđivanje, a Vlada Federacije ga dostavlja na prihvatanje Parlamentu Federacije BiH.

Zeleni izvještaj između ostalog ima za cilj prezentovati dostignuća u sektoru, kao takav sadrži ocjenu stanja i privrednog položaja poljoprivrede, te prijedlog i način provođenja mjera poljoprivredne politike u narednom periodu. Poljoprivreda i prehrambena industrija Federacije BiH su veoma važne sa stanovišta društveno-ekonomskog razvoja naše zemlje, a taj značaj se ogleda u obezbjeđenju dovoljnih količina hrane za prehranu stanovništva, kao i veliki ekonomski značaj u stvaranju bruto domaćeg proizvoda. Dodatno, njegova ekonomska održivost, sposobnost za rast, omogućava izvozne pretpostavke u vremenu krize i određen ekonomski rast, što čini poljoprivredni sektor osnovnim "stabilizatorom" društva i ekonomije Federacije BiH. Pored toga, u uslovima u kojima živimo, poljoprivredna proizvodnja nudi realne pretpostavke za zapošljavanje stanovništva, i zadržavanje mlade populacije stanovništva u ruralnim područjima.

Preduslovi za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji se ogledaju u povoljnim agroklimatskim uslovima, kvalitetnom poljoprivrednom zemljištu, velikom broju najrazličitijih poljoprivrednih kultura, tradicionalnim poljoprivrednim proizvodima, kvalitetom poljoprivrednih proizvoda koji su dostigli vrhunski nivo, velikom broju autohtonih i izvornih proizvoda, znanju i trudu poljoprivrednih proizvođača, nisu iskorišteni u potpunosti, što predstavlja dodatnu obavezu u narednom periodu da se ovi uslovi maksimalno iskoriste.

Bosna i Hercegovina kao potpisnica Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, kao i obaveze za postepenim usklađivanjem sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom EU, Ministarstvo će u narednom periodu trebati ubrzati transformaciju dosadašnje poljoprivredne politike iz jednog modela (poticaja proizvodnji) u mjere koje se ogledaju u tri stupa, a koje sadrže mjere tržišno-cjenovne politike, odnosno mjere direktnih plaćanja (I stup), strukturne mjere i mjere politike ruralnog razvoja (II stup) i mjere vezane za opće usluge u poljoprivredi (III stup), time i Federacija BiH kao dio Bosne i Hercegovine, što je definisano u novoj Strategiji poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije Bosne i Hercegovine za period 2021.- 2027. godine. Naime, u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji Bosne i Hercegovine, a nakon što je usvojena Strategija razvoja Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva je u 2022. godini izradilo i u parlamentarnu proceduru uputilo Strategiju razvoja Federacije Bosne i Hercegovine 2021-2027. godina,

te na taj način stvorilo pretpostavke da nakon njenog usvajanja primijenimo u najvećoj mjeri odredbe iz Zajedničke poljoprivredne politike EU.

Prilikom realizacije navedenih sredstava, nastavilo se sa dogradnjom i korištenjem Aplikacije za obradu zahtjeva kod realizacije novčanih podrški u poljoprivredi, čime je dodatno unapređen postupak apliciranja i obrade zahtjeva, kako za poljoprivrednike (klijente), tako i za službenike općina, nadležnih kantonalnih ministarstava kao i Ministarstva. Znači, u cilju transparentnije raspodjele odobrenih sredstava, kontrole njihovog utroška, kao i preporuke Revizije iz prethodnog perioda, Ministarstvo se opredijelilo za izradu ove Aplikacije za obradu novčanih podrški u poljoprivredi, koja je oslonjena na Regstru poljoprivrednih gazdinstava i Regstru klijenata koja je u Federalni platni sistem uvela sistemski rješenja, kao i veću efikasnost, efektivnost i ekonomičnost kao i transparentnost u obradi zahtjeva i isplate novčanih podrški. Ovaj sistem također omogućava izradu različitih analiza, izvještaja kao i monitoring realizacije propisanih mjera.

Sredstva odobrena za podsticaj poljoprivredi u 2022. godini u iznosu od 106.000.000,00 KM su utrošena u procentu od 99,64% ili 105.614.790,75 KM. Od tog iznosa je realizovano 17.348.111,01 KM po modelu poticaja biljnoj proizvodnji, 70.449.239,00 KM po modelu poticaja animalnoj proizvodnji, 16.166.893,18 KM po modelu ruralnog razvoja, 1.487.577,37 po modelu ostalih vrsta podrški i 162.970,19 KM za sudske presude, žalbene postupke, vansudske nagodbe i nerealizovane zahtjeve.

2 UNUTRAŠNJA ORGANIZACIJA FEDERALNOG MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Poslovi iz djelokruga Ministarstva vrše se u okviru sljedećih 14 organizacionih jedinica:

- 01- Kabinet ministra;
- 02- Sekretar Ministarstva;
- 03- Sektor za poljoprivredu i prehrambenu industriju;
- 04- Sektor za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe;
- 05- Sektor za poljoprivredna plaćanja;
- 06- Sektor za veterinarstvo;
- 07- Sektor za vode;
- 08- Sektor za šumarstvo i lovstvo;
- 09- Služba za upravljanje projektima;
- 10- Sektor za finansije i računovodstvo;
- 11- Sektor za pravne, kadrovske i opće poslove;
- 12- Služba za informaciono – komunikacijske tehnologije;
- 13- Jedinica za internu reviziju;
- 14- Federalna uprava za šumarstvo (FUŠ)

U Ministarstvu je sistematizovano 145 radnih mjesta, a popunjeno 96. Za izvršenje poslova i zadataka iz nadležnosti poljoprivrede i prehrambene industrije, ruralnog razvoja i plaćanja je sistematizirano 49, a zaposleno 34 službenika. U Sektoru za poljoprivredu i prehrambenu industriju je sistematizovano 22, a zaposleno 17 državnih službenika i namještenika, u Sektoru za ruralni razvoj i poljoprivredne savjetodavne službe sistematizovano je 10 radnih mjesta, a popunjeno 5, dok je u Sektoru za poljoprivredna plaćanja sistematizovano 17 radnih mjesta od toga popunjeno 12 radnih mjesta.

U zemljama okruženja, poljoprivredi kao važnoj grani privrede, dat je daleko veći značaj nego u Bosni i Hercegovini, a samim tim i u Federaciji BiH, što se ogleda između ostalog i brojem uposlenih službenika u ovom sektoru. Iz navedenog se može zaključiti da se zbog nedovoljnih administrativnih kapaciteta u Federaciji BiH dovodi u pitanje provođenje programskih aktivnosti Ministarstva kao i dalje ispunjavanje obaveza iz SSP-a koje su u njenoj nadležnosti.

3 SEKTORSKA ANALIZA - POLJOPRIVREDA

3.1 Strateški ciljevi i prioriteti

- Strateški ciljevi i prioriteti Ministarstva u skladu sa Srednjoročnom strategijom razvoja poljoprivrednog sektora u mandatnom periodu 2015. – 2019. godini (produžena do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine) su:
 1. Razvoj poljoprivrede i pripadajućih sektora uz podizanje tehničko-tehnološkog nivoa, efikasnije korištenje raspoloživih resursa, te uvažavanje zahtjeva modernih tržišta.
 2. Osiguranje uslova za snažnije generiranje stabilnijeg dohotka u okviru poljoprivrednog sektora i unaprjeđenje kvalitete života u ruralnim sredinama.
 3. Održivo upravljanje prirodnim resursima i prilagođavanje poljoprivrede klimatskim promjenama.
 4. Prilagođavanje institucionalno-zakonodavnog okvira i poljoprivredne politike sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom Evropske unije (CAP EU) uz uvažavanje stepena razvijenosti poljoprivrednog sektora Federacije BiH.

3.2 Program rada Ministarstva

Težište godišnjih programskih aktivnosti u 2022. godini bilo je usmjereno na realizaciju strateških i operativnih ciljeva koji su definisani u Srednjoročnoj strategiji razvoja poljoprivrednog sektora 2015. - 2019. godini, jer se većina ciljeva nije realizovala radi čega je pokrenut postupak da se produži period važenja postojeće Strategije (produžena Strategija do kraja 2021. godine i Zaključak Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o njenoj primjeni u 2022. godini V. broj: 439/20212. od 07.04.2022. godine). Strategijom su definisana četiri strateška cilja i 36 operativnih ciljeva. Realizacija ovih ciljeva je nastavljena i tokom 2022. godine kao nastavak aktivnosti iz Plana rada za 2021. godinu, a prvenstveno obuhvaća provođenje aktivnosti na realizaciji sljedećih operativnih ciljeva:

- Ubrzavanje preuzimanja EU zakonodavstva - pravni okvir u oblasti poljoprivrede uskladiti sa EU standardima (izrada zakona);
- Smanjivanje razlika u uslovima poslovanja u odnosu na zemlje regiona, (Poticati konkurentnost poljoprivredne proizvodnje i prerade te ruralnog razvoja kroz novčane podrške);
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme;
- Povećanje brojnosti i kvaliteta stočnog fonda;
- Tehničko-tehnološko unapređenje objekata, mehanizacije i opreme u prehrambenoj industriji;
- Praćenje realizacije Strategije i izrada godišnjeg operativnog programa
- implementacije poljoprivredne strategije te pripreme radnje za donošenje nove Strategije;
- Regulatorno-organizaciono, materijalno-financijsko, personalno i stručno jačanje poljoprivrednog savjetodavstva (Uspostava i razvoj poljoprivrednih savjetodavnih službi i izrada propisa u ovoj oblasti);

- Unaprijediti učinkovitost biljne proizvodnje (gospodarenje i uređenje poljoprivrednog zemljišta, biljna proizvodnja, sjeme i sadni materijal, zaštita zdravlja bilja, fitofarmaceutska sredstva i mineralna đubriva, realizacija akcionih planova, izrada izvještaja i informacija).

3.3 Zakonska regulativa iz oblasti poljoprivrede u Federaciji BiH

- Zakon o poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“, br. 88/07, 4/10, 27/12, 7/13 i 82/21),
- Zakon o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19),
- Zakon o stočarstvu („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu („Službene novine Federacije BiH“, br. 64/04 i 27/10),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“, broj 52/09),
- Zakon o zaštiti bilja od bolesti i štetočina koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list R BiH", br. 2/92 i 13/94),
- Zakon o sjemenu i sadnom materijalu („Službene novine Federacije BiH“, br. 55/01 i 31/14),
- Zakon o poljoprivrednim savjetodavnim službama („Službene novine Federacije BiH“, broj 66/13),
- Zakon o vinu („Službene novine Federacije BiH“, broj 55/12),
- Zakon o poljoprivrednoj organskoj proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“, broj 72/16).

Navedene zakone prate podzakonski akti koji su doneseni na osnovu istih.

3.4 Usvojeni zakonski i podzakonski akti u Federaciji BiH u 2022. godini

- Odluka o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH“ br. 30/22 i 101/22),
- Pravilnik o načinu i uslovima ostvarivanja novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/17, 34/17-ISP, 55/17, 56/18, 24/20 i 32/21) – PREČIŠĆENI TEKST („Službene novine Federacije BiH“ br. 54/21 i 46/22),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi („Službene novine Federacije BiH“ br. 61/21, 76/21 i 46/22),
- Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ruralnog razvoja („Službene novine Federacije BiH“ br. 55/21 i 46/22),
- Pravilnik o obuci, stručnom ispitu, certifikatu i Registru poljoprivrednih savjetodavaca („Službene novine Federacije BiH“, broj 79/22),
- Pravilnik o obliku, sadržaju prijave i postupku priznavanja nove pasmine, soja i hibrida ("Službene novine Federacije BiH" broj 31/22),

- Pravilnik o obliku i sadržaju obrasca dozvola za sportsko-rekreacijski ribolov („Službene novine Federacije BiH“, br. 71/05 i 102/22),
 - Uredba o postupku izdavanja saglasnosti za uvoz i odobrenja za unutrašnji promet fitofarmaceutskih sredstava („Službene novine Federacije BiH“, broj 41/22)

3.5 Registri koji se vode u ministarstvu iz oblasti poljoprivrede i prehrambene industrije

- Registar poljoprivrednih gazdinstava i Registar klijenata (RPG i RK),
- Registar laboratorija za kontrolu kvaliteta poljoprivrednog sjemena,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sjemena, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar proizvođača poljoprivrednog sadnog materijala,
- Registar dorađivača poljoprivrednog sjemena,
- Registar uvoznika poljoprivrednog sjemena, sadnog materijala, presadnica i micelija jestivih i ljekovitih gljiva,
- Registar pravnih i fizičkih lica za promet fitofarmaceutskim sredstvima,
- Registar distributera i uvoznika mineralnih đubriva,
- Registar mineralnih đubriva,
- Registar proizvođača, prerađivača, uvoznika i distributera biljki, biljnih proizvoda i reguliranih objekata (FITOREGISTAR),
- Registar uzgajivača uzgojno vrijednih životinja,
- Registar pčelara i pčelinjaka,
- Registar ergela,
- Registar subjekata iz oblasti prehrambene i duhanske industrije,
- Registar poljoprivrednih savjetodavaca,
- Registar poljoprivrednih savjetodavnih službi.

3.6 Pregled stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu

Poljoprivredna proizvodnja je vrlo značajna privredna djelatnost u Federaciji BiH i može predstavljati osnov razvoja privrede.

Pregledom stanja u biljnoj proizvodnji za 2022. godinu na području Federacije BiH, možemo konstatovati da za ratarsku, voćarsku i vinogradarsku proizvodnju, uzgoj industrijskog i ljekovitog i aromatičnog bilja, donekle i povrtlarsku proizvodnju, koje se odvijaju u potpunosti na otvorenom, najznačajniji faktor uspješnosti proizvodnje su klimatski uslovi koji vladaju tokom vegetacije, a i tokom stadija mirovanja tako da se smatraju odlučujućim faktorom za ostvarivanjem visokih i stabilnih prinosa, odnosno cjelokupne biljne proizvodnje. Pored temperature, koja u našim klimatskim uslovima može biti ekstremna (visoka ili niska) i na taj način negativno uticati na prinose, količina padavina i njihov raspored tokom vegetacijskog perioda, je najvažniji faktor koji utiče na visinu prinosa. Pomenuti uslovi u odnosu na prethodnu godinu bili su povoljniji. Na klimu nije moguće direktno uticati, te je ona ograničavajući faktor u proizvodnji i postizanju visokih i stabilnih prinosa. Primjenom odgovarajuće agrotehnike moguće je do određene granice ublažiti pojedine klimatske elemente, na čemu treba raditi u narednom periodu.

Biljna proizvodnja obuhvata gajenje svih važnih ratarskih, povrtnih, voćarskih i vinogradarskih kultura.

Pregledom stanja u ovoj proizvodnji u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu, obuhvaćene su zasijane i požnjevene površine, broj rodnih stabala voća i trsova vinove loze, te ostvareni ukupni i prosječni prinosi. Naglašavamo da su u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu ostvareni manji prinosi pšenice, kukuruza u zrnju i soje.

Godišnji izvještaj o stanju biljne proizvodnje u prethodnoj godini radi se na osnovu saradnje sa kantonalnim ministarstvima nadležnim za poslove poljoprivrede, Federalnim zavodom za statistiku i ostalim dostupnim službenim podacima dostavljenim iz službenih izvora podataka za ovu proizvodnju.

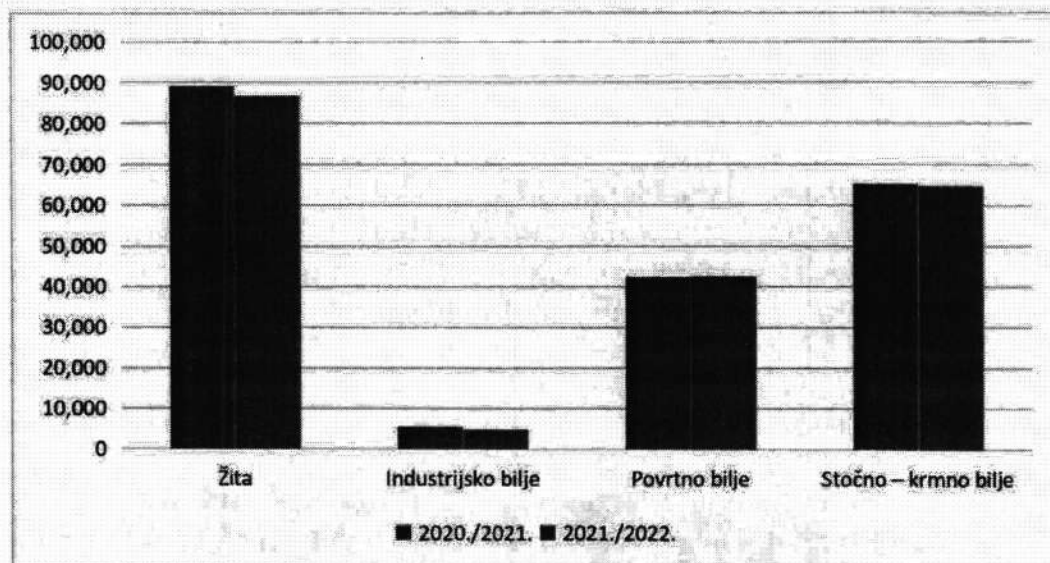
3.6.1 Merkantilna proizvodnja

3.6.1.1 Zasijana oranična površina

U Federaciji Bosne i Hercegovine u periodu 2021./2022. godine došlo je do smanjenja ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u odnosu na prethodni vremenski period (2020./2021.) za 1,6%, što se može vidjeti iz datog usporednog prikaza zasijanih površina u jesenjoj i proljetnoj sjetvi u 2020./2021. i 2021./2022. i kao i na Grafikonu 1.

Promatrano po grupama usjeva u proljetnoj i jesenjoj sjetvi, bilježi se pad zasijanih površina kod žita i industrijskog bilja, a povećanje kod povrtnog bilja.

Grafikon 1. Ukupne zasijane oranične površine u jesenjoj i proljetnoj sjetvi, ha

Iz datog pregleda sjetvenih površina po kulturama, te na osnovu podataka sadržanih u Tabeli 1. i predstavljenim u Grafikonu 2. zaključuje se da je u periodu 2021./2022. došlo do smanjenja većine zasijanih površina u odnosu na 2020./2021. godinu kod svih kultura uz blago povećanje ječma za 3,6% i raži za 3,7%.

Tabela 1. Pregled ukupnih zasijanih oraničnih površina u Federaciji BiH, ha

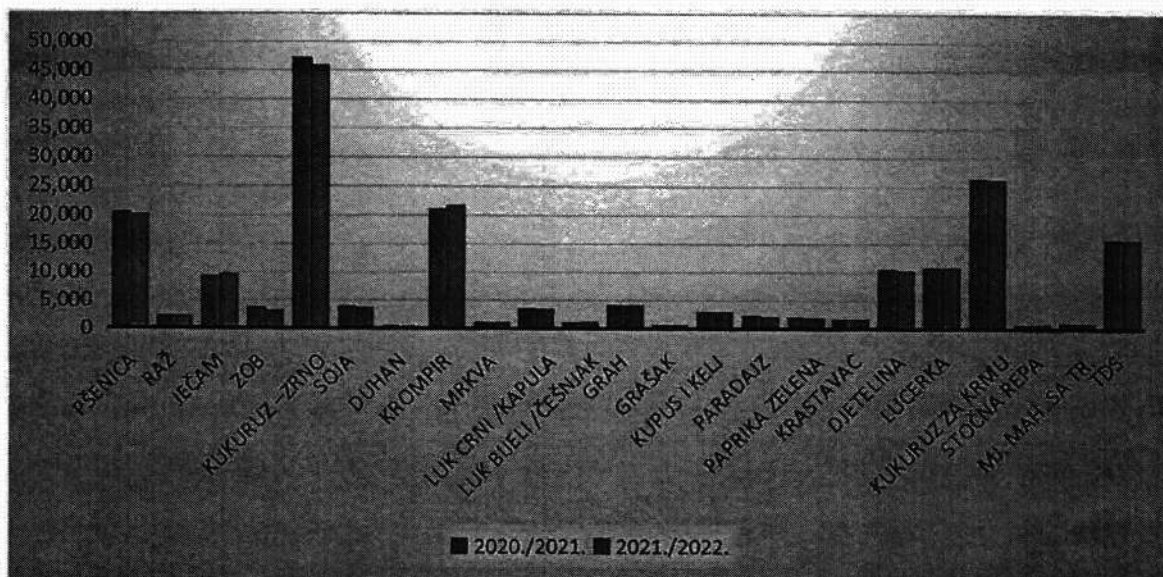
Poljoprivredna kultura	2020./2021.	2021./2022.	Indeks
Žita	89.214	86.753	97,2
Industrijsko bilje	5.504	4.904	89,1
Povrtno bilje	42.479	42.664	100,4
Stočno – krmno bilje	65.255	64.813	99,3
Zasijano – ukupno	202.452	199.134	98,4
Pšenica	20.361	20.082	98,6
Raž	2.066	2.142	103,7
Ječam	9.184	9.517	103,6
Zob	3.638	3.046	83,7
Kukuruz –zmo	47.064	45.715	97,1
Soja	3.775	3.516	93,1
Duhan	305	284	93,1
Krompir	20.986	21.633	103,1
Mrkva	879	926	105,3
Luk crni /kapula	3.347	3.290	98,3

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Luk bijeli /češnjak	960	977	101,7
Grah	4.071	4.075	100,1
Grašak	507	536	105,6
Kupus i kelj	2.890	2.872	99,4
Paradajz	2.209	2.044	92,5
Paprika zelena	1.917	1.741	90,8
Krastavac	1.578	1.569	99,4
Djetelina	10.376	10.144	97,8
Lucerka	10.755	10.747	99,9
Kukuruz za krmu	26.284	26.205	99,7
Stočna repa	577	619	107,3
Mješavina mahunarki sa travama	791	719	90,9
TDS	15.638	15.576	99,6

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 2. Pregled ukupnih zasijanih površina po kulturama u FBiH, ha

3.6.1.2 Ostvarena proizvodnja i prinosi usjeva

U Federaciji Bosne i Hercegovine ostvareni ukupni prinosi žita u 2022. godini su umanjeni u odnosu na 2021. godinu. Smanjenje ukupno proizvedenih količina žita posljedica je nedovoljnih količina mineralnih gnojiva za osnovnu gnojidbu i prihranu usjeva.

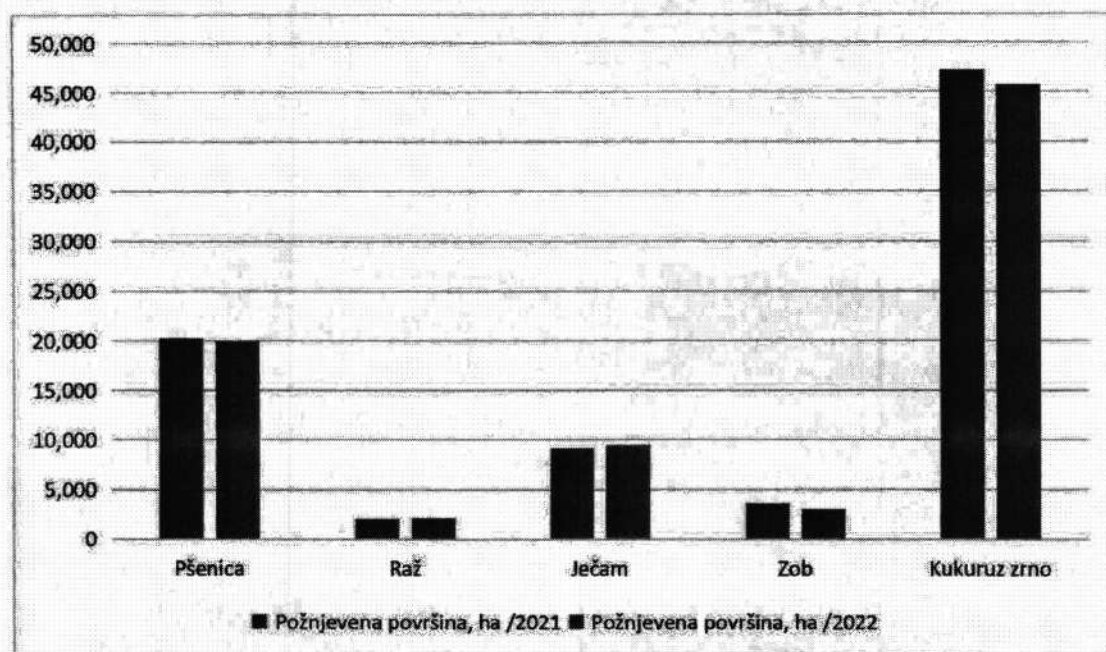
Proizvedeno je 86.348 tona pšenice, što predstavlja smanjenje ukupne proizvodnje za 7,4%, a ostvareni prosječni prinos iznosio je 4,3 t/ha, što predstavlja smanjenje za 6,5% u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni prinos u 2022. godini je niži kod svih žita, osim ječma i zobi gdje je ostvaren viši prinos.

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

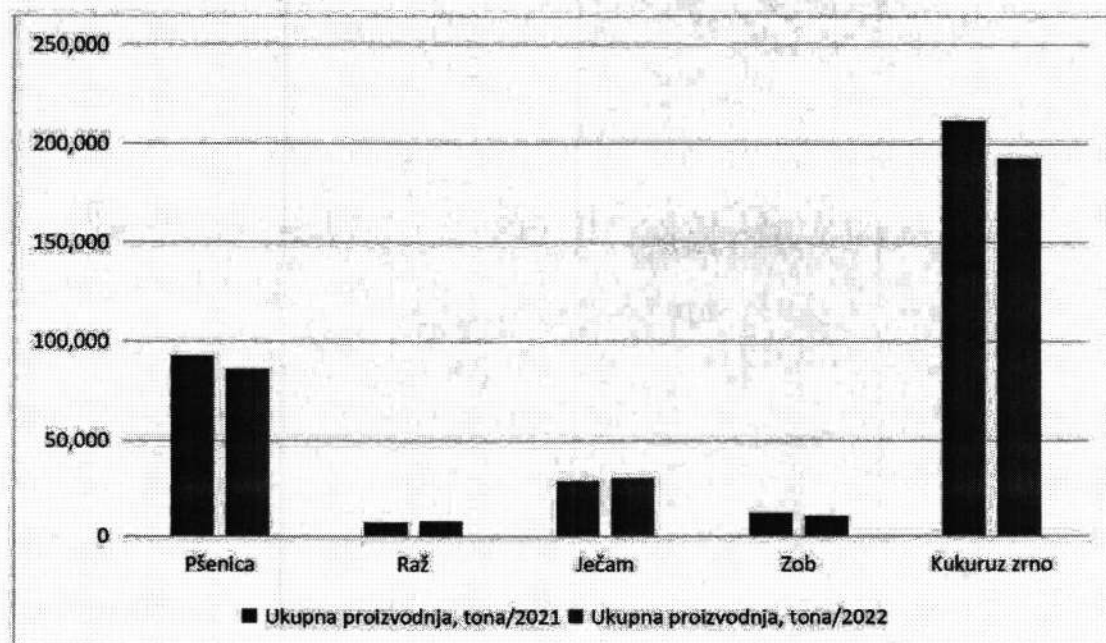
Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Pregled požnjevenih površina, ukupne proizvodnje i ostvarenih prosječnih prinosa kod žitarica dat je u Grafikonima 3, 4 i 5.

Grafikon 3. Ukupna požnjevena površina žita u FBiH, ha

Grafikon 4. Ukupna ostvarena proizvodnja žita u FBiH, tona

Grafikon 5. Prosječni prinosi ostvareni kod žitarica u FBiH, t/ha

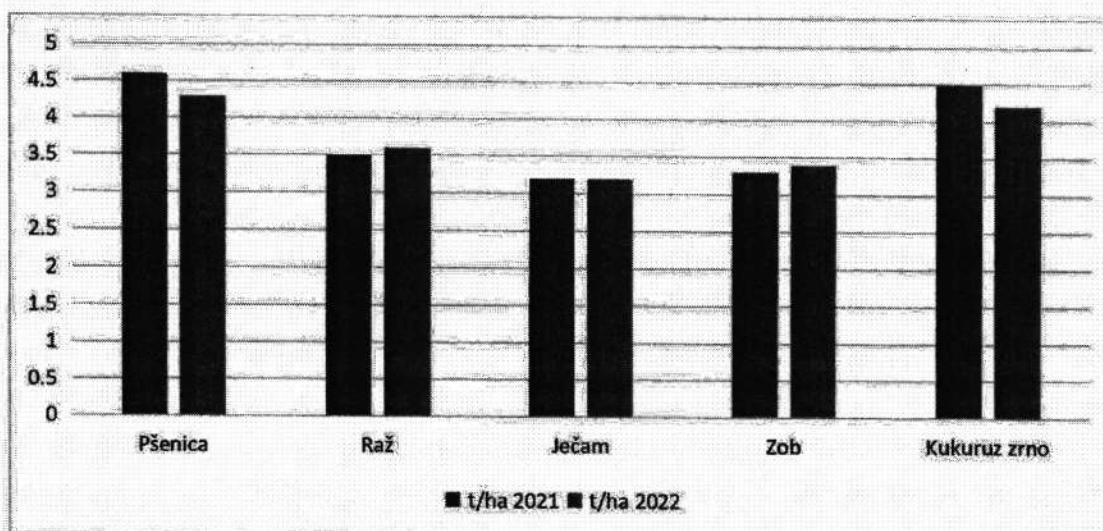

Tabela 2. Pregled požnjevenih površina, ostvarene proizvodnje i prosječnih prinosa u 2021. i 2022. godini u FBiH

Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, tona	t/ha	2021.		2022.		Indeks-prinos 2022/2021
				Površina	Proizvodnja	Površina	Proizvodnja	
Godina								
Pšenica	20.315	93.173	4,6	19.997	86.348	4,3	93,5	
Raž	2.055	7.264	3,5	2.134	7.687	3,6	102,9	
Ječam	9.170	29.617	3,2	9.499	30.837	3,2	100,0	
Zob	3.613	11.970	3,3	3.010	10.384	3,4	103,0	
Kukuruz zrno	47.183	211.902	4,5	45.715	192.529	4,2	93,3	
Krompir	20.951	178.667	8,5	21.619	188.309	8,7	102,4	
Crni luk	3.344	27.960	8,4	3.290	25.413	7,7	91,7	
Bijeli luk	960	3.371	3,5	977	3.900	4,0	114,3	
Grah-zrno	4.087	8.352	2,0	4.073	5.059	1,2	60,0	
Kupus i kelj	2.889	31.025	10,7	2.870	32.199	11,2	104,7	
Paradajz	2.008	25.256	12,6	2.043	22.988	11,3	89,7	
Paprika	1.717	15.494	9,0	1.737	14.781	8,5	94,4	
Djetelina	10.374	34.117	3,3	10.144	34.343	3,4	103,0	
Lucerka	10.647	35.566	3,3	10.545	37.685	3,6	109,1	
Kukuruz za krmu	26.061	431.702	16,6	25.929	431.504	16,6	100,0	
Stočna repa	605	8.497	14,0	619	6.392	10,3	73,6	
DTS	15.031	50.578	3,4	15.381	48.291	3,1	91,2	

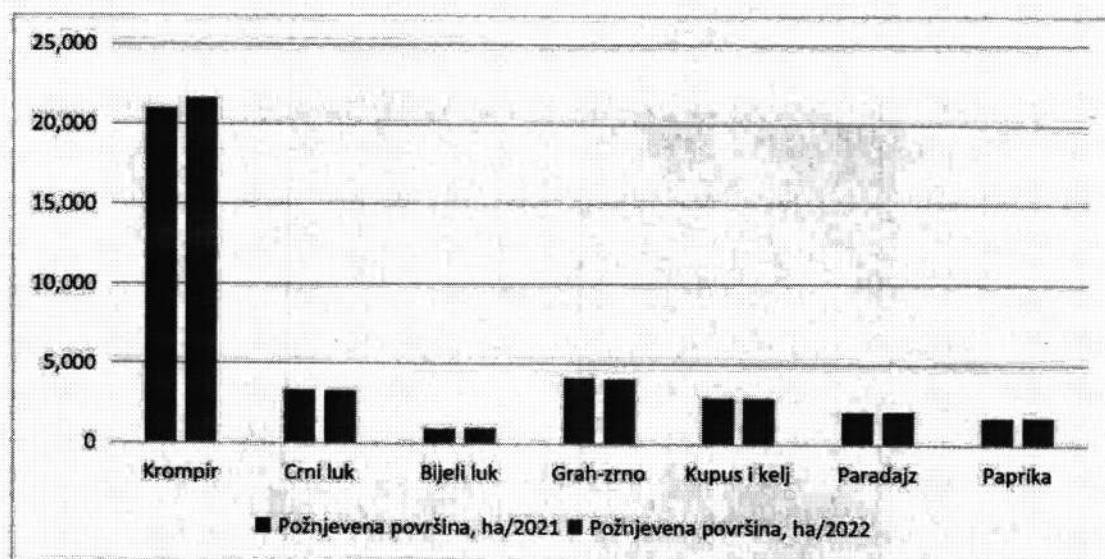
Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz prikazanih podataka može se vidjeti da kod povrtnih kultura prosječni prinosi graha, crnog luka, paprike i paradajza su značajno smanjeni u 2022. u odnosu na 2021. godinu.

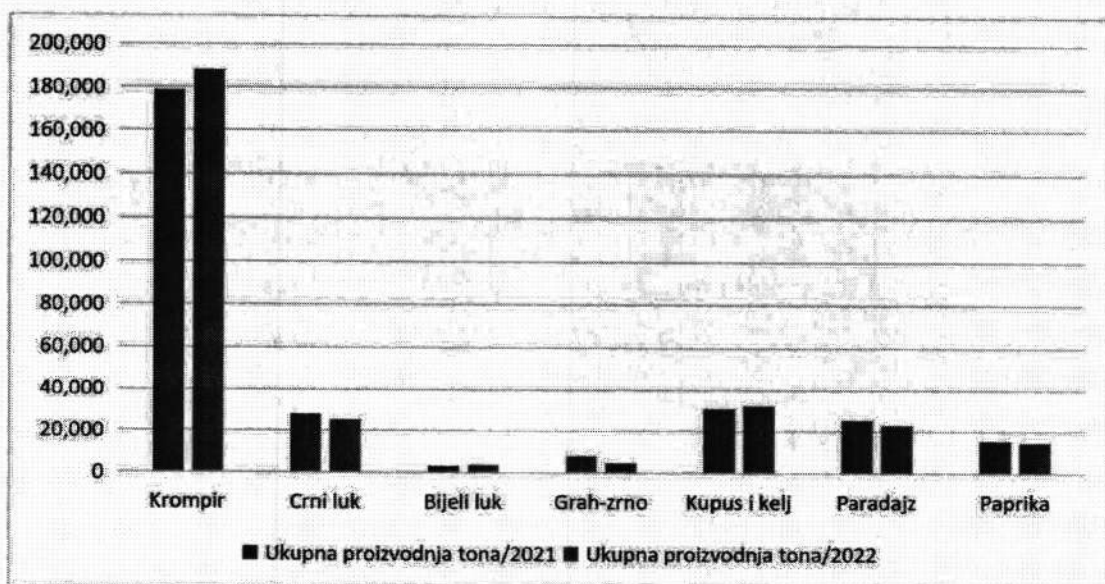
Što se tiče krmnog bilja prosječni prinosi su smanjeni kod stočne repe i DTS, dok je kod ostalih krmnih kultura prosječan prinos blago povećan ili se zadržao na nivou od prošle godine.

Pregled podataka o požnjevenim površinama, ostvarenim ukupnim prinosima i proizvodnji po jedinici mjere kod povrća, dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 6, 7 i 8, a pregled stanja kod proizvodnje krmnog bilja dat je u Tabeli 2. i Grafikonu 9, 10 i 11.

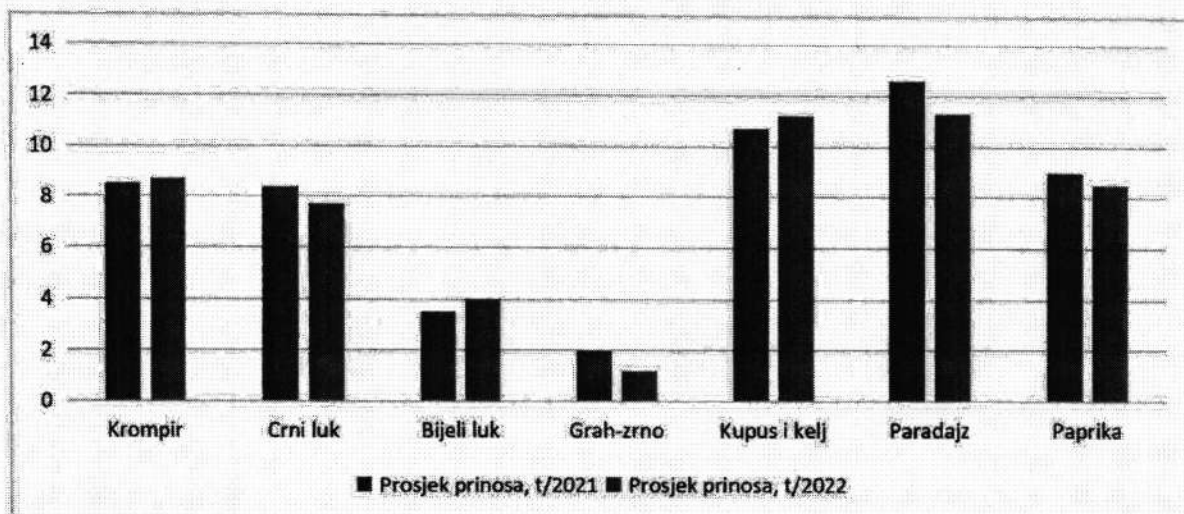
Grafikon 6. Požnjevena površina povrtnih kultura u FBiH, ha

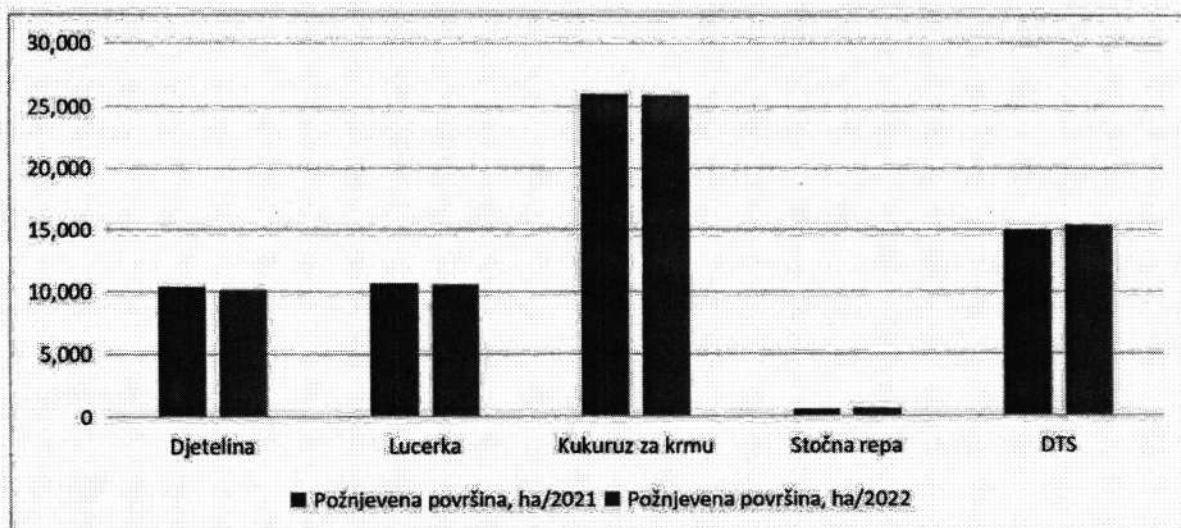
Grafikon 7. Ukupna proizvodnja povrtnih kultura u FBiH, tona

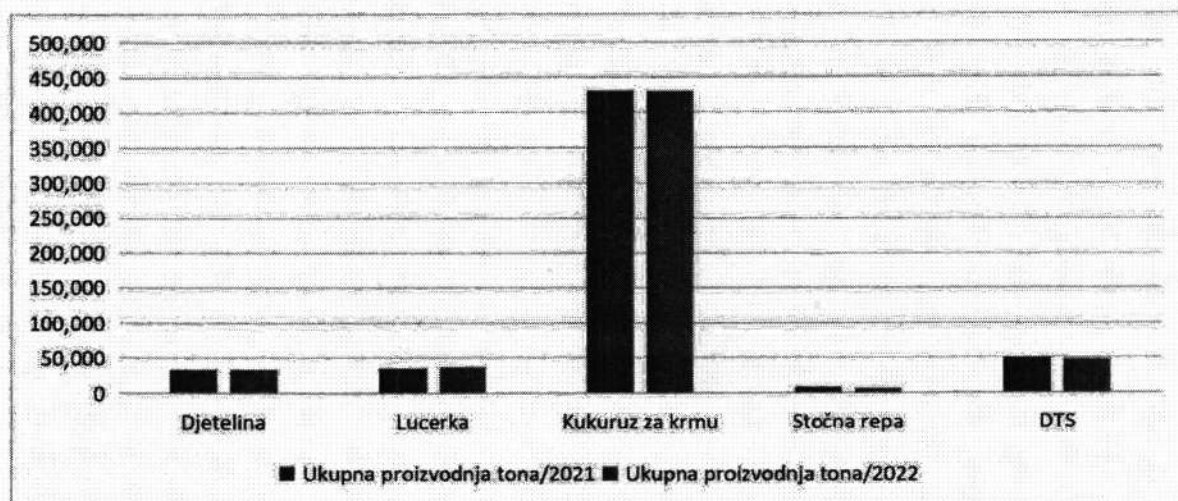
Grafikon 8. Prosječni prinosi, ostvareni kod povrtnih kultura u FBiH, t/ha

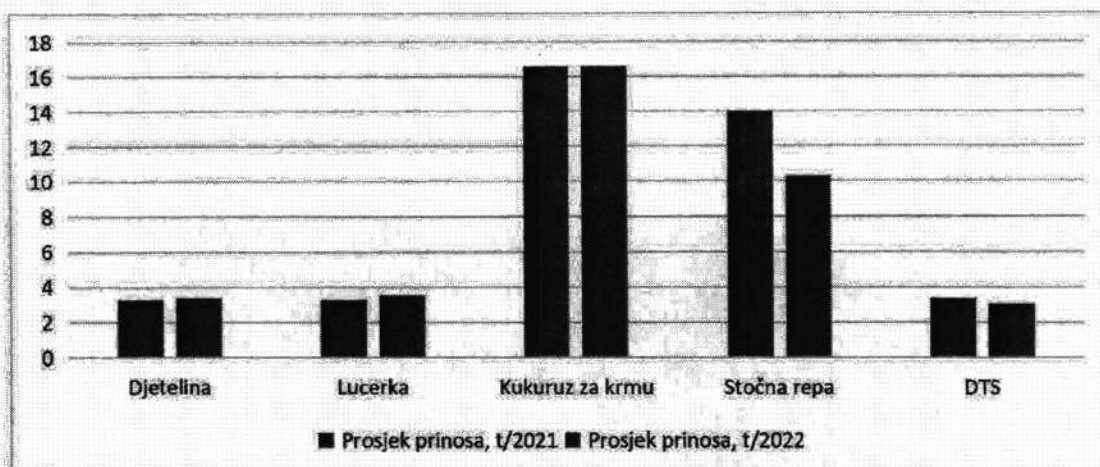
Grafikon 9. Požnjevena površina krmnog bilja u FBiH, ha

Grafikon 10. Proizvodnja krmnog bilja u FBiH, tona

Grafikon 11. Prosječni prinosi ostvareni kod krmnih kultura u FBiH, t/ha

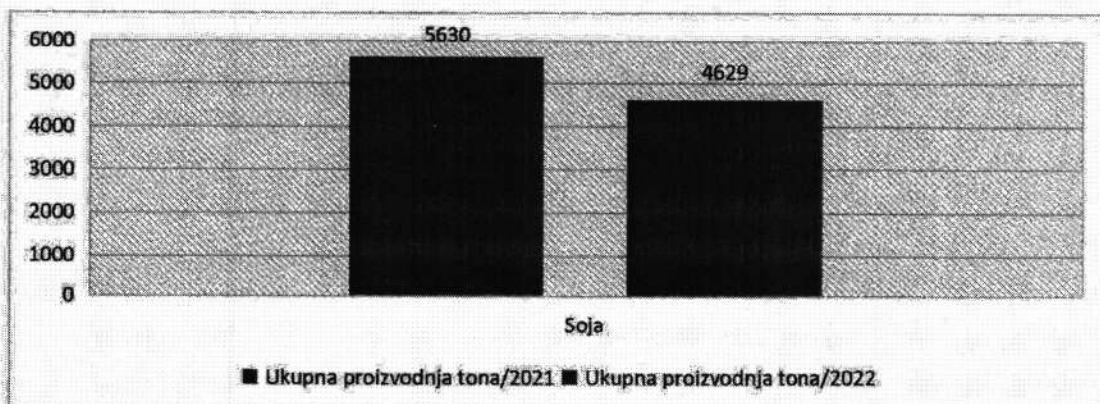
Pregled podataka o požnjevenim površinama za industrijsko bilje, te ostvarenih ukupnih i prosječnih prinosa, dat je u Tabeli 3. pregled ostvarene proizvodnje dat je u Grafikonima 12. i 13. Na osnovu podataka iz Tabele 3. može se konstatovati da je u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2022. godini došlo do smanjenja prosječnih prinosa soje u odnosu na 2021. godinu za 11,6%. Ukupna proizvodnja soje je smanjena zbog redovne plodosmjene i suše. Kod proizvodnje duhana je došlo do blagog smanjenja površina pod duhanom ali i visokog povećanja ukupne proizvodnje.

Tabela 3. Pregled ostvarenih prinosa kod usjeva industrijskog bilja u FBiH u 2021. i 2022. godini

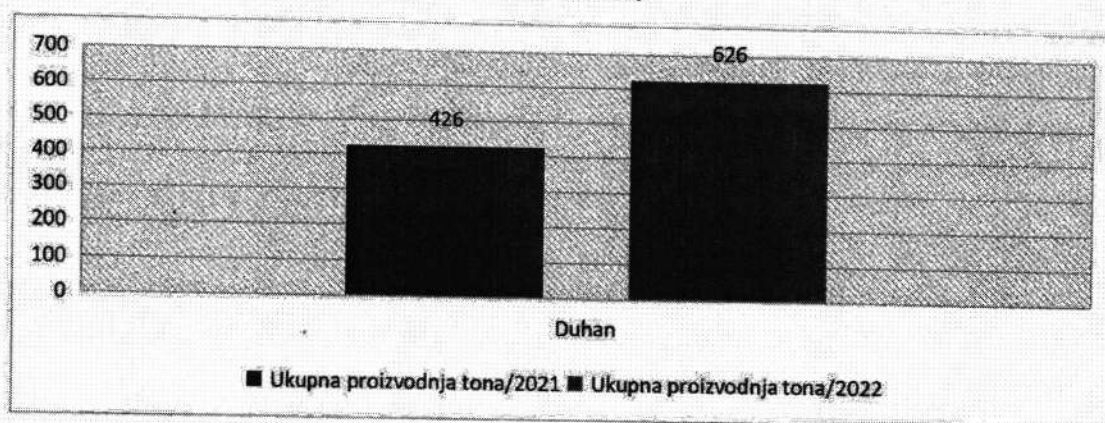
Usjev	Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, t/ha		Požnjevena površina, ha	Ukupna proizvodnja, t/ha		Prinos Indeks
		2021.	2022.		2021.	2022.	
Soja	3.672	5.630	1,5	3.489	4.629	1,3	86,6
Duhan	305	426	1,4	284	626	2,2	157,1

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 12. Soja-ukupna proizvodnja (tona)

Grafikon 13. Duhan-ukupna proizvodnja (tona)

3.6.1.3 Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja

Uslijed višegodišnjeg poremećaja na svjetskom tržištu, došlo je do stagnacije u proizvodnji ljekovitog i aromatičnog bilja.

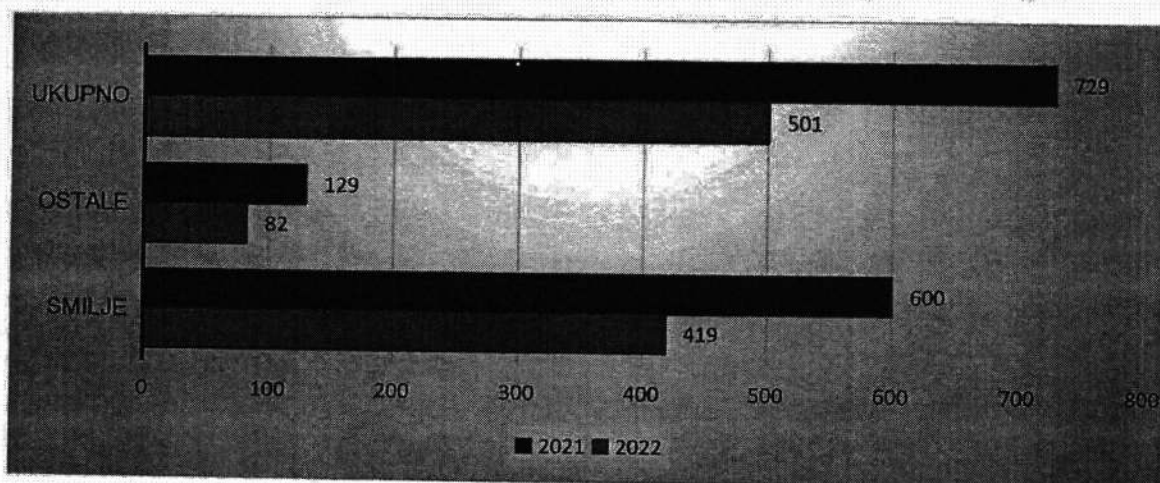
U Tabeli 4. kao i u Grafikonu 14., predstavljeni su podaci zasijanih površina ljekovitim i aromatičnim biljem u 2021. i 2022. godini, iz kojih se može zaključiti da su u 2022. godini zasijane značajno manje površine u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 4. Pregled površina zasijanih ljekovitim i aromatičnim biljem u Federaciji BiH, ha

	Zasijana površina (ha)	
	2021	2022
Smilje	600	419
Ostale	129	82
Ukupno	729	501

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 14. Zasijana površina ljekovitim i aromatičnim biljem u FBiH, ha

3.6.1.4 Voćarska i vinogradarska proizvodnja

Ukupna proizvodnja i ostvareni prinosi voćnih vrsta u 2022. godini, u odnosu na prethodnu godinu, povećani su kod svih vrsta voća, osim breskve. Bilježimo povećanje prinosa kod šljive za 57,9%, kruške za 42,1%, orah za 40,2%, kajsija za 21% i jabuke 18,4%.

Ovakvom stanju u oblasti voćarstva značajno su doprinijeli povoljni klimatski uslovi u fenofazama razvoja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu, kao i primjena savremene agrotehnike u proizvodnji voća.

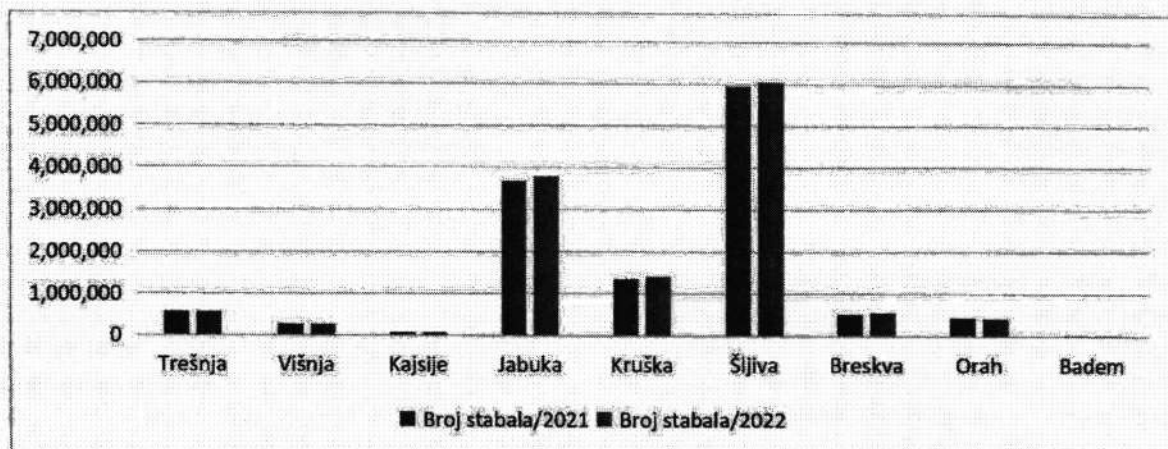
Podaci o broju rodni stabala, ostvarene proizvodnje i postignutih prinosa najvažnijih voćnih kultura u Federaciji BiH dat je u Tabeli 5., a pregled broja stabala sposobnih za rod, ostvarene proizvodnje voća i ostvarenih prosječnih prinosa dat je u grafikonima 15., 16. i 17.

Tabela 5 Pregled proizvodnje voća u 2021. i 2022. godini

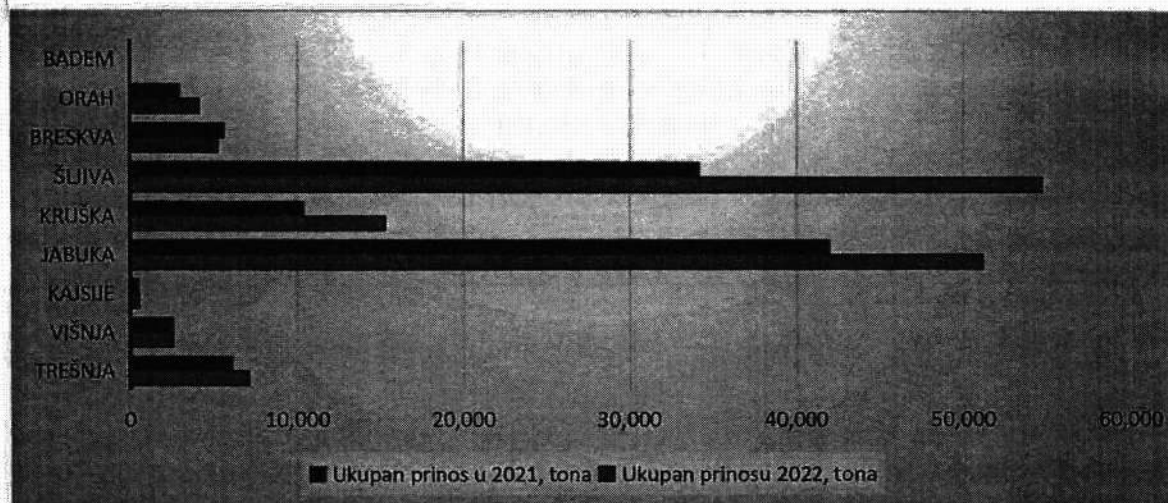
	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
	2021			2022			2022/21
Trešnja	576.042	6.150	10,7	583.949	7.087	12,1	113,1
Višnja	274.927	2.594	9,4	274.522	2.630	9,6	102,1
Kajsije	75.036	468	6,2	72.555	546	7,5	121,0
Jabuka	3.679.908	42.009	11,4	3.786.234	51.163	13,5	118,4
Kruška	1.360.877	10.330	7,6	1.411.967	15.295	10,8	142,1
Šljiva	5.963.589	34.154	5,7	6.057.818	54.686	9,0	157,9
Breskva	502.750	5.657	11,3	550.934	5.338	9,7	85,8
Orah	430.527	3.001	7,0	420.931	4.207	10,0	142,9
Badem	11.770	73,8	6,3	11.820	79	6,7	106,3

Izvor: Federalni zavod za statistiku

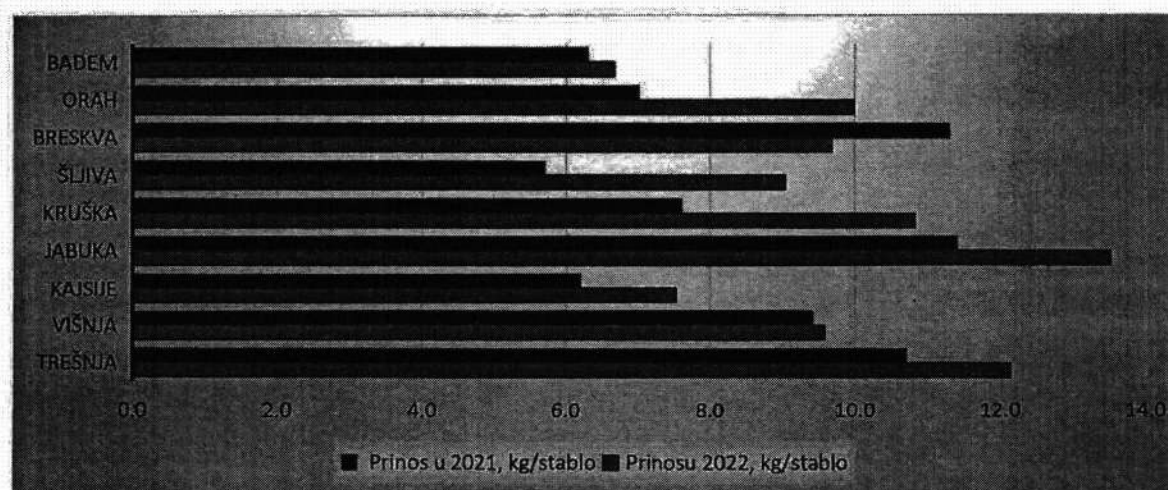
Grafikon 15. Broj stabala voćnih vrsta sposobnih za rod u 2021. i 2022. godini, FBiH

Grafikon 16. Ostvarena proizvodnja voća u FBiH u 2021. i 2022. godini, tona

Grafikon 17. Prinos voća u 2021. i 2022. god, kg/stablo

3.6.1.5 Proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća

U Tabeli 6. sadržani su podaci o proizvodnji jagodičastog i bobičastog voća, iz kojih se vidi da u 2022. godini imamo povećanje prinosa kod svih kultura osim jagode, što se može vidjeti i iz grafikona 18., 19. i 20.

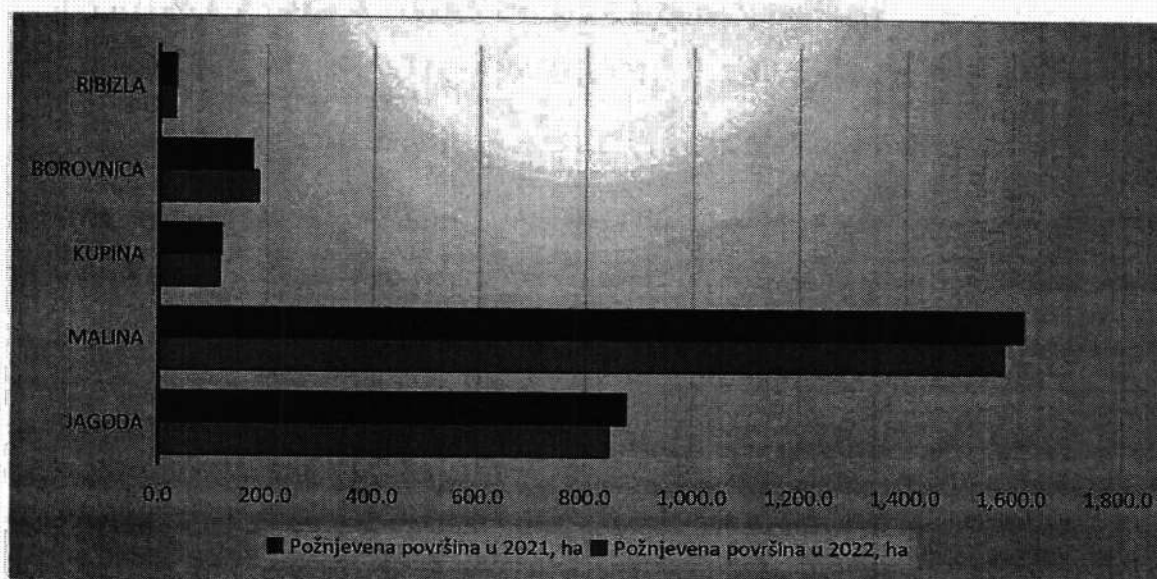
Povoljni klimatski uslovi u ovoj proizvodnji su imali dominantan uticaj na stanje prosječnih a samim tim i ukupnih prinosa, odnosno ostvarene proizvodnje kod jagodičastog i bobičastog voća.

Tabela 6. Pregled površina jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini.

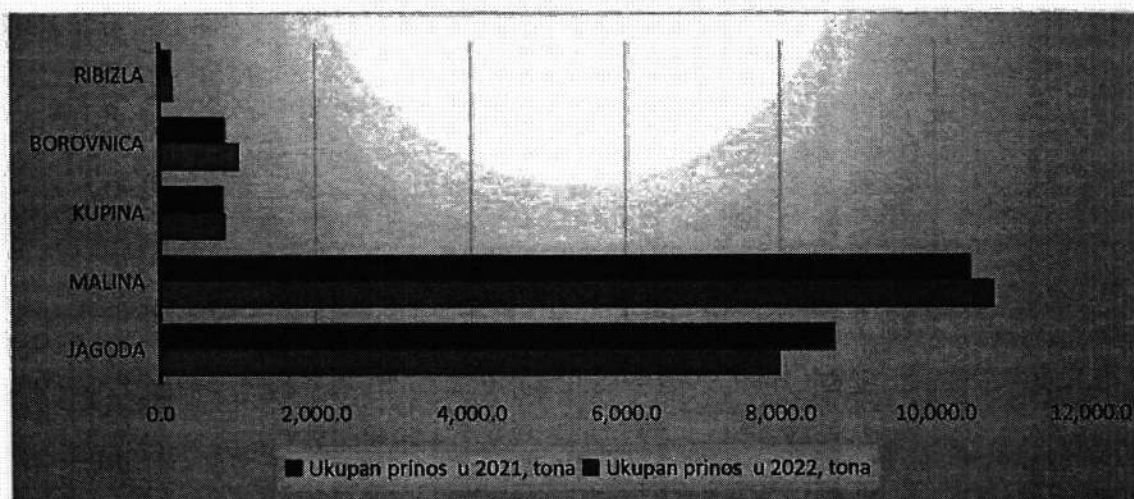
	Požnjevena površina, ha	Prinos		Požnjevena površina, ha	Prinos		Indeks prinosa
		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha		Ukupan prinos, tona	Prinos t/ha	
		2021		2022		2022/21	
Jagoda	875,1	8.692,5	9,9	844,6	7.983,4	9,5	95,9
Malina	1.620,1	10.434,6	6,4	1.584,8	10.748,6	6,8	106,0
Kupina	114,6	811	7,1	113,0	842,1	7,5	105,6
Borovnica	172,1	837	4,9	184,7	1.016,2	5,5	112,3
Ribizla	29,4	149,3	5,1	29,2	168,7	5,8	113,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku

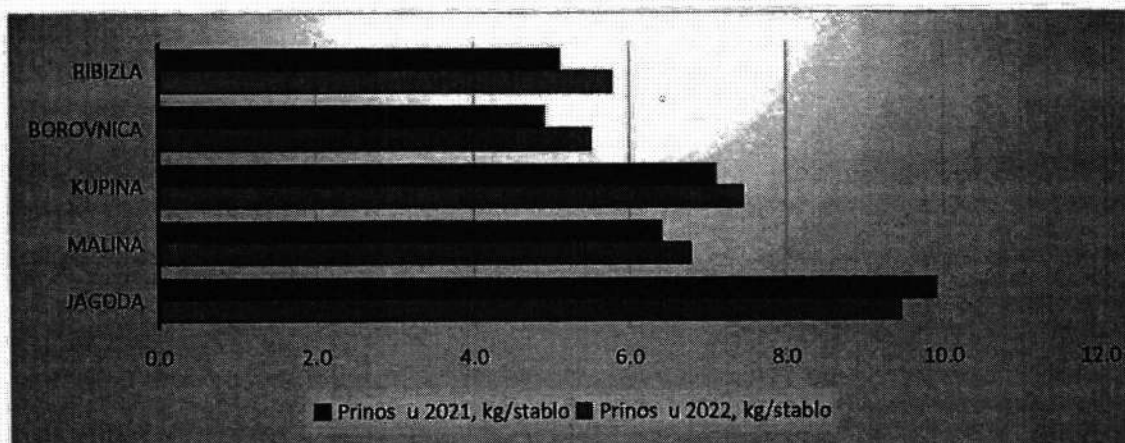
Grafikon 18. Površine pod jagodičastim i bobičastim voćem u 2021. i 2022. godini (ha)

Grafikon 19. Ostvarena proizvodnja jagodičastog i bobičastog voća u 2021. i 2022. godini (tona)

Grafikon 20. Ostvareni prinos voća u 2021. i 2022. godini (kg/stablo)

3.6.1.6 Vinogradarstvo

Tabela 7. Pregled proizvodnje grožđa u 2021. i 2022. godini

Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Broj čokota sposobnih za rod	Prinos		Indeks prinosa
	Ukupan prinos, tona	kg/čokotu		Ukupan prinos, tona	kg/čokot	
	2021		2022		2022/2021	
14.165.118	40.623	2,9	14.438.992	47.365,0	3,3	113,8

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Na osnovu analize podataka o proizvodnji grožđa u 2021. i 2022. godini, koji su sadržani u Tabeli 7, može se zaključiti da je u 2022. godini povećan broj čokota sposobnih za rod za 1,9%, i povećana ukupna ostvarena proizvodnja grožđa za 16,6% u odnosu na 2021. godinu. Ovakvo stanje u vinogradarskoj proizvodnji je rezultat povoljnih klimatskih uslova za uzgoj grožđa i ulaganja u agrotehničke mjere.

3.6.1.7 Pregled stanja u proizvodnji južnog voća i maslina

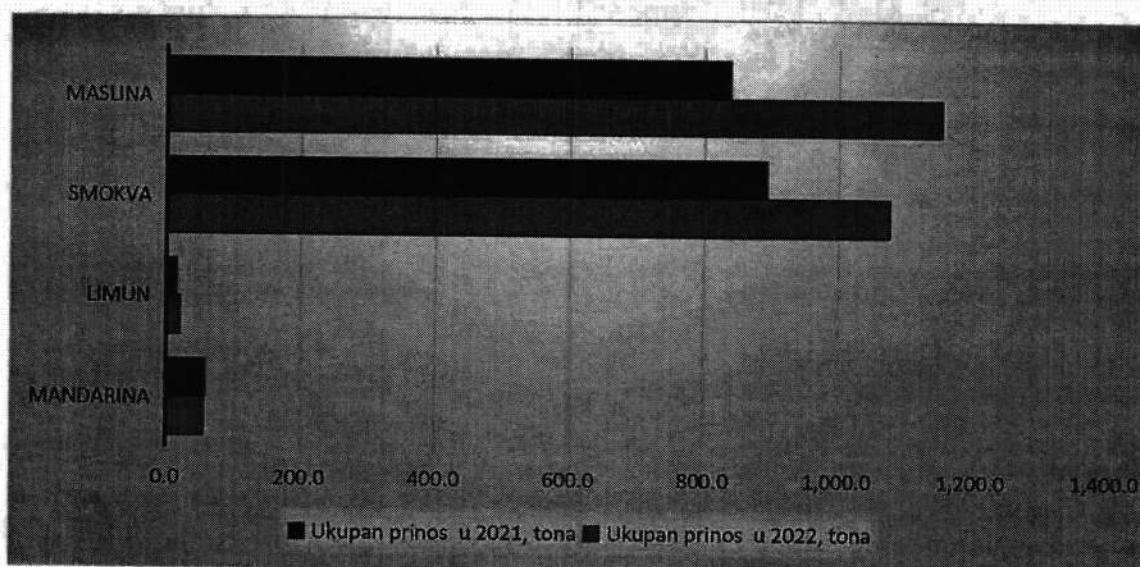
Stanje u oblasti proizvodnje južnog voća i maslina u Federaciji Bosne i Hercegovine, prikazano je u Tabeli 8. i Grafikonu 21.

Tabela 8. Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini

	Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Broj stabala sposobnih za rod	Prinos		Indeks uk. prinosa
		Ukupan prinos, tona	kg/stablo		Ukupan prinos, tona	kg/stablo	
		2021		2022		2022/21	
Mandarina	3.500	57,8	16,5	3.500	56,3	16,1	97,4
Limun	1.150	14,7	12,8	1.150	20,9	18,2	142,1
Smokva	73.600	892,4	12,1	73.850	1.076,5	14,6	120,6
Maslina	81.405	837,1	10,3	95.731	1.154,0	12,1	137,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Grafikon 21 . Pregled proizvodnje južnog voća i maslina u 2021. i 2022. godini (tona)

3.6.2 Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH

Sjemenska proizvodnja u Federaciji BiH bilježi rast u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sjemena strog žita je povećana za 1.930,7 tona u odnosu na prethodnu godinu. Proizvodnja sadnica drvenastog voća bilježi kontinuiran pad proizvodnje, a proizvodnja sadnica jagodičastog voća je zabilježila povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Kod proizvodnje presadnica povrća imamo neznatno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu. Ova proizvodnja u potpunosti zadovoljava domaće potrebe, a velikim dijelom se i izvozi. U 2022. godini je izvezeno na strano tržište 5.357.195

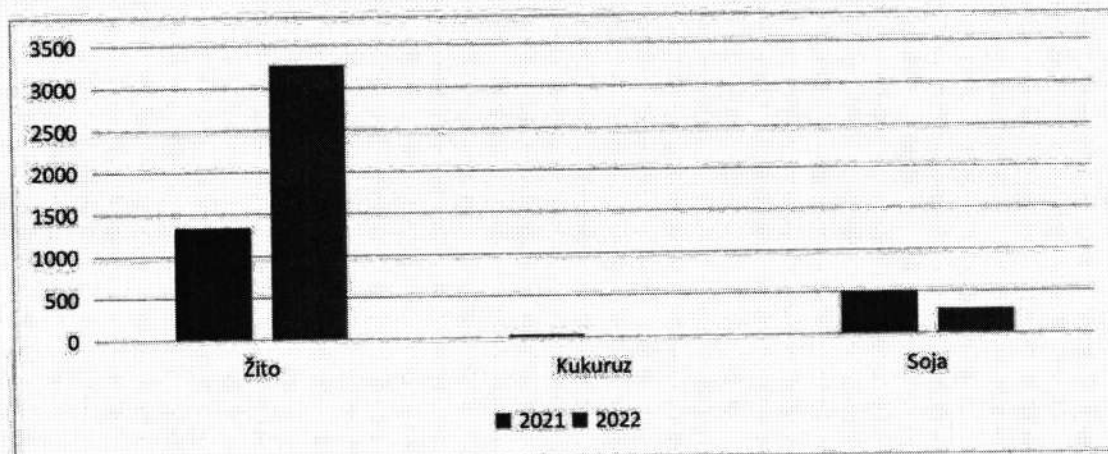
komada presadnica. Također možemo konstatovati da je Federacija BiH prepoznatljiva po kvalitetu presadnica povrća u zemljama EU.

Tabela 9. Pregled proizvodnje sjemena, sadnog materijala poljoprivrednog bilja i presadnica povrća u periodu 2021.- 2022. godina

Vrsta sjemena, sad. materijala i presadnica	2021.		2022.	
	Količina (t)	Površina (ha)	Količina (t)	Površina (ha)
Žito (t)	1.343,80	617,5	3.274,5	799,3
Kukuruz (t)	37,81	83,3	0	0
Soja (t)	509,4	339,9	296,8	178,3
Krompir (t)	0	0	/	/
Ukupno	1.891,01	1.040,7	3.571,3	977,6
Presadnice povrća (kom)	15.789.207	/	15.815.409	/
Drvenasto voće (kom)	279.185	/	257.323	/
Jagodasto voće (kom)	2.115.700	/	2.540.870	/
Vinova loza (kom)	176.135	/	341.675	/

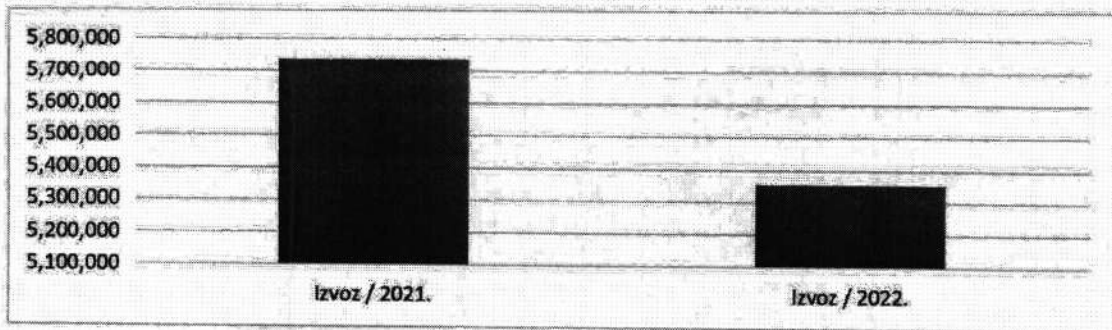
Izvor: Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo, Federalni agromediteranski zavod Mostar

Grafikon 22. Proizvodnja sjemena žita, kukuruza i soje za 2021. i 2022. godinu

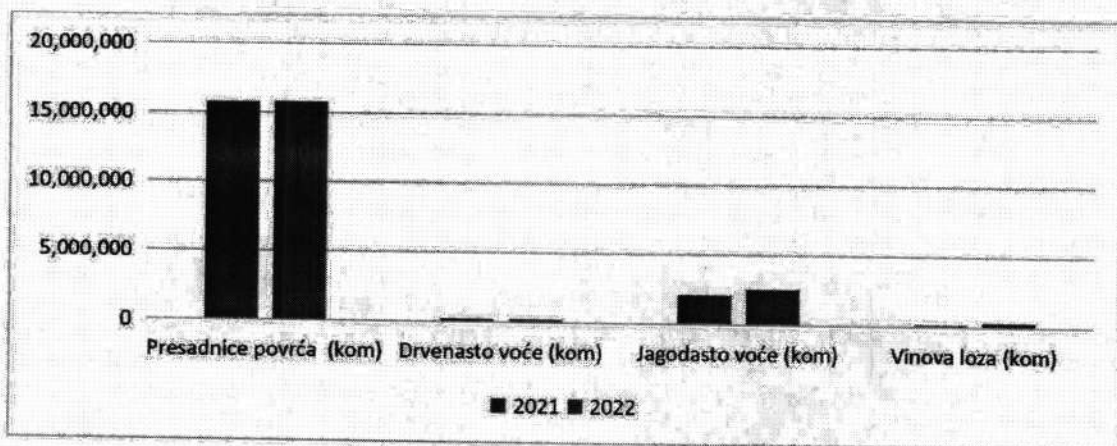

Proizvodnjom domaćeg deklarisanog sjemena smanjuje se potreba za uvoz istog, a s druge strane omogućava domaćim proizvođačima žitarica da dođu do kvalitetnijeg i jeftinijeg sjemenskog materijala. U 2022. godini došlo je do povećanja proizvodnje sjemena žita u odnosu na prethodni period.

Grafikon 23. Proizvodnja presadnica povrća za izvoz u 2021. i 2022. godini (kom)

Grafikon 24. Presadnice povrća, sadnice voća i vinove loze 2020-2021

Iz Grafikona 24. i Tabele 9. vidljivo je da je u 2022. godini proizvodnja presadnica jagodičastog voća u porastu, a proizvodnja presadnica povrća kontinuirana u odnosu na prethodnu godinu, dok je proizvodnja drvenastog sadnog materijala i dalje u padu.

3.6.3 Mjere zemljišne politike

Poljoprivredno zemljište je prirodno bogatstvo, neobnovljivi prirodni resurs i dobro od općeg nacionalnog interesa, koje ima brojne funkcije: funkciju vezanu za proizvodnju hrane, vlakana, sirovina, ekološku funkciju, funkciju gradnje itd. Sve veći izazovi sa kojima se čovječanstvo suočava kao što su: klimatske promjene, porast populacije ljudi na Zemlji i procesi vezani za degradacije zemljišta, već dovode do veće potrebe i potražnje ljudi za hranom. S obzirom da je zemljište ograničavajući resurs, rješenja za nadolazeće izazove morat će se tražiti u održivom upravljanju zemljišta i povećanju njegove produktivnosti.

Zemljište ima ogromni značaj i neprocjenjivu vrijednost za život na planeti Zemlji. Međutim, zemljište je u zadnjih nekoliko desetljeća izloženo brojnim pritiscima i procesima degradacije koji su u značajnoj mjeri narušili gore navedene funkcije zemljišta i time ozbiljno dovele u opasnost funkcionisanje i održivosti ekosistema u cjelini.

Globalni trendovi u ovoj oblasti idu u smjeru povećanja cijene hrane i poljoprivrednog zemljišta tako da se radi o dobru koje postaje jedan od ključnih osnova održivog razvoja svake zemlje pa tako i BiH, odnosno Federacije BiH.

Ulazak Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju će u velikoj mjeri uticati na njenu poljoprivrednu politiku i politiku upravljanja zemljištem. U cilju reforme poljoprivredne politike u Federaciji BiH je donesena Srednjoročna strategija razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine 2015 - 2019 godina, a na osnovu Informacije o produženju primjene važeće Srednjoročne strategije razvoja poljoprivrednog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine (2015.-2019. godina, produžena do kraja 2021. godine) i njenoj primjeni u 2022. godini, odnosno sve dok se ne steknu uslovi za usvajanje nove Strategije poljoprivrede i ruralnog razvoja u Federaciji Bosne i Hercegovine (Zaključak Vlade Federacije BiH V. broj 439/2022 od 07.04.2022. godine).

Od ostalih dokumenata u upravljanju poljoprivrednim zemljištem koriste se: Strategija gospodarenja poljoprivrednim zemljištem, Osnove uređenja zemljišta-program navodnjavanja i program okrupnjavanja posjeda u Federaciji BiH, Projekat višenamjenskog vrednovanja zemljišta u Federaciji BiH, Program ruralnog razvoja Federacije BiH (2018.-2021.) kao i drugi dokumenti koji ukazuju na potrebu posvećivanja posebne pažnje gospodarenju osnovnim resursom poljoprivredne proizvodnje - poljoprivrednim zemljištem.

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i kantonalna resorna ministarstva dužna su voditi evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države. Kantonalna ministarstva vode posebnu evidenciju o poljoprivrednom zemljištu koje je dato u zakup, koncesiju ili je promijenilo namjenu korištenja.

3.6.3.1 Korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

U Federaciji BiH korištenje, uređenje i raspolaganje poljoprivrednim zemljištem je obavezno vršiti u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 52/09).

Na osnovu zakonskih odredbi o poljoprivrednom zemljištu i dostavljenih podataka za 2021. i 2022. godinu od strane kantonalnih ministarstava i općina/gradova zaduženih za implementaciju predmetnog Zakona, u dole navedenim tabelama dat je pregled korištenja, uređenja i raspolaganja poljoprivrednim zemljištem.

3.6.3.1.1 Korištenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 10. Pregled trajne promjene namjene poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini

Kanton	2021.			2022.		
	Br. Investitora	Ukupna površina (m ²)	Uplaćena sredstva (KM)	Br. Investitora	Ukupna površina (m ²)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	344	337.435,00	570.839,91	341	107.457,47	751.372,88
PK	41	123.050,90	345.792,33	39	40.585,26	125.072,81
TK	59	147.772,00	527.283,35	91	193.218,00	733.043,37
ZDK	569	569.808,70	1.103.114,21	603	1.332.163,00	2.142.766,99
BPK	10	24.228,00	15.551,00	7	7.134,00	11.752,00
SBK	313	134.737,00	211.218,12	356	139.236,76	178.101,14
HNK	39	9.302,51	14.515,52	61	811.616,43	726.181,89
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	1	2.122,00	33.952,00	5	3.063,00	12.514,71
K 10	5	147.588,00	5.616,36	3	776,00	288,45
UKUPNO	1.381	1.496.044,11	2.827.882,80	1.505	2.635.029,92	4.680.541,83

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1.381. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 1.496.044,11 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 2.827.882,80 KM.

U 2022. godini ukupan broj investitora koji su promijenili namjenu poljoprivrednog zemljišta iznosio je 1.505. Ukupna površina kojoj je promijenjena namjena poljoprivrednog zemljišta iznosila je 2.635.029,92 m². Ukupno uplaćena sredstva od promjene namjene iznosila su 4.680.541,83 KM.

3.6.3.1.2 Uređenje poljoprivrednog zemljišta

Tabela 11. Pregled projekata uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta po kantonima u 2021. i 2022. godini

Kanton	2021.		2022.	
	Broj projekata	Uređena površina (ha)	Broj projekata	Uređena površina (ha)
USK	0	0,00	0	0,00
PK	0	0,00	0	0,00
TK	0	0,00	0	0,00
ZDK	0	0,00	0	0,00
BPK	0	0,00	0	0,00
SBK	0	0,00	0	0,00
HNK	0	0,00	0	0,00
ZHK	0	0,00	0	0,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

KS	0	0,00	0	0,00
K 10	0	0,00	0	0,00
UKUPNO	0	0,00	0	0,00

Izvor podataka: dostavljeni Projekti od strane investitora

Projekti uređenja i zaštite poljoprivrednog zemljišta koji se sufinansiraju iz namjenskih sredstava prikupljenih od promjene namjene poljoprivrednog zemljišta, zakupa i koncesije nisu dostavljeni ovom Ministarstvu na mišljenje za period 2021. i 2022. godina.

3.6.3.1.3 Raspolaganje poljoprivrednim zemljištem

Tabela 12. Pregled poljoprivrednog zemljišta dato u zakup i koncesiju po kantonima u 2021. i 2022. godini

Kanton	2021.			2022.		
	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)	Broj zakupoprimalaca/koncesionara	Ukupna površina (ha)	Uplaćena sredstva (KM)
USK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
PK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
TK	68	282,79	42.942,19	220	1.717,19	289.766,69
ZDK	0	0,00	0,00	1	1,12	134,80
BPK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
SBK	4	13,65	1.520,16	15	103,30	14.448,00
HNK	12	41,72	0,00	8	52,37	3.847,00
ZHK	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
KS	0	0,00	0,00	0	0,00	0,00
K 10	25	782,43	221.028,50	91	3.868,00	522.872,09
UKUPNO	109	1.120,59	265.490,85	335	5.741,98	831.068,58

Izvor podataka: Resorna kantonalna ministarstva

U 2021. godini podatke su dostavila četiri kantona i to Tuzlanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski i K 10. Ukupan broj zakupoprimalaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2021. godini je 109. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2021. godini iznosi 1.120,59 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 265.490,85 KM.

U 2022. godini podatke su dostavili pet kantona i to Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednjobosanski, K10 i Hercegovačko-neretvanski kanton. Ukupan broj zakupoprimalaca/koncesionara na području Federacije BiH u 2022. godini je 335. Ukupna površina zakupa i koncesije poljoprivrednog zemljišta u 2022. godini iznosi 5.741,98 ha, a uplaćena sredstva od zakupa i koncesije iznose 831.068,58 KM.

Napomena: Evidenciju o poljoprivrednom zemljištu u skladu sa odredbama predmetnog Zakona i Pravilnika o sadržaju i obliku obrazaca i načinu vođenja evidencija o poljoprivrednom zemljištu ("Službene novine Federacije BiH", broj 72/09) za 2021. godinu od deset resornih kantonalnih ministarstava podatke su dostavili Tuzlanski i Hercegovačko-neretvanski kanton, a od općina: Jajce, Kladanj, Čelić, Teočak i Sapna, a za 2022. godinu dostavili su: Unsko-Sanski, Tuzlanski, Hercegovačko-neretvanski

kanton i Kanton Sarajevo, Jajce, Kalesija, Čelić, Banovići, Gradačac, Kladanj, Teočak i Sapna, Prozor-Rama, Jablanica, Neum, Čitluk, Ravno, Stolac, Konjic i Čapljina.

3.6.3.1.4 Ostale aktivnosti

1. Aktivnosti na zaštiti državnog poljoprivrednog zemljišta od strane svih nivoa vlasti koji trebaju zaštititi poljoprivredno zemljište kao prirodno bogatstvo i dobro od općeg interesa čiji značaj je ogroman, ali mu se u proteklom periodu nije pridavao značaj koji ono zaslužuje. Ovo Ministarstvo već duži vremenski period poduzima sve zakonom dopuštene radnje da se poljoprivredno zemljište zaštititi, a posebno poljoprivredno zemljište u vlasništvu države. S tim u vezi obaviještena su Pravobranilaštva svih nivoa vlasti kao i inspekcija, te su iste upoznate sa uočenim nepravilnostima po pitanju raspolaganja ovim zemljištem;
2. Aktivnosti oko izrade prostornih planova kantona na području Federacije Bosne i Hercegovine, kao i aktivnosti vezanih za investiranje u obnovljive izvore energije (solarni paneli, vjetrenjače i dr.) u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu;
3. Aktivnosti oko izmjene Zakona o poljoprivrednom zemljištu, kao i izrada novog Pravilnika o utvrđivanju dozvoljenih količina štetnih i opasnih materija u zemljištu i metode njihovog ispitivanja („Službene novine Federacije BiH“ br.96/22);
4. Aktivnosti općina/gradova na području Federacije BiH oko donošenja Programa gospodarenja državnim poljoprivrednim zemljištem. Općine/Gradovi koji još uvijek nisu usvojili Program gospodarenja u skladu sa predmetnim Zakonom ne mogu raspolagati poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države;
5. Aktivnosti oko nastavka rada na Projektu Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH sa predloženim naslovom: Stvaranje podsticajnog okruženja za podršku implementaciji LDN - (Land degradation neutrality), a kroz jačanje nacionalnih i lokalnih kapaciteta i uspostavljanje Sistema monitoringa i izvještavanja LDN-a u Bosni i Hercegovini.

3.7 Pregled stanja u animalnoj proizvodnji u 2022. godini

Donošenjem Zakona o stočarstvu utvrđeni su okviri za institucijske strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, mehanizme koordinacije, procesa konsultacija, prava, obaveze i način provođenja mjera na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, kao i regulisanje odnosa u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja, utvrđivanje mehanizma za optimalan pristup u oblasti uzgoja uzgojno vrijednih životinja i vođenje registara uzgoja, kao i registara uzgajivača na prostoru Federacije BiH.

3.7.1 Govedarstvo

U Federaciji Bosne i Hercegovine govedarska proizvodnja je jako zastupljena i značajna i kao takva ima za cilj organizovati takve proizvodne sisteme koji će osigurati dovoljne količine kravljeg mlijeka i govedeg mesa ne samo za potrebe naše zemlje, nego i osigurati viškove za mogući izvoz. Takva proizvodnja u sistemu održive govedarske proizvodnje treba pronaći ravnotežu između privrednih interesa, zaštite okoline i udovoljavanju socijalnim zahtjevima. Najvećim dijelom se oslanja na srednja i mala gazdinstva, a manjim dijelom na velike proizvodne jedinice.

Sadašnje stanje govedarske proizvodnje još uvijek nije na potrebnom nivou, a intencija je dostići zadovoljavajuće količine mesa i mlijeka.

Ograničavajući faktori između ostalog su:

- usitnjena imanja,
- mali broj grla na imanjima (3 do 10),
- neadekvatni uslovi držanja stoke,
- nepovoljni krediti za poljoprivredu kao niskoakumulativnu granu privrede,
- nerazvijena savjetodavna služba,
- needuciranost farmera u domenu govedarske proizvodnje, što se očituje u veoma niskom nivou proizvodnje po kravi.

U cilju podizanja konkurentnosti govedarske proizvodnje na ovako otvorenom tržištu i zadovoljavanju potreba za mlijekom i mesom naše zemlje, nužno je u govedarstvu uspostaviti nove proizvodne sisteme koji će se veličinom proizvodne jedinice (farme), nivoom proizvodnje, te primjenom tehnoloških procesa moći nositi sa proizvodnim sistemima zemalja iz okruženja.

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Pored navedenog, ima i drugih faktora koji bitno utiču na sadašnje stanje i trendove u govedarskoj proizvodnji, a to su stanje u prerađivačkoj industriji mlijeka, u mesoprerađivačkoj industriji i njihovoj međusobnoj povezanosti, što se ogleda kroz kvalitet mlijeka i mliječnih proizvoda kao i kvalitet mesa i mesnih proizvoda.

Posebno je naglašen problem cjenovnih odnosa u otkupu sirovina.

Tabela 13. Brojno stanje goveda 2021.- 2022. godina

Godina	Ukupno goveda	Krave i steone junice
2021.	190.719	131.848
2022.	193.256	131.274

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja brojnog stanja goveda u Federaciji BiH u odnosu na 2021. godinu ali do smanjenja broja krava i steonih junica.

Tabela 14. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2021. godini

Kantoni	Goveda (2021.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	13.716	2.721	705	2.776	16,5	10,5	7,1	14,1
PK	950	160	-	650	1,1	0,6	0,0	3,3
TK	27.945	7.887	130	9.105	33,6	30,3	1,3	46,1
ZDK	13.702	10.052	160	2.080	16,5	38,6	1,6	10,5
BPK	1.150	130	-	-	1,4	0,5	0,0	0,0
SBK	5.780	560	205	637	7,0	2,2	2,1	3,2
HNK	5.360	920	1.402	464	6,4	3,5	14,2	2,4
ZHK	2.112	231	613	780	2,5	0,9	6,2	4,0
KS	5.083	1.382	730	1.073	6,1	5,3	7,4	5,4
K10	7.351	1.982	5.959	2.171	8,8	7,6	60,2	11,0
UKUPNO	83.149	26.025	9.904	19.736	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Prema podacima nadležnih kantonalnih ministarstava došlo je do smanjenja brojnog stanja goveda, jer je smanjen broj muznih grla, junica i tovnih junadi. Samo je došlo do povećanja broja grla u sistemu krava tele.

Tabela 15. Brojno stanje goveda (po kategorijama) po kantonima u 2022. godini

Kantoni	Goveda (2022.)				Goveda %			
	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi	Muzna grla	Junice	Sistem krava tele	Tov junadi
USK	13.384	3.050	660	3.357	16,9	11,8	5,9	17,5
PK	990	180	20	750	1,2	0,7	0,2	3,9
TK	26.498	6.934	230	7.629	33,4	26,9	2,0	39,7
ZDK	14.100	10.100	1.200	2.250	17,8	39,2	10,7	11,7
BPK	842	78		5	1,1	0,3	0,0	0,0
SBK	4.116	706	274	485	5,2	2,7	2,4	2,5
HNK	4.795	1.115	1.868	490	6,0	4,3	16,6	2,6
ZHK	2.158	242	618	730	2,7	0,9	5,5	3,8
KS	5.340	1.370	540	1.235	6,7	5,3	4,8	6,4
K10	7.201	1.971	5.814	2.284	9,1	7,7	51,8	11,9
UKUPNO	79.424	25.746	11.224	19.215	100,0	100,0	100,0	100,0

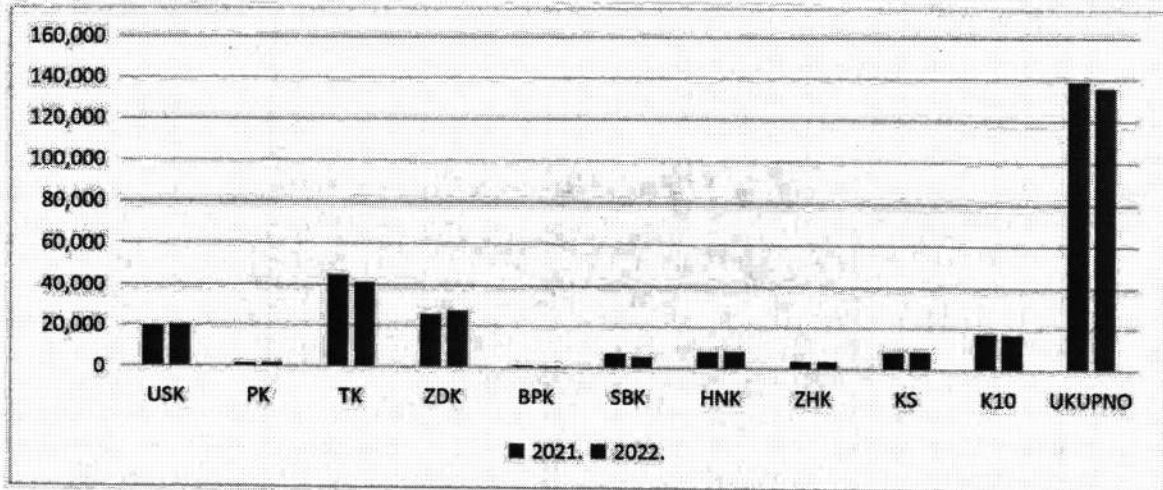
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti obračun

Tabela 16. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.

Kantoni	2021.	2022.
USK	19.918	20.451
PK	1.760	1.940
TK	45.067	41.291
ZDK	25.994	27.650
BPK	1.280	925
SBK	7.182	5.581
HNK	8.146	8.268
ZHK	3.736	3.748
KS	8.268	8.485
K10	17.463	17.270
UKUPNO	138.814	135.609

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 25. Brojno stanje goveda po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.

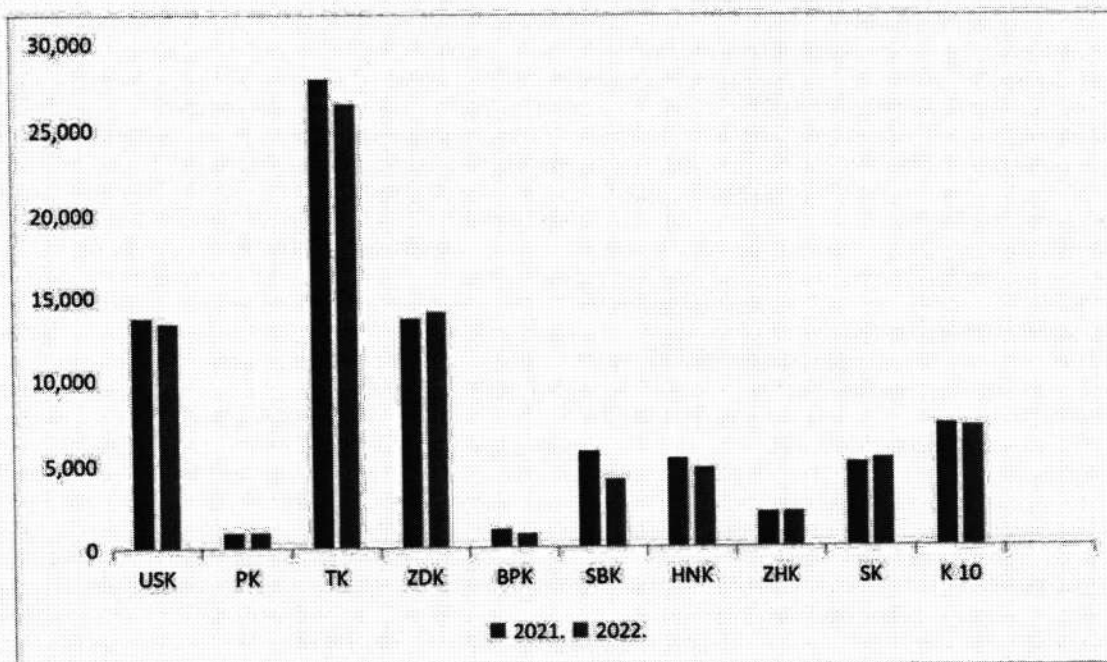
Zbog sve zahtjevnijeg tržišta za proizvodnju kvalitetnog mlijeka koja podrazumijeva primjenu standarda o kvaliteti sirovog i svježeg mlijeka, veći broj malih poljoprivrednih proizvođača koji ne mogu zadovoljiti propisane standarde (uslovi držanja, higijenski paket i sl.) ne isporučuju mlijeko za tržište zbog čega se prestaju baviti ovom proizvodnjom čime se smanjuje broj muznih grla. S druge strane velike farme, su uglavnom osavremenile svoje proizvodne kapacitete, tehnologiju proizvodnje, primjenjuju zootehničke mjere, te imaju visok stepen iskorištenosti genetskog potencijala grla i proizvodnost po grlu, dostižući proizvodnju po grlu na nivou evropskih farmi.

Tabela 17. Broj muznih grla i proizvodnja mlijeka po kantonima u F BiH 2021.-2022. godina

Kanton	2021.				2022.			
	Muzna grla		Proizvodnja mlijeka		Muzna grla		Proizvodnja mlijeka	
	Broj krava	%	Litara	%	Broj krava	%	Litara	%
USK	13.716	16,5	45.274.469	19,1	13.384	16,9	44.096.837	20,5
PK	950	1,1	3.800.000	1,6	990	1,2	4.000.000	1,9
TK	27.945	33,6	71.698.839	30,2	26.498	33,4	66.762.212	31,0
ZDK	13.702	16,5	43.695.917	18,4	14.100	17,8	25.000.000	11,6
BPK	1.150	1,4	111.115	0,0	842	1,1	1.995.600	0,9
SBK	5.780	7,0	18.091.987	7,6	4.116	5,2	16.178.867	7,5
HNK	5.360	6,4	16.080.000	6,8	4.795	6,0	15.519.400	7,2
ZHK	2.112	2,5	5.120.000	2,2	2.158	2,7	5.560.000	2,6
SK	5.083	6,1	14.698.859	6,2	5.340	6,7	17.888.096	8,3
K 10	7.351	8,8	18.897.641	8,0	7.201	9,1	18.128.640	8,4
UKUPNO	83.149	100,0	237.468.827	100,0	79.424		215.129.652	

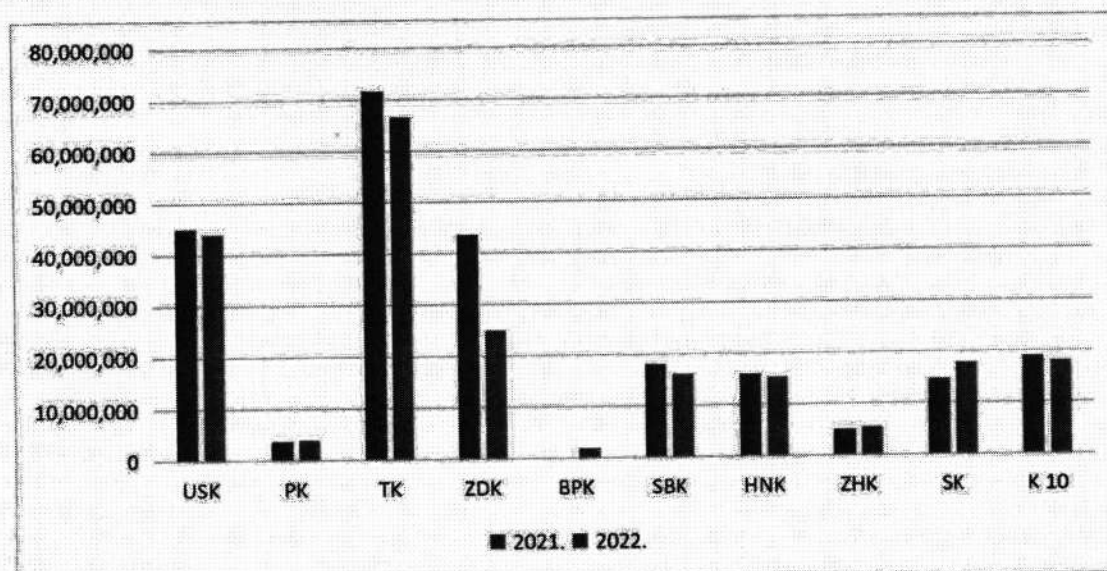
Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva i vlastiti izračun

Grafikon 26. Broj muznih grla po kantonima u Federaciji BiH

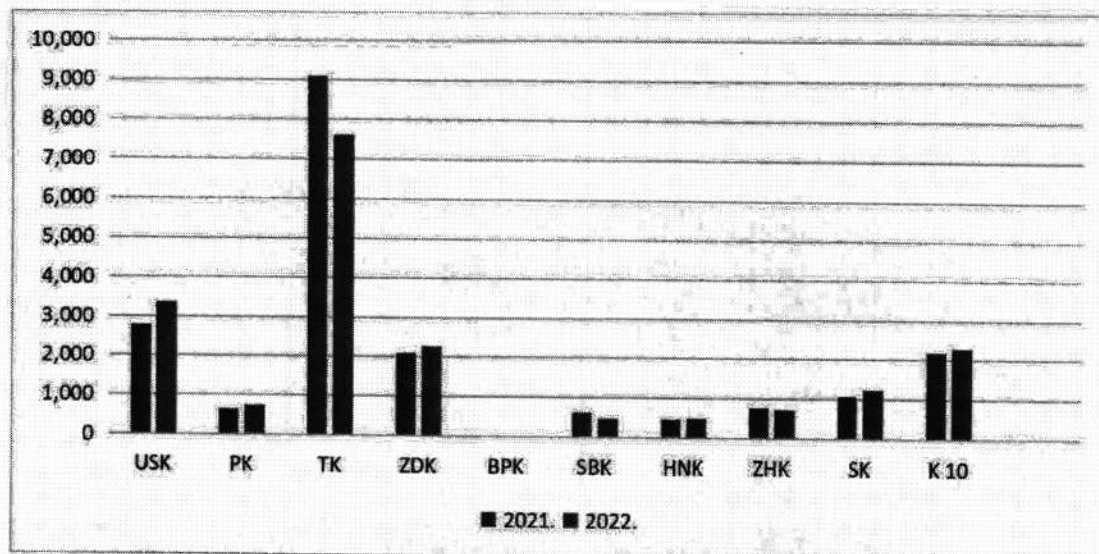
Iz Tabele 17. i Grafikona 26. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja muznih grla. Prema navedenim podacima vidljivo je da se najveći broj muznih grla nalazi u Tuzlanskom, Zeničko-dobojskom i Unsko-sanskom kantonu.

Grafikon 27. Proizvedene količine mlijeka po kantonima u Federaciji BiH

Iz Tabele 17. i Grafikona 27. vidljivo je da je došlo do blagog smanjenja proizvodnje mlijeka u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće količine proizvedenog mlijeka su u Tuzlanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

Grafikon 28. Brojno stanje tovnih grla po kantonima u Federaciji BiH

Iz Grafikona 28. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja tovnih junadi u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveći broj tovnih junadi nalazi se u Tuzlanskom, Unsko-sanskom kantonu i K10.

3.7.2 Ovčarstvo

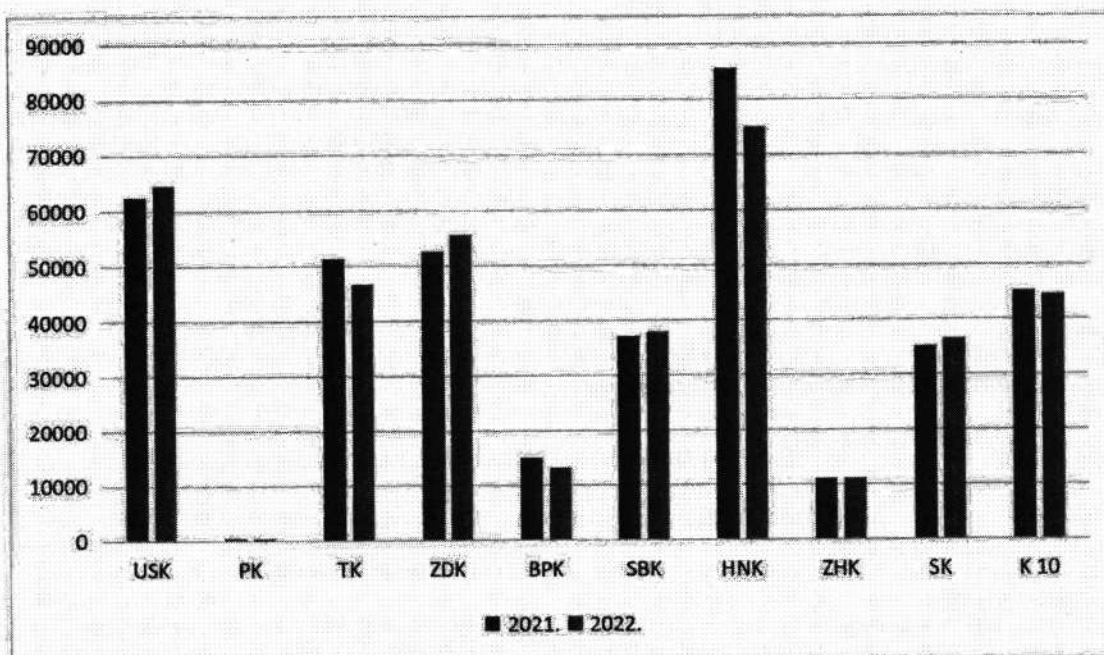
Ovčarstvo je veoma važna grana stočarstva koja je zastupljena najvećim dijelom u ruralnim područjima Federacije BiH, kao takva čini značajan izvor prihoda za stanovništvo, a ogleda se u proizvodnji mlijeka, autohtonih sireva i mesa. Pri tome se vlasnicima stada nude različite mogućnosti usmjeravanja proizvodnje prema većem ili manjem preferiranju mesa ili mlijeka, što, uz genetske usmjerenosti, ovisi o nekoliko važnih ekonomskih i socioloških faktora. Značajno je napomenuti da se sve veći broj proizvođača mlijeka odlučuje za proizvodnju domaćih autohtonih sireva, što u konačnici stvara veću dodatnu vrijednost i povećava dobit ove vrste proizvodnje.

Tabela 18. Broj ovaca u Federaciji BiH po kantonima (2021.-2022. godina)

Kanton	Broj ovaca u 2021.g.	%	Broj ovaca u 2022.g.	%
USK	62.460	15,8	64.542	16,7
PK	420	0,1	450	0,1
TK	51.430	13,0	46.845	12,1
ZDK	52.650	13,3	55.650	14,4
BPK	15.000	3,8	13.100	3,4
SBK	37.197	9,4	37.944	9,8
HNK	85.584	21,6	75.170	19,5
ZHK	11.120	2,8	11.100	2,9
SK	35.234	8,9	36.536	9,5
K10	45.361	11,4	44.651	11,6
UKUPNO	396.456	100,0	385.988	100

Izvor podataka: Nadležna kantonalna ministarstva

Grafikon 29. Brojno stanje ovaca po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH došlo je do smanjenja brojnog stanja ovaca.

Najveći broj ovaca nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

3.7.3 Kozarstvo

U Federaciji BiH imamo značajan dio prirodnih resursa za uzgoj koza i to u različitim sistemima poput otvorenih i poluotvorenih pašnjaka, uzgoja u stajama i kombinovanom uzgoju. Danas se u Federaciji BiH svi navedeni sistemi uzgoja koza mogu vidjeti u praksi.

Postoje moderne komercijalne farme sa visokim ulaganjima u objekte i opremu sa orijentacijom na proizvodnju mlijeka kao i komercijalne farme sa improvizovanim stajama koje obezbjeđuju minimum standarda sa osnovnom opremom.

U Tabeli 19. prikazano ukupno brojno stanje koza u Federaciji BiH, sa pregledom grla koja se muzu i proizvedenom količinom mlijeka po muznom grlu.

Tabela 19. Brojno stanje koza u 2021.- 2022. godina

Godina	Ukupno grla	Broj muzenih koza	Količina mlijeka po muznom grlu (litra)
2021.	41.190	23.764	189
2022.	41.275	24.341	194

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku vidljivo je da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do blagog povećanja ukupnog broja koza i broja muznih grla, kao i povećanja količina mlijeka po pomuzenoj kozi.

Ministarstvo je prepoznalo ovaj vid proizvodnje kao veoma važnu granu u stočarstvu i godinama se ova proizvodnja značajno podržava uz povećanje podrške po litri mlijeka, kako bi se zadovoljile potrebe za kozjim mlijekom.

Uprkos podrškama Ministarstva, kozarstvo se nije značajno razvijalo i ako postoji organizovani otkup mlijeka i prodaja kozjeg mesa.

Tabela 20. Brojno stanje koza u Federaciji BiH po kantonima 2021.-2022. godina

Kanton	Broj koza u 2021.	%	Broj koza u 2022.	%
USK	2.067	7,2	1.808	6,8
PK	0	0,0	20	0,1
TK	5.540	19,2	5.648	21,3
ZDK	2.020	7,0	2.200	8,3
BPK	750	2,6	650	2,5
SBK	246	0,9	286	1,1
HNK	10.800	37,5	8.400	31,7

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

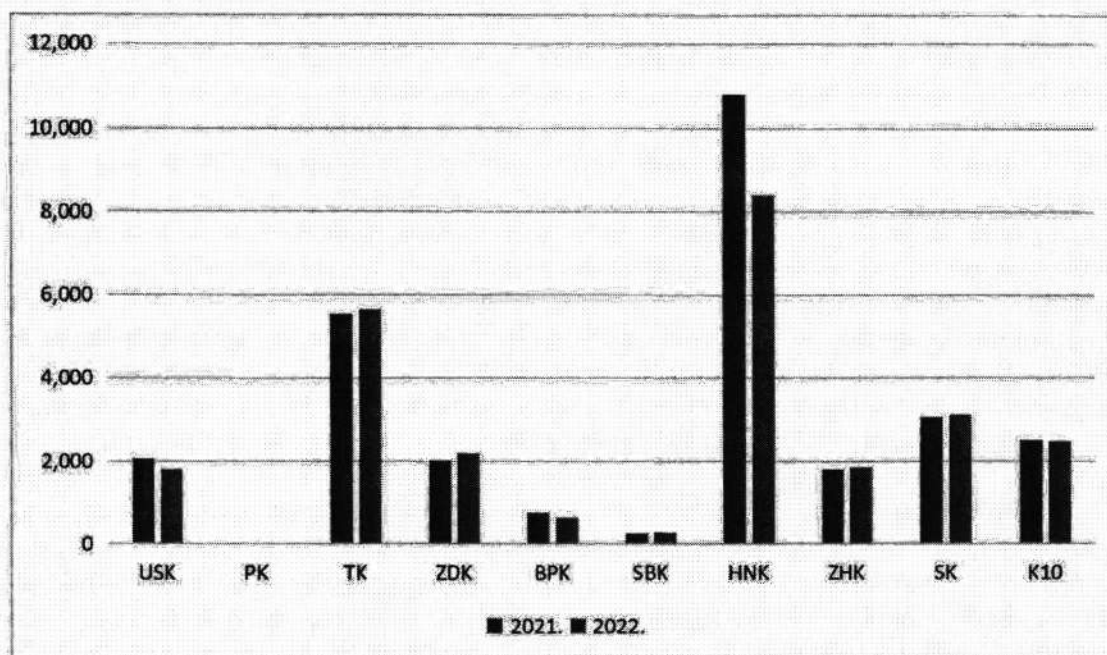
ZHK	1.800	6,3	1.850	7,0
SK	3.055	10,6	3.121	11,8
K10	2.508	8,7	2.478	9,4
UKUPNO	28.786	100,0	26.461	100,0

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti obračun

Iz Tabele 20. i Grafikona 30., a prema podacima iz kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede, vidljivo je da je u Federaciji BiH u 2022. godini došlo do blagog smanjenja brojnog stanja koza u odnosu na 2021. godinu.

Najveći broj koza nalazi se u Hercegovačko-neretvanskom i Tuzlanskom kantonu.

Grafikon 30. Brojno stanje koza po kantonima u Federaciji BiH

3.7.4 Svinjogojstvo

Trenutno stanje u svinjogojskoj proizvodnji u Federaciji BiH nije na zadovoljavajućem nivou i ne osigurava dovoljnu proizvodnju svinjskog mesa za domaće potrebe. Razlozi za ovakvo stanje se mogu svesti na sljedeće faktore: potpuno liberalizirano tržište mesa u BiH, mali broj rasplodnih i tovnih grla na gazdinstvu, usitnjena imanja (malo obradive površine), neodgovarajući uslovi držanja, loš pasminski sastav, nedostatak uzgojno – selekcijskog rada u sektoru, nedostupnost povoljnih kreditnih linija, strukturnih i podrški ruralnom razvoju, slaba educiranost proizvođača svinjskog mesa i dr.

U Federaciji BiH u područjima gdje se uzgajaju svinje prakticira se samo završna faza proizvodnog ciklusa odnosno tov svinja. Tov svinja se zasniva na uvezenoj prasadi i to s ciljem podmirivanja domaćeg tržišta. U mesoprerađivačkoj industriji domaća sirovina

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

je zastupljena u veoma malom procentu, jer je većina sirovine iz uvoza. Ovaj način proizvodnje u svinjogojstvu se nastavio i u 2022. godini.

Tabela 21. Brojno stanje svinja 2021.- 2022. godina

Godina	Ukupno svinja	Krmače i suprasne nazimice
2021.	78.647	7.366
2022.	81.188	8.164

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u 2022. godini došlo je do povećanja ukupnog broja svinja, broja krmača i suprasnih nazimica u odnosu na 2021. godinu.

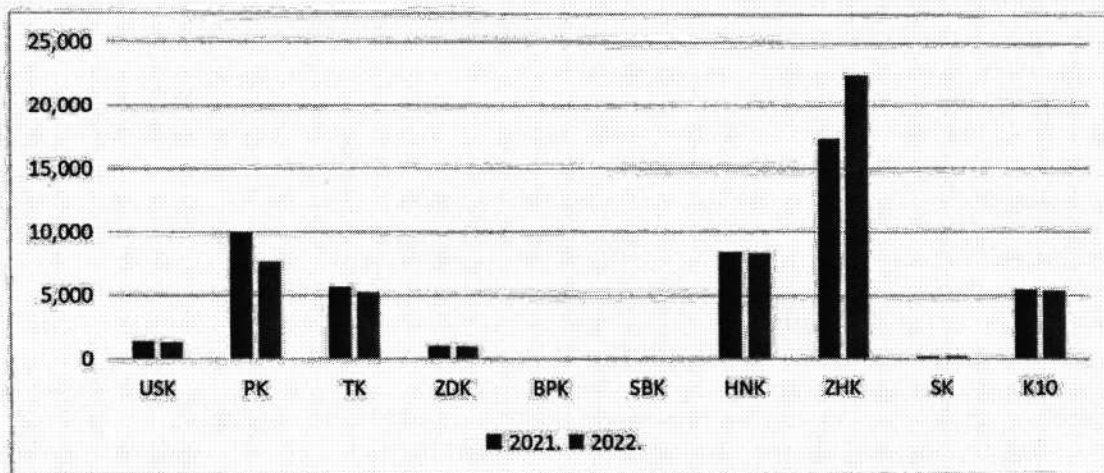
Tabela 22. Brojno stanje tovljenika (tovnih svinja) po kantonima u FBiH 2021/2022

Kantoni	2021. god.	2022. god.
USK	1.373	1.321
PK	10.000	7.700
TK	5.728	5.248
ZDK	1.044	1.000
BPK	-	-
SBK	80	62
HNK	8.405	8.315
ZHK	17.380	22.460
SK	160	208
K10	5.516	5.412
Ukupno	49.686	51.726

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 22. i Grafikona 31., a prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede vidljivo je da je u Federaciji BiH povećan broj tovljenika u 2022. u odnosu na 2021. godinu. Najveće smanjenje broja tovnih svinja zabilježeno je u Posavskom kantonu. Najveći broj tovnih grla zabilježen je u Zapadnohercegovačkom, Hercegovačkom i Posavskom kantonu.

Grafikon 31. Brojno stanje tovljenika po kantonima u Federaciji BiH 2021.-2022.

3.7.5 Pčelarstvo

Najveći značaj pčelarstva, pored proizvodnje meda i ostalih pčelinjih proizvoda ogleda se u oprašivanju poljoprivrednog bilja, jer bi poljoprivredna proizvodnja bila nezamisliva bez pčela. U poređenju sa drugim industrijskim razvijenim zemljama, imamo izuzetno čistu i zdravu prirodu, što rezultira proizvodnjom kvalitetnog i zdravstveno ispravnog meda, kao i drugih pčelinjih proizvoda i matica.

Pčelarstvo je regulisano Zakonom o stočarstvu. U skladu sa navedenim Zakonom, u 2018. g. donesen je Pravilnik o pčelarstvu („Službene novine Federacije BiH“ br. 31/18) kojim su definisani uslovi za bavljenje pčelarstvom, razmnožavanje pčela, lokacije pčelinjaka, paša pčela i njihova selidba, uspostavljanje katastra pčelinje paše, prodaja pčela, matica i pčelinjih proizvoda i uspostavljanje registra košnica i pčelara.

Početkom 2019. godine uspostavljen je Registar pčelara i pčelinjaka.

Tabela 23. Podaci o broju pčelinjih zajednica i količinama proizvedenog meda 2021.-2022. godina

Godina	Broj košnica	Ukupna proizvodnja meda/tona	Proizvodnja meda po košnici/kg
2021.	240.906	1.348	5,6
2022.	250.899	2.549	10,2

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Prema statističkim podacima u Federaciji BiH u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica kao i povećanja proizvodnje meda po pčelinjoj zajednici i ukupnih količina meda.

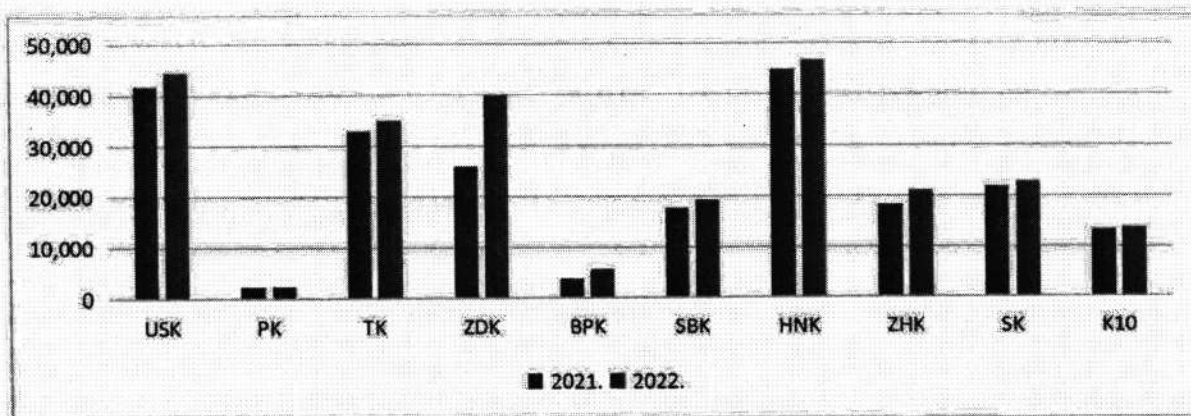
U Federaciji BiH imamo mali broj velikih proizvođača meda i pčelinjih proizvoda kao i onih koji se bave proizvodnjom i prodajom matice. Analizom je utvrđeno da pčelarstvo u većini slučajeva predstavlja dodatni izvor prihoda kod najvećeg broja pčelara, a isti med i druge proizvode prodaju izvan sistema. Da bi mogao prodavati svoj med, kao i druge pčelinje proizvode i matice na tržištu, proizvođač mora biti registrovan kao obrt, pravni subjekt ili farma i da ispunjava sve sanitarne uslove. Također mora vršiti i redovne analize kvalitete meda i provoditi zdravstvene mjere na pčelinjaku.

Tabela 24. Broj pčelinjih zajednica i proizvodnja meda po kantonima u Federaciji BiH u 2021. – 2022. godina

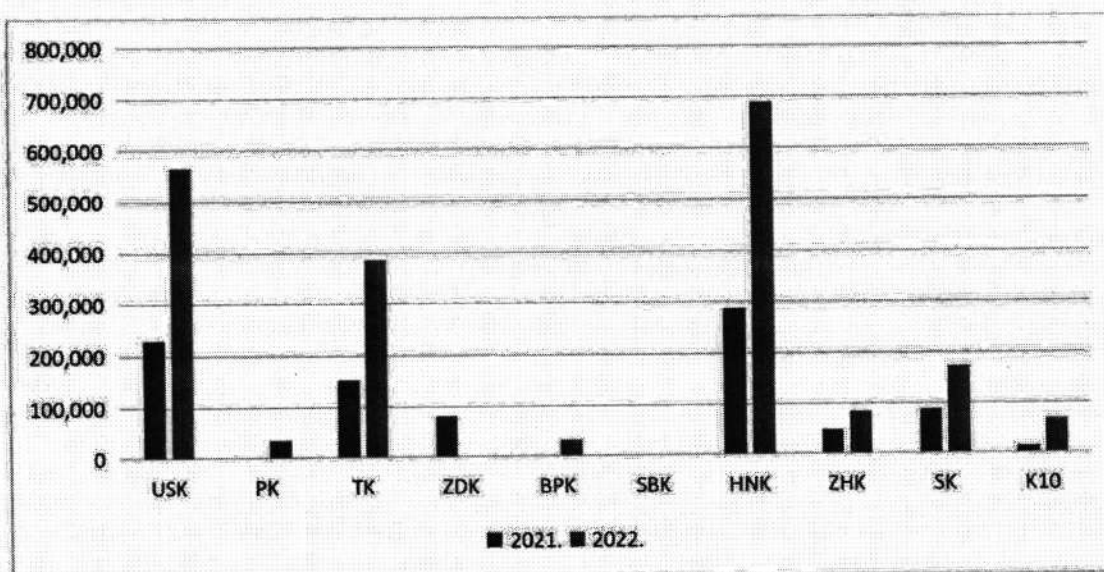
Kanton	2021.				2022.			
	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%	Broj pčelinjih zajednica (kom)	%	Količina meda (kg)	%
USK	41.840	10,1	230.709	25,4	44.480	17,7	566.084	27,8
PK	2.350	0,6	2.350	0,3	2.400	1,0	36.000	1,8
TK	32.970	8,0	153.990	17,0	35.035	13,9	386.795	19,0
ZDK	26.000	11,7	81.490	9,0	40.000	15,9	-	0,0
BPK	3.800	0,9	-	0,0	5.785	2,3	33.350	1,6
SBK	17.628	4,3	-	0,0	19.262	7,7	-	0,0
HNK	44.835	10,9	287.950	31,7	46.762	18,6	690.000	33,8
ZHK	18.350	4,4	48.320	5,3	21.150	8,4	84.600	4,1
SK	21.837	5,3	88.634	9,8	22.835	9,1	173.551	8,5
K10	13.421	3,2	14.321	1,6	13.865	5,5	69.395	3,4
UKUPNO	223.031	100	907.764	100	251.574		2.039.775	

Izvor: Kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede i vlastiti izračun

Grafikon 32. Broj pčelinjih zajednica po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 33. Proizvedene količine meda po kantonima u Federaciji BiH

Prema podacima kantonalnih ministarstava nadležnih za poslove poljoprivrede u Federaciji BiH u 2022. u odnosu na 2021. godinu došlo je do povećanja broja pčelinjih zajednica, kao i do povećanja proizvodnje meda, što je vidljivo iz navedene tabele i grafikona.

Također je vidljivo da je najveći broj košnica lociran u tri kantona i to: Hercegovačko-neretvanskom, Unsko-sanskom i Zeničko-dobojskom kantonu.

Najveća proizvodnja meda je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu, Unsko-sanskom i Tuzlanskom kantonu.

3.7.6 Peradarstvo

Peradarstvo, kao jedna od grana stočarstva, ima bitno mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. To proizlazi iz činjenice da je savremeno peradarstvo najintenzivniji oblik stočarstva i ima potpuno industrijsko značenje.

Važnost peradarstva očituje se prvenstveno u proizvodnji mesa i jaja, koja predstavlja jedan od najefikasnijih i najbržih načina dobivanja visokokvalitetnih animalnih proizvoda za ishranu ljudi.

Proizvodnja mesa peradi u Federaciji BiH zasniva se uglavnom na proizvodnji mesa pilića.

Proizvodnja pilećeg mesa (brojleri) je značajno zastupljena u Federaciji BiH i kao takva je konkurentnija u odnosu na druge proizvodnje. Naši proizvođači pilećeg mesa uz gotovo dostignute evropske uslove proizvodnje imaju dobre preduslove za bavljenje ovom proizvodnjom.

Tabela 25. Podaci u peradarskoj proizvodnji u Federaciji BiH u hiljadama, 2021.- 2022. godine

Godina	Broj peradi/hiljada kljun	Broj koka nosilja/hiljada kljun
2021.	12.107	1.780
2022.	12.249	1.745

Izvor: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 25. je vidljivo da je u Federaciji BiH u 2022. godini ukupan broj peradi povećan u odnosu na 2021. godinu, a smanjen broj koka nosilja.

Tabela 26. Broj peradi matičnih jata po kantonima u 2021.- 2022. godina

Kantoni	2021.			2022.		
	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun	Pilenke teške lin./kljun	Pilenke lahke lin./kljun	18-sedm. pilenke/kljun
USK	84.030	57.000	3.630	88.720	79.000	14.370
PK	-	-	55.000	0	0	55.000
TK	3.266.700	264.000	156.600	2.637.400	269.000	150.680
ZDK	208.680	65.000	12.000	210.000	-	23.000
BPK	-	-	-	-	-	-
SBK	-	-	37.100	-	-	33.200
HNK	26.600	49.100	12.100	36.200	49.400	31.500
ZHK	22.180	31.120	19.380	22.180	31.120	19.380

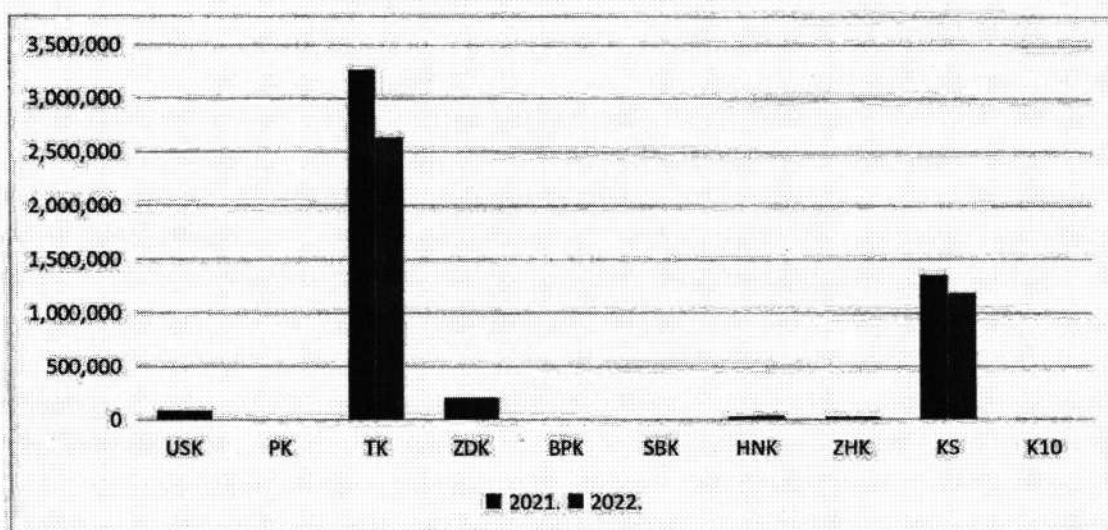
- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

SK	1.353.206	98.799	84.650	1.187.249	8.300	82.940
K10	2.210	2.013	6.178	2.100	1.908	6.054
UKUPNO	4.963.606	567.032	386.638	4.183.849	438.728	416.124

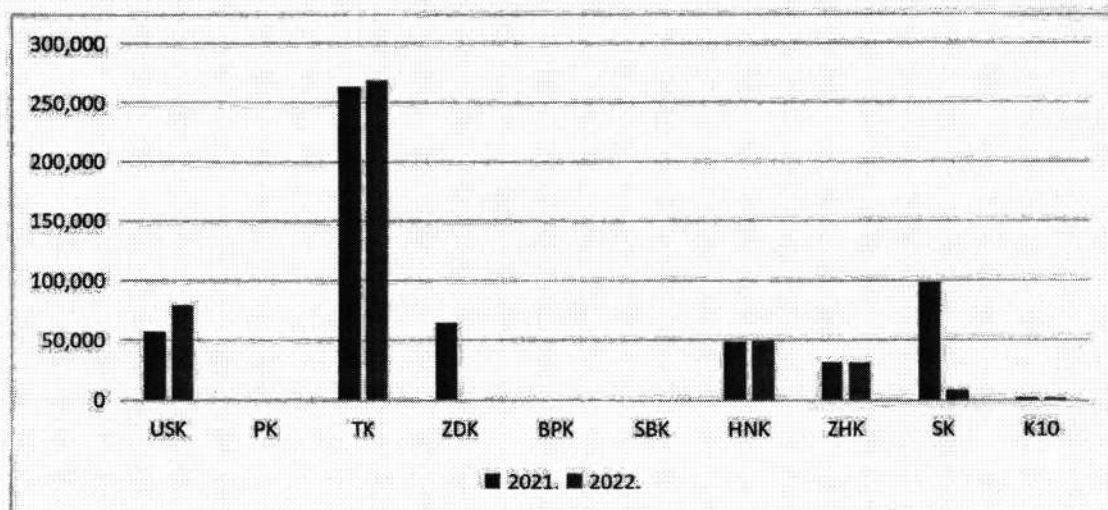
Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 26. i Grafikona 34., 35. i 36. vidljivo je da je u 2022. godini u Federaciji BiH došlo do smanjenja broja teških, lahkih linija a da je povećan broj 18-sedmičnih pilenki.

Grafikon 34. Brojno stanje pilenki teških linija po kantonima u Federaciji BiH

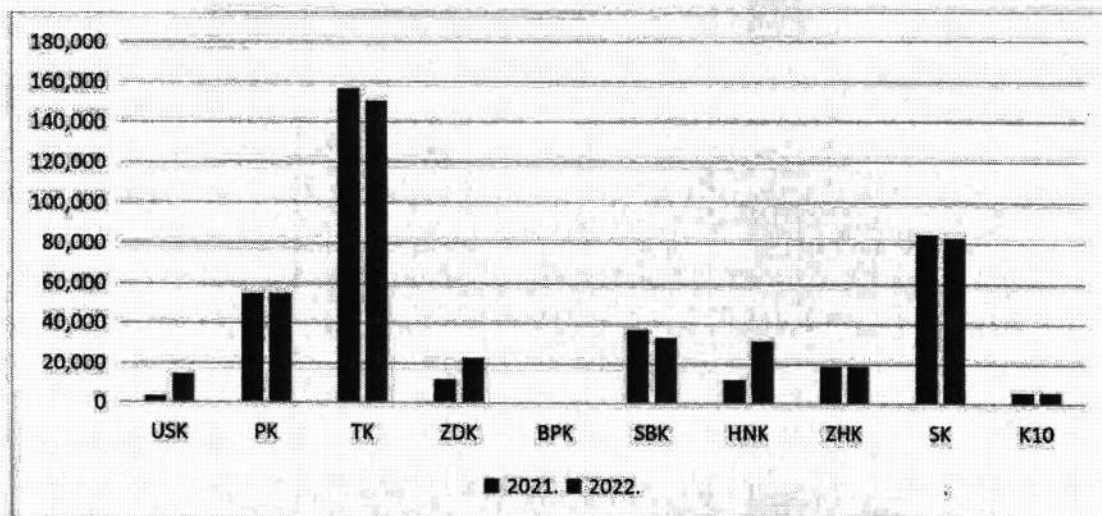

Grafikon 35. Brojno stanje pilenki lahkih linija po kantonima u Federaciji BiH

Grafikon 36. Brojno stanje 18-sedmičnih pilenki po kantonima u Federaciji BiH

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

3.7.7 Akvakultura

U 2022. godini, obim proizvodnje je u sektoru ribarstva i akvakulture dostigao nivo koji je u Federaciji BiH ostvaren u periodu prije pandemije (2016-2019). U 2022. godini uspostavljeni su normalni tokovi nabavke riblje mlađi, uvoza hrane za ribe i drugog repromaterijala, te plasmana ribe na inostrano tržište. Proizvodnja se u oblasti akvakulture u potpunosti oporavila pa je u nekim segmentima proizvodnje došlo i do povećanja obima proizvodnje u odnosu na pomenuti period.

Proizvodnja slatkovodne konzumne ribe u Federaciji Bosne i Hercegovine povećana je za oko 10% u odnosu na 2022. godinu i iznosila je 2.910 t konzumne ribe godišnje. Najveći udio ovog povećanja proizvodnje odnosi se na proizvodnju konzumne kalifornijske pastrmke, čija je proizvodnja uvećana za oko 200 tona u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je proizvedeno oko 2.740 t konzumne kalifornijske pastrmke. U 2022. godini došlo je i do manjeg povećanja proizvodnje konzumne potočne pastrmke (oko 30 t) i konzumne potočne zlatovčice (oko 30 t). Ukupna godišnja proizvodnja iznosila je oko 110 t konzumne potočne pastrmke i oko 60 t konzumne potočne zlatovčice.

Proizvodnja morske ribe i drugih akvatičnih organizama, odnosno školjki dagnje i kamenice, u 2022. godini također je dostigla proizvodnju iz perioda 2016.-2019. godina. Ukupna proizvodnja u marikulturi u 2022. godini iznosi 220 t i to 200 t konzumne morske ribe i 20 t konzumne školjke. Od konzumne morske ribe proizvedeno je 110 t komarče ili orade i 90 t lubina ili brancina), a od konzumne školjke 15 t dagnje i 5 t kamenice ili ostrige.

Proizvodnja mlađi pastrmke za potrebe poribljavanja otvorenih voda u 2022. godini je zadržala obim, bez većih odstupanja u odnosu na prethodni period. Ukupno je

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

proizvedeno oko 3 miliona jedinki mlada pastrmke: oko 2,5 miliona mladih potočne pastrmke), 300.000 mladih mekousne pastrmke, 100.000 mladih glavatice i 100.000 mladih mladice. U 2022. godini nije registrovana proizvodnja mladih lipljena.

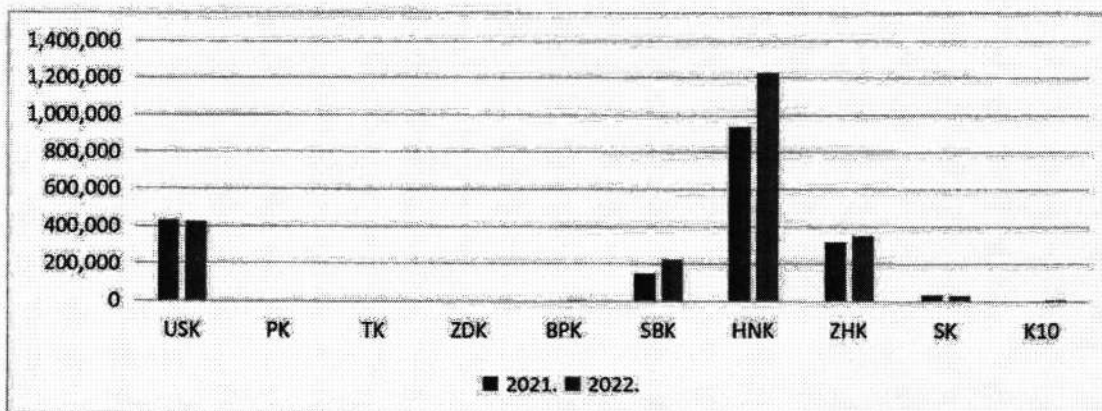
Tabela 27. Proizvodnja u akvakulturi po kantonima u Federaciji BiH u 2021. - 2022. godina

Kantoni	2021.			2022.		
	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta	Slatkovodna riba (kg)	Morska riba (kg)	Ribogojilišta
USK	427.826	0	2	653.434	0	2
PK	0	0	0	0	0	0
TK	0	0	0	0	0	0
ZDK	0	0	0	0	0	0
BPK	8.000	0	1	0	0	1
SBK	224.065	0	7	0	0	9
HNK	1.227.908	135.127	11	1.264.510	149.153	11
ZHK	350.000	0	1	350.000	0	1
SK	35.000	0	1	35.00	0	1
K10	0	0	0	12.241	0	11
Ukupno	2.272.799	135.127	23	2.315.185	149.153	36

Izvor: Nadležna kantonalna ministarstva

Iz Tabele 27. i Grafikona 37. vidljivo je da je u Federaciji BiH došlo do povećanja proizvodnje slatkovodne i morske ribe 2022. godini u odnosu na 2021. godinu. Povećanje proizvodnje slatkovodne ribe zabilježeno je u Hercegovačko-neretvanskom kantonu gdje je lociran i najveći broj ribnjaka, a također je došlo do povećanja količine proizvedene morske ribe.

Grafikon 37. Proizvodnja slatkovodne ribe po kantonima u Federaciji BiH

4 ANALIZA STANJA U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI

4.1 Proizvodnja i kapaciteti

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i prerađevina od mesa, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića). U 2022. godini, kao o ranijih godina, prehrambena industrija nema poseban program novčanih podrški. U okviru Programa novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2022. godini, za preradu izdvojeno 7.210.565,26 KM što je za 61% više nego u 2021. godini (467.279,07 KM). Najveće izdvajanje je bilo za izgradnju objekata mlinsko-pekarske industrije 2.298.282,97 KM, a najmanje za izgradnju objekata za preradu grožđa 177.901,96 KM. Promatrajući situaciju po kantonima, najveće izdvajanje za izgradnju objekata za preradu zabilježeno u HNK u iznosu od 1.593.507,32 KM, a najniže u K10, 149.140,26 KM, izdvajanja u BPK nije bilo.

Tabela 28. Indeksi proizvodnje prehrambenih proizvoda, pića i duhanskih proizvoda.

Oblasti industrijske proizvodnje	XII 2022. θ 2021.	XII 2022. XII 2021.	I-XII 2022. I-XII 2021
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	114,8	108,3	107,1
2. Proizvodnja pića	96,4	97,7	97,6
3. Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	0,0	11,9

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 28. vidljivo je da je ukupna proizvodnja prehrambenih proizvoda u 2022. godini veća za 8% u odnosu na 2021. godinu, proizvodnja pića je manja za 2,3% a proizvodnja duhanskih proizvoda je ugašena sa prestankom rada Fabrike duhana Sarajevo.

Tabela 29. Proizvodnja prehrambenih proizvoda, pića i cigareta u 2022. godini

Proizvodi	Jed. mjere	2021.	2022.	Indeks 2022/2021.
Svježe, zamrznuto meso i kobasice	tona	83,152	96,502	1.16
Riba i proizvodi od ribe	tona	2,047	3,237	1.58
Mlijeko i mliječni proizvodi	tona	161,923	153,108	0.95
Brašno i proizvodi od brašna	tona	249,686	241,753	0.97
Tjestenina	tona	3,449	3,264	0.95
Čokolada i konditorski proizvodi	tona	808	1,453	1.80
Kafa, čaj, začini, supe	tona	7,529	7,250	0.96
Proizvodi od voća i povrća	tona	2,997	3,062	1.02

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Alkoholna pića, vino, pivo	tona	40,855	36,320	0.89
Vode i osvježavajuća pića	tona	292,722	303,701	1.04
Cigarete za pušenje (miliona kom.)	mil. kom	488	57	0.12

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Najzastupljenije grane prehrambene industrije u Federaciji BiH su proizvodnja mlijeka i prerađevina od mlijeka, proizvodnja mesa i njegovih prerađevina, prerada žitarica i proizvodnja brašna i mlinsko-pekarskih proizvoda, prerada voća i povrća, proizvodnja vode i osvježavajućih bezalkoholnih pića, te proizvodnja alkoholnih pića (pivo, vino i jaka alkoholna pića).

U Tabeli 29. prikazana je proizvodnja (količinski) pojedinih grupa proizvoda iz oblasti prehrambene industrije i duhanske industrije u 2021. i 2022. godini. U 2022. godini ukupna proizvodnja proizvoda od goveđeg, svinjskog i pilećeg mesa, kože i mesnih prerađevina u odnosu na 2021. godinu je povećana za 16% (indeks 1.16), prerada ribe (proizvodnja konzerviranih sardina) je povećana za 57% a nismo imali podatke za preradu tune i lososa za 2021. godinu te se nisu mogli ni porediti. Ukupna proizvodnja mlijeka i mliječnih proizvoda je smanjena za 5% u odnosu na 2021. godinu. Proizvodnja pšeničnog brašna je smanjena za 5% a ukupna proizvodnja proizvoda na bazi brašna smanjena je 3%. Ukupna proizvodnja čokolade i ostalih konditorskih proizvoda u 2022. godini je povećana za 80% jer su počela sa radom nova privredna društva koja se bave proizvodnjom čokoladiranih proizvoda. Proizvodnja prehrambenih proizvoda biljnog porijekla (proizvodi voća i povrća) su ostali na istom nivou kao i prethodne godine dok je proizvodnja voćnih sokova povećana za 15% u 2022. godini. U 2022. godini smanjena je ukupna proizvodnja alkoholnih pića, vina i piva za 11%, proizvodnja piva je smanjena za 12% dok je proizvodnja bezalkoholnog piva povećana za 27%. Proizvodnja cigareta je smanjena za 88% jer je u martu 2022. godine prestala sa radom FDS d.o.o. Sarajevo.

Tabela 30. Proizvodnja, kapaciteti i njihova iskorištenost za pojedine grane prehrambene i duhanske industrije u 2022 godini

Grana prehrambene industrije	Jed. mjere	Proizvodnja u 2022.	Kapacitet /godišnji	Iskorištenost kapaciteta %
Mlinska industrija	t	153.096	302.150	50,66
Prerada mlijeka	000 lit	179.164	400.000	44,79
Prerada mesa	t	99.739	169.000	59,01
Prerada voća i povrća	t	3.062	15.000	20,41
Sokovi od voća i povrća	000 lit	45.965	136.510	33,67
Proizvodnja keksa i vafila	t	13.264	22.400	59,21
Proizvodnja vode	000 lit	118.308	470.500	25,14
Proizvodnja bezalkoholnih pića	000 lit	189.394	366.600	51,66
Proizvodnja piva	000 lit	32.514	150.000	21,67
Proizvodnja vina	000 lit	3.749	26.400	14,20
Proizvodnja cigareta	t	57	7.000	0,81

Podaci o proizvodnji u 2021. godini – Izvor: Federalni zavod za statistiku
Podaci o kapacitetima – Izvor: FMPVŠ - Odsjek za prehrambenu industriju

Kao i godinama unazad, kapaciteti privrednih društava koja se bave proizvodnjom prehrambenih proizvoda i duhanskih proizvoda u Federaciji BiH su nedovoljno iskorišteni.

U 2022. godini povećala se iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu u slijedećim granama prehrambene industrije: preradi mesa za 8,6%, preradi voća i povrća za 0,43%, proizvodnji keksa i vafla za 1,71%, proizvodnji vode za 1,63% i bezalkoholnih pića za 1,99%. Smanjena iskorištenost kapaciteta u odnosu na 2021. godinu zabilježena je u mlinskoj industriji za 2,79%, preradi mlijeka za 3,42%, proizvodnji voćnih sokova za 4,41%, proizvodnji piva za 2,81%, vina za 1,18% i cigareta za 6,17%.

4.2 Pokrivenost uvoza izvozom

Tabela 31. Proizvodnja, izvoz, uvoz i pokrivenost uvoza izvozom pojedinih prehrambenih proizvoda u Federaciji BiH u 2021. godini

Proizvod	Proizvodnja (kg/lit)	Izvoz (KM)	Uvoz (KM)	Pokrivenost uvoza izvozom %
Mlijeko i vrhnje	122,500,956	71,650,288	55,389,682	129.36
Sir	4,973,031	12,079,700	114,439,652	10.56
Maslac	186,822	4,325,618	18,581,528	23.28
Brašno (pšenično)	153,069,076	16,741,349	37,132,026	45.09
Čokolada i ostali proizvodi koji sadrže kakao	1,453,072	25,053,848	195,404,365	12.82
Tjestenina	3,264,943	990,070	24,474,412	4.05
Pivo	32,231,368	7,855,802	141,546,346	5.55
Vino	3,749,385	7,765,413	39,760,675	19.53
Prirodne mineralne i izvorske vode	89,878,041	6,469,895	28,986,732	22.32
Bezalkoholna pića	185,393,957	45,536,708	202,306,121	22.51
Meso - govedina	15,428,269	5,614,968	255,540,724	2.2
Meso - svinjetina	1,614,666	2,055,100	98,383,282	2.09
Meso - ovčetina, kozetina	513,375	187	811,034	0.02
Meso - peradi	26,118,544	34,988,893	38,031,661	92
Sokovi od voća i povrća	45,965,206	1,681,539	13,943,137	12.06
Džem, marmelada	1,447,428	5,602,580	9,112,617	61.48
Cigarete (mil. kom)	57	6,673,790	92,982,149	7.18

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku i Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Iz Tabele 31. se može vidjeti je izvoz veći od uvoza kod slijedećih proizvoda: mlijeko i vrhnje, jaja, ostali konzervisani proizvodi i neprerađeni duhan. Pokrivenost uvoza izvozom za mlijeko i vrhnje tarifnog broja 0403 za Federaciju iznosi 120% dok je za nivo

Bosne i Hercegovine čak 129%, jaja tar. broj 0407, za Federaciju iznosi 305% dok za BiH iznosi samo 146%, zatim za proizvode pod tarifnim brojem 1602 - ostali pripremljeni ili konzervisani proizvodi od mesa, drugih klaoničkih proizvoda ili krvi, gdje je izvoz tri puta veći od uvoza za nivo Federacije a za BiH iznosi 214%, neprerađeni duhan, tar. broj 2401 za Federaciju iznosi 4933% a za BiH 4343%.

U 2022. godini je bila manja pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji u odnosu na Bosnu i Hercegovinu za slijedeće proizvode: živa perad, mlijeko i vrhnje, jogurt, ulje, čokolade, konzervisano povrće, voćni sokovi i pivo.

Pored ogromnih neiskorištenih kapaciteta u proizvodnji piva, pokrivenost uvoza izvozom u Federaciji iznosi 0,69% dok je na nivou Bosne i Hercegovine odnos neznatno bolji i iznosi 5,5%.

Pokrivenost uvoza izvozom za vino za nivo Federacije BiH iznosi 34,78% dok je za nivo Bosne i Hercegovine 19,53%.

Prema navedenim pokazateljima pokrivenost uvoza izvozom za cigarete u Federaciji BiH iznosi 8,00%, a za nivo Bosne i Hercegovine iznosi 7,18%.

Pokrivenost uvoza izvozom za neprerađeni duhan iznosi 4933,75% u Federaciji BiH dok je na razini Bosne i Hercegovine iznosi 4343,31%.

Ukupan izvoz proizvoda (TG 1-97 CT BiH) i izvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) iz Federacije BiH i Bosne i Hercegovine – Indeks 2022/2021.

Tabela 32 Ukupan izvoz i izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela izvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	9.681.328.854	12.254.177.327	14.619.801.636	18.377.640.917	1.26	1.25
TG 1-24 CT BiH	492.915.415	516.734.308	961.581.408	1.105.422.924	1.04	1.14

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan uvoz (TG 1-97 CT BiH) i uvoz poljoprivredno-prehrambenih (TG 1-24 CT BiH) u Federaciju BiH i Bosnu i Hercegovinu - Indeks 2022/2021.

Tabela 33 Ukupan uvoz i uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda

Tabela uvoza	Federacija BiH		Bosna i Hercegovina		Indeks 2021/2020	
	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	Vrijednost u KM za 2021.g.	Vrijednost u KM za 2022.g.	FBiH	BiH
TG 1-97 CT BiH	15.269.573.668	20.623.196.628	21.940.490.105	29.117.405.277	1.35	1.32
TG 1-24 CT BiH	2.228.733.026	2.699.601.692	3.445.667.956	4.404.512.282	1.21	1.27

Izvor podataka: Uprava za indirektno oporezivanje

Ukupan izvoz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini (tarifne glave od glave 1. do glave 97.) iznosio je 12.254.177.327 KM što je za 2.572.848.473 KM, odnosno 26%, više nego u 2021. godini. Ukupan uvoz proizvoda u 2022. godini bio je 20.623.196.628 KM, što je za 5.353.622.960 KM, odnosno oko 35%, više nego u prethodnoj godini.

Izvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda (tarifne glave - od glave 1. do glave 24.) iz Federacije Bosne i Hercegovine u 2022. godini bio je u vrijednosti od 516.734.308 KM, što je za 23.818.893 KM, odnosno 0,4%, više nego u 2021. godini. Uvoz poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2022. godini bio je 2.699.601.692 KM što je za 470.868.666 KM, odnosno 21 % viši nego u prethodnoj godini.

4.3 Kretanje cijena pojedinih prehrambenih proizvoda

Tabela 34. Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Indeks cijena prehrambenih i duhanskih proizvoda

Oblasti industrijske proizvodnje	<u>θ 2020.</u> θ 2019.	<u>θ 2021.</u> θ 2020.	<u>θ 2022.</u> θ 2021.
1. Proizvodnja prehrambenih proizvoda	101,6	103,8	121,6
2. Proizvodnja hrane	101,7	104,1	122,6
3. Proizvodnja bezalkoholnih pića	100,6	101,4	113,7
4. Proizvodnja alkoholnih pića	101,5	100,7	105,9
5. Proizvodnja duhana	105,0	102,4	101,1

Prethodna godina=100; θ-godišnji prosjek, izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Tabela 35. Stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (decembar 2022./decembar 2021. godine)

Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2022.</u> Decembar 2021.	Prehrambeni proizvodi	<u>Decembar 2022.</u> Decembar 2021.
Hrana i bezalkoholna pića	23,5	Sirevi	32,2
Hrana	24,9	Jaja	28,4
Hljeb i žitarice	31,8	Ulje	24,3
Riža	23,4	Maslac	30,4
Hljeb, peciva	29,0	Maslinovo ulje	44,9
Tjestenina	26,0	Voće	20,7
Brašno i ostali proizvodi od žitarica	37,5	Povrće	9,6
Meso	19,8	Šećer	46,2
Juneće i teleće meso	20,1	Bezalkoholna pića	11,4
Svinjsko meso	23,1	Kafa	12,7
Janjeće meso	34,3	Čaj	6,5
Pileće meso	20,9	Mineralna voda	8,0
Riba	20,5	Gazirana pića	10,5
Svježe mlijeko	78,2	Voćni sokovi	12,6
Jogurt	23,6	Čokolada	9,0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Iz Tabele 35. možemo vidjeti visoko povećanje cijena svih prehrambenih proizvoda u decembru 2022. godine u odnosu na decembar 2021. godine.

Potrošačke cijene svih industrijskih proizvoda u decembru 2022. godine u odnosu na decembar 2021. godine su porasle za 15,7% (godišnja inflacija).

4.4 Zaposlenost i nezaposlenost

Tabela 36. Prosječan broj zaposlenih u 2021., XII mjesecu 2021. i X i XI mjesecu 2022. godine

Oblasti industrijske proizvodnje	0-2021.	XII 2021.	X 2022.	XI 2022.
Ukupan broj zaposlenih u FBiH	525.397	534.119	539.479	540.421
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	13.724	13.939	13.342	13.356
Proizvodnja pića	1.377	1.361	1.329	1.318
Proizvodnja duhanskih proizvoda	152	143	11	11

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Ukupan broj zaposlenih u mjesecu novembru 2022. godine na području Federacije BiH je 540.421 osobe, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na oktobar 2022. godine. U poređenju sa godišnjim prosjekom broja zaposlenih u 2021. godini na području Federacije BiH došlo je do povećanja broja zaposlenih za 2,9%. Krajem novembra 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine na evidencijama službi za zapošljavanje bilo je 284.842 nezaposlene osobe, što predstavlja smanjenje broja nezaposlenih za 1.201 osobu ili 0,4% u odnosu na oktobar 2022. godine. Kvalifikaciona struktura evidentiranih nezaposlenih u oktobru/listopadu 2022. godine bila je: VSS 20.980 ili 7,4%, VŠS 5.106 ili 1,8%, SSS 78.955 ili 27,7 %, VKV 709 ili 0,2%, KV 89.860 ili 31,5 %, NKV 84.781 ili 29,7%, PKV 4.117 ili 1,4% i NSS 334 ili 0,1%.

4.5 Plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u novembru 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.161 KM. U toku mjeseca novembra 2022. godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 1,9% u odnosu na oktobar 2022. godine. U periodu IX 2022. – XI 2022. godine prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 1.147 KM. U odnosu na isti period prethodne godine došlo je do povećanja prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće za 14,0%. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za novembar 2022. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 1.800 KM.

Tabela 37 Visina prosječnih plaća

Prosječan iznos plaće u FBiH po djelatnostima	Neto plaće (KM)			Bruto plaća (KM)		
	0-2021.	XI 2021.	XI 2022.	0-2021.	XI 2021.	XI 2022.
Federacija Bosne i Hercegovine	996	1.022	1.161	1.543	1.583	1.800
Poljoprivreda, šumarstvo, ribolov	934	995	1.052	1.444	1.548	1.621
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	658	677	789	993	1.026	1.209
Proizvodnja pića	1.076	1.138	1.197	1.660	1.735	1.851

Proizvodnja duhanskih proizvoda	1.081	1.072	-	1.577	1.554	-
---------------------------------	-------	-------	---	-------	-------	---

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

5 MJERE NOVČANIH PODRŠKI PO MODELU POTICAJA PROIZVODNJI

U skladu sa Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju Vlada Federacije BiH na prijedlog Ministarstva donosi Odluku o usvajanju Programa novčanih podrški. Transfer za poljoprivredu realizovan je na osnovu Odluke o usvajanju Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele sredstava "Subvencija privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu" utvrđenih Budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva („Službene novine Federacije BiH", br. 30/22 i 101/22).

Ukupna vrijednost Programa je iznosila **106.000.000,00 KM**, od čega je realizirano **105.614.790,75KM** odnosno **99,64%**.

Programom su planirane novčane podrške po modelu poticaja proizvodnji i to:

- novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.415.080,74 KM** i
- novčane podrške u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.729.685,75 KM**, s tim da su realizovane, odnosno odobrene novčane podrške u biljnoj proizvodnji u iznosu od **17.348.111,00 KM**, a u animalnoj proizvodnji u iznosu od **70.449.239,00 KM**.

S tim u vezi u 2022. godini su propisane mjere poticaja proizvodnji kako slijedi:

5.1 Novčane podrške u biljnoj proizvodnji

Tabela 38. Odobreni poticaji biljnoj proizvodnji u 2022. godini po vrstama poticaja

A/1		BILJNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/1-1	Br.	Proizvodnja ratarskih, povrtlarskih kultura, voćarskih kultura, grožđa i maslina		
	1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	4.565.690,48	4.529.840,70
	2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob i tritikale, kukuruz)	1.265.944,29	1.261.514,49
	3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	2.677.447,85	2.663.077,70
	4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	2.387.793,20	2.387.793,20
	5.	Proizvodnja heljde	54.538,18	42.218,18
	6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	119.398,42	119.398,42

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

	7.	Proizvodnja povrća	1.150.542,29	1.150.542,29
	8.	Proizvodnja grožđa i maslina	2.003.944,50	2.003.944,50
	9.	Proizvodnja voća	913.547,16	913.547,16
	10.	Proizvodnja duhana u listu -Virdžinija, Berfej i Hercegovački ravnjak	11.184,60	11.184,60
A/1-2		Proizvodnja sjemena		
	11.	Proizvodnja sjemena starih žitarica (naturalno)	1.011.913,90	898.466,40
	11.a	Proizvodnja sjemena starih žitarica (deklarirano)		113.447,50
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	541.182,50	440.852,50
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)		100.330,00
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme i sorte reprodukcije)	0,00	0,00
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala		
	15.	krošnjastog voća	113.874,75	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00
	16a	malina i kupina	99.530,90	99.530,90
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00
	17.	Deklarirane sadnice vinove loze	31.001,30	31.001,30
A/1-4		Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)		
	18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, blitva, kukuruz šećerac i kornišon)	467.546,42	62.012,94
	18.a	presadnice povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)		285.533,48
	18.b	kalemljene presadnice povrća		120.000,00
		Ukupno A/1-1, A1-2, A1-3, A1-4 (PROIZVODNJA 2022)		
		UKUPNO A/1	17.415.080,74	17.348.111,01

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 39. Pregled poticaja za biljnu proizvodnju po kantonima u Federaciji BiH

AV1	BILJNA PROIZVODNJA			BNA	BNK	BR	BS	TK	USK	ZDK		UKUPNO
A/1-1	Proizvodnja ratarskih, povrtarskih, voćarskih i vinogradarskih kultura											
1.	Proizvodnja krušnih žita (pšenica i raž)	0,00	984.197,77	58.004,09	19.650,00	2.923.164,40	31.665,00	345.932,55	143.577,97	7.868,92	15.780,00	4.529.840,70
2.	Proizvodnja stočnog žita (ječam, zob, tritikale i kukuruz)	0,00	205.070,24	1.075,76	23.107,80	259.959,20	56.022,86	347.966,36	309.357,80	48.462,87	10.491,60	1.261.514,49
3.	Proizvodnja krmnog bilja (silažni kukuruz, stočni grašak i grahorice)	0,00	229.271,57	100.822,50	64.309,00	62.214,50	198.848,70	751.702,36	1.013.813,72	238.399,35	3.696,00	2.663.077,70
4.	Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	0,00	211.224,00	0,00	0,00	2.115.656,40	0,00	24.876,80	36.036,00	0,00	0,00	2.387.793,20
5.	Proizvodnja heljde	0,00	40.020,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.197,72	0,00	0,00	42.218,18
6.	Proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja	0,00	0,00	22.886,03	1.765,79	0,00	8.177,00	0,00	0,00	0,00	86.569,60	119.398,42
7.	Proizvodnja povrća	0,00	67.462,36	207.491,49	1.680,00	7.000,00	37.184,00	28.556,08	13.940,36	1.456,00	785.772,00	1.150.542,29
8.	Proizvodnja grožđa i maslina	0,00	12.258,00	1.631.158,74	15.766,92	0,00	0,00	0,00	3.445,92	12.456,90	328.858,02	2.003.944,50
9.	Proizvodnja voća	8.038,44	0,00	699.757,38	0,00	30.600,00	44.319,60	28.836,00	11.808,00	52.189,74	37.998,00	913.547,16
10.	Proizvodnja duhana u listu - Virdžinija, Berlejš i Hercegovački ravnjak	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11.184,60

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/1-2		Proizvodnja sjemena						TK	USK	ZDK	UKUPNO		
	11.	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (naturalno)	0,00	727.064,00	0,00	0,00	171.402,40	0,00	0,00	0,00	0,00	898.466,40	
	11.a	Proizvodnja sjemena strnih žitarica (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50	0,00	0,00	0,00	0,00	113.447,50	
	12.	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (naturalno)	0,00	230.000,00	0,00	0,00	210.852,50	0,00	0,00	0,00	0,00	440.852,50	
	12.a	Proizvodnja sjemena kukuruza, soje i suncokreta (deklarirano)	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00	0,00	0,00	0,00	0,00	100.330,00	
	13.	Proizvodnja sjemena krompira (osnovno sjeme)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	14.	Proizvodnja sjemena krompira (sjeme i sorte reprodukcije)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
A/1-3		Proizvodnja sadnog materijala						TK	USK	ZDK	UKUPNO		
	15.	krošnjastog voća	0,00	0,00	8.310,50	0,00	38.709,00	12.708,30	54.146,95	0,00	0,00	0,00	113.874,75
	16.	jagodičastog voća (borovnica i brusnica)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	16a	malina i kupina	63.843,50	0,00	0,00	0,00	0,00	35.687,40	0,00	0,00	0,00	99.530,90	
	16b	jagoda (frigo sadnice)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	17.	Deklarisane sadnice vinove loze	0,00	0,00	31.001,30	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31.001,30	

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/1.4	Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kombinirani)	IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU										UKUPNO
		UK	UK	UK	UK	UK	UK	UK	UK	UK	UK	
18.	presadnice povrća (salata, tikvica, špinat, celer, bitva, kukuruz šećerac i kornišon)	0,00	0,00	22.345,34	0,00	0,00	0,00	37.219,90	0,00	2.447,70	0,00	62.012,94
18.a	presadnice povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupusi, dinja, lubenica)	0,00	0,00	88.170,88	0,00	0,00	50.203,76	0,00	74.039,76	73.119,08	0,00	285.533,48
18.b	kalemijene presadnice povrća	0,00	0,00	120.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	120.000,00
	SVEGA: A1	71.861,04	2.706.882,40	3.951.924,03	126.279,51	6.044.520,50	424.612,86	1.659.440,76	1.534.173,49	432.321,24	1.342.284,30	17.348.111,01

Izvor: Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva

5.1.1 Efekti novčanih podrški u biljnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj hektara obuhvaćenih poticajima, odnosno brojem sadnica i presadnica, kao i iznosom poticaja po kulturama.

Obračun efekata poticaja vrši se na osnovu svih zaprimljenih i odobrenih zahtjeva za 2021. godinu, odnosno 2022. godinu, dakle analizom efekata obuhvaćeni su svi odobreni i isplaćeni zahtjevi u 2022. godini.

Nadležna kantonalna ministarstva su u skladu sa članom 27. Zakona o novčanim podrškama („Službene novine FBiH“ broj 42/10 i 99/19) izvršila utvrđivanje činjeničnog stanja na terenu za sve odobrene zahtjeve za biljnu proizvodnju.

Efekti poticaja u biljnoj proizvodnji bilježe trend rasta i trend smanjenja što zavisi od pojedinačnih proizvodnji. Tako je zabilježen najveći rast u procentima u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu kod proizvodnje heljde gdje je došlo do povećanja sa 1,5 ha na 132,5 ha, zatim je zabilježeno povećanje kod proizvodnje uljarica za 27% i kod proizvodnje grožđa i maslina za 24%. Također povećanje proizvodnje je zabilježeno kod proizvodnje voća za 16%, proizvodnje duhana za 15%, proizvodnje krmnog bilja za 12%, proizvodnje hljebnog žita za 11% i proizvodnje povrća za 7%.

Pad efekata poticaja ostvaruju sljedeće proizvodnje: proizvodnja ljekovitog i aromatičnog bilja za 41% (poticane površine su pale sa 352,9 ha na 207,2 ha), zatim je došlo do pada u proizvodnji stočnog žita za 15 % (poticane površine su pale sa 2.884,4 ha na 2.463,5 ha).

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena (strna žita, kukuruz, soja i suncokret) su veoma velikom povećanju, dok proizvodnja sjemena krompira nije ostvarena, jer proizvedeno sjeme krompira nije zadovoljilo fitosanitarne zahtjeve.

Također, kod proizvodnje sadnog materijala i presadnica povrća u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu imamo evidentirano povećanje proizvodnje i to: kod proizvodnje sadnica krošnjastog voća za 17%, kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6% i kod presadnica povrća – kontejnerske (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, kupus, dinja, lubenica) za 122%.

Posmatrajući ukupne poljoprivredne površine za koje su isplaćene novčane podrške (proizvodnja ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa, maslina i proizvodnja sjemena) možemo zaključiti da je došlo do povećanja površina u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za 20,5% odnosno poticane površine su povećane sa 22.395 ha na 26.995,5 ha.

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 40. Indikatori praćenja efekata poticaja u biljnoj proizvodnji 2022/2021 godini

BILJNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/ smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrtne (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (ha i kom)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za pravna lica i obrtne (KM)	Poticaj po jedinici mjere: ha i kom - za fizička lica (KM)	
Proizvodnja ratarskih, povrtnarskih i voćarskih kultura, duhana, grozdai maslina									
Proizvodnja ajebnih zita (osehnica i raž)	3.199.782,85	5.423,4	590	590	4.529.840,70	6.039,8	750	750	111%
Proizvodnja stobnog zita (ječam zob i tritikale)	903.789,03	2.884,4	330	260	887.008,70	2.463,5	380	300	85%
Proizvodnja krnlog bilja (silazni kukuruz, stobni grašak i grahorice)	2.112.052,15	8.019,2	280	220	2.663.077,70	9.015,2	320	250	112%
Proizvodnja merkalinog kukuruzai	0,00	0,0	0	0	374.505,80	1.081,0	380	300	0%
Proizvodnja uljarica (uljana repica, suncokret i soja)	1.587.187,27	3.607,7	450	450	2.387.793,20	4.591,9	520	520	127%
Proizvodnja heljde	462,00	1,5	380	300	42.218,18	132,5	440	350	8604%
Proizvodnja ljekevitoi i aromatiziranoi bilja	178.142,15	352,9	560	450	119.398,40	207,2	650	520	59%
Proizvodnja povrća (paradajz, paprika, krastavac, patlidžan, tikva, cvekla, luk, salata i mladi krompir)	753.465,80	382,7	2.000	2.000	1.150.542,29	410,9	2.800	2.800	107%

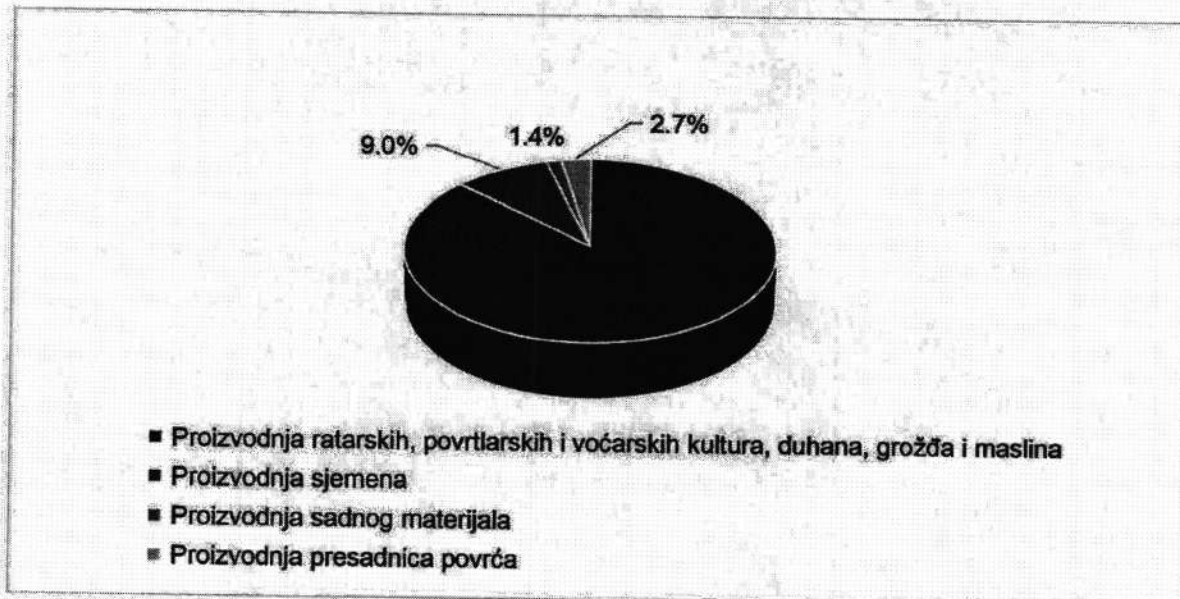
- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Proizvodnja grožđa i maslina	1.165.653,19	899,3	1.300	0	2.003.944,50	1.113,3	1.800	0	124%
Proizvodnja voća	570.090,56	438,5	1.300	0	913.547,16	507,5	1.800	0	116%
Proizvodnja duhana u listu	7.977,60	6,8	1.400	1.100	11.184,60	7,8	1.600	1.270	115%
Proizvodnja sjemena									
Proizvodnja sjemena sitnih zitarica (pšeniča, ječam, raž, zob) i heljda - prirodno	254.700,00	283,0	900	0	898.466,40	863,9	1.040	0	305%
Proizvodnja sjemena sitnih zitarica i heljda - deklarirano	38.095,30	38,1	1.000	0	113.447,50	98,7	1.150	0	259%
Proizvodnja sjemena kukuruza i sunčokreta - prirodno	51.000,00	51,0	1.000	0	440.852,50	383,4	1.150	0	752%
Proizvodnja sjemena kukuruza i sunčokreta - deklarirano	4.893,46	4,5	1.100	0	100.330,00	79,0	1.270	0	1775%
Proizvodnja sjemena krumpira (osnovne sjeme)	0,00	0,0	2.000	0	0,00	0,0	2.500	0	0%
Proizvodnja sjemena krumpira (sjeme i sorte reprodukcije)	3.655,00	2,2	1.700	0	0,00	0,0	2.000	0	0%
Proizvodnja sadnog materijala									
Deklarirano sadnice krošnjastog voća	79.433,55	176.519	0,45	0	113.874,75	207.045	0,55	0	117%
Deklarirano sadnice jagodicastog voća - borovnica i brusnica	0,00	0	0,30	0	0,00	0	0,35	0	0%
malina i kupina	89.163,60	297.212	0,30	0	99.530,90	284.374	0,35	0	96%

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

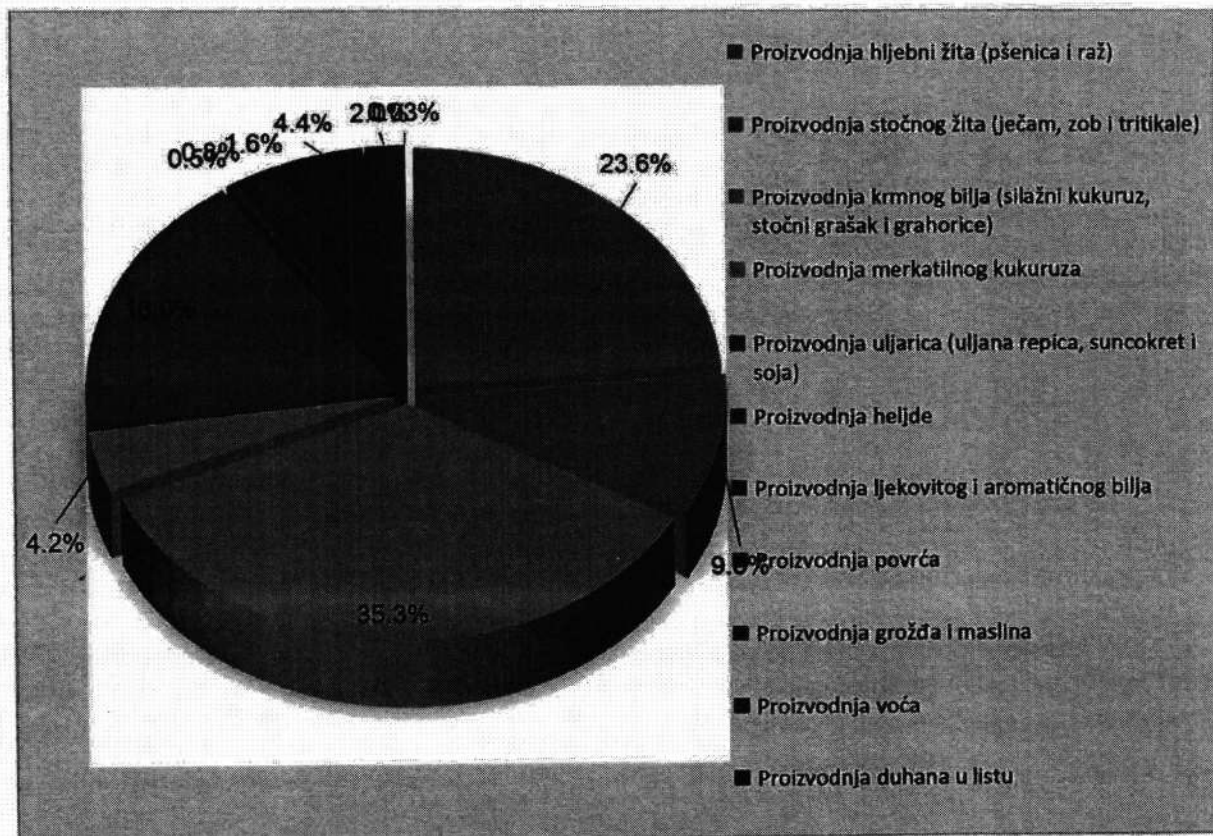
Deklarirana sadnica jagoda i ngod sadnica	0,00	0	0,05	0	0,00	0	0,06	0	0%
Deklarirane sadnice vinove loze	23.960,70	53.246	0,45	0	31.001,30	56.366	0,55	0	106%
Proizvodnja deklariranih presadnica povrća (kontejnerskih)									
Presadnica povrća (kontejnerski): salata, tikve, špinat, celer, biljna kukuruz, brokica i rajčica	0	0,00	0,01	0	62.012,94	3.100.647	0,02	0	0%
Presadnica povrća (kontejnerski): paradajz, paprika, patlidžan, mrkva, špinat, salata, biljna	64.359,12	3.217.956	0,02	0	285.533,48	7.138.337	0,04	0	222%
Kalemjena presadnica povrća (kontejnerski)	0	0	0,03	0	120.000,00	2.000.000	0,06	0	0%
UKUPNO	11.087.863,33				17.348.111,00				

Grafikon 38. Novčane podrške u biljnoj proizvodnji u 2022. godini (%)

Najveći udio u novčanim podrškama u biljnoj proizvodnji u 2022. godini, kao što se vidi iz prethodnog grafikona, je u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina i to 86,9%, dok je za proizvodnju sjemena, sadnog materijala i presadnica izdvojeno svega 13,1%.

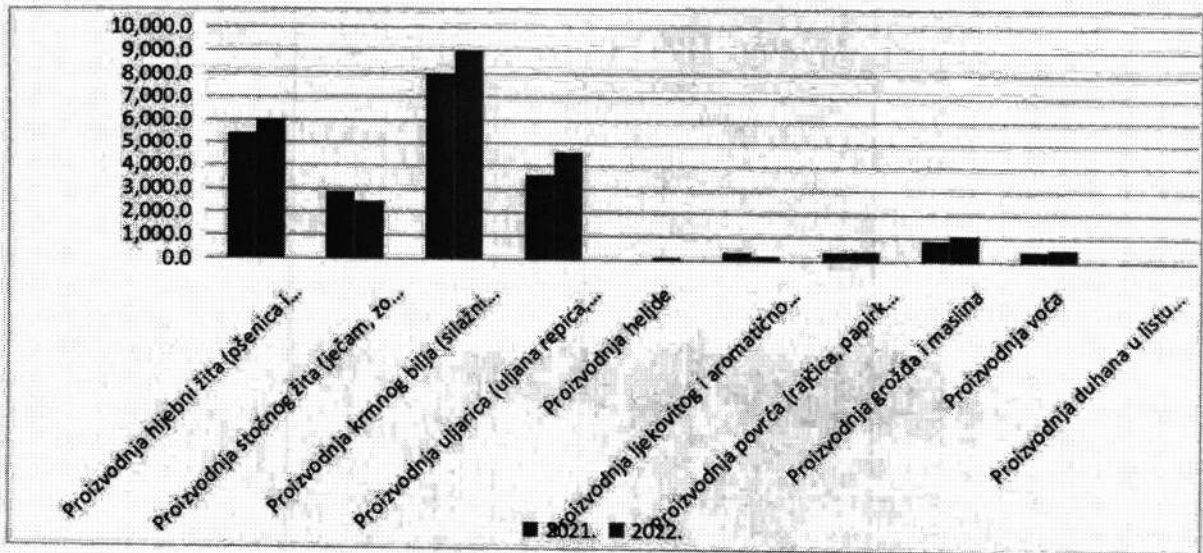
Grafikon 39. Efekti poticaja, poticane površine u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina u 2022. godini (%)

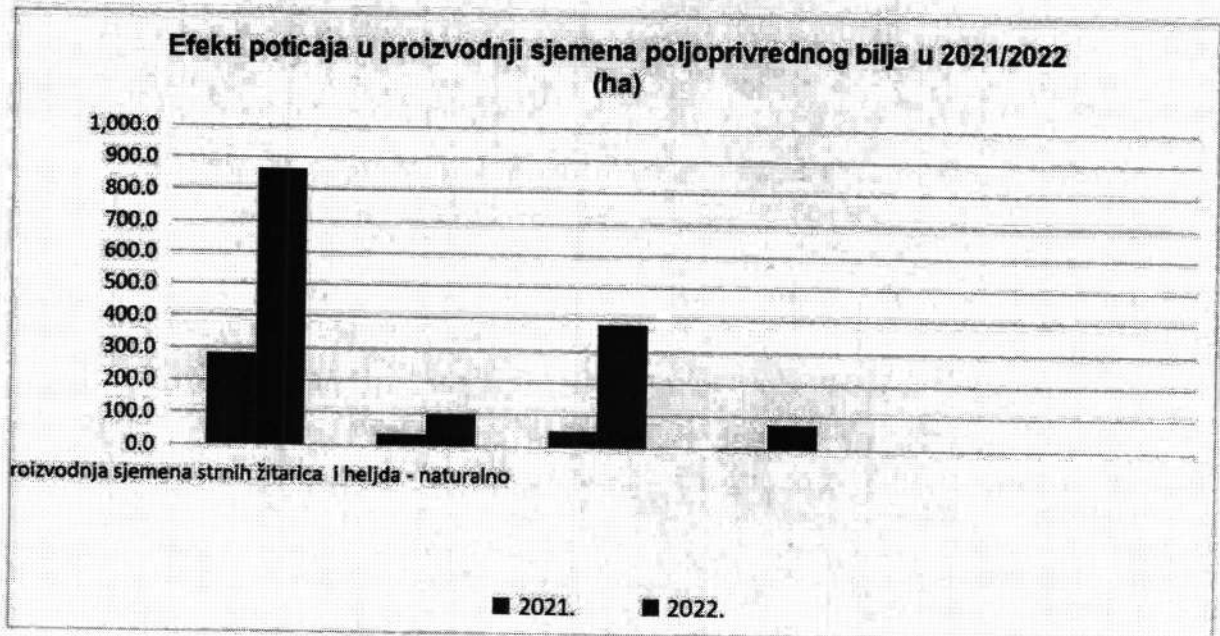
U 2022. godini od ukupno poticanih površina u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina najzastupljenija je proizvodnja pod krmnim kulturama i to na površini od 9.015,2 ha, odnosno 35,3%, zatim na drugom mjestu je proizvodnja hljebnih žita na površini od oko 6.040 ha, odnosno 23,6%, proizvodnja uljarica na površini od 4.592 ha, odnosno 18 % i proizvodnja stočnog žita na površini od 2.463,5 ha (9,6%).

Ukupne poticane površine gore navedenih kultura u 2021. godini bile su 22.016,3 ha, a u 2022. godini 25.570,6 ha, što čini povećanje efekata poticaja za date kulture i to za 16,1%.

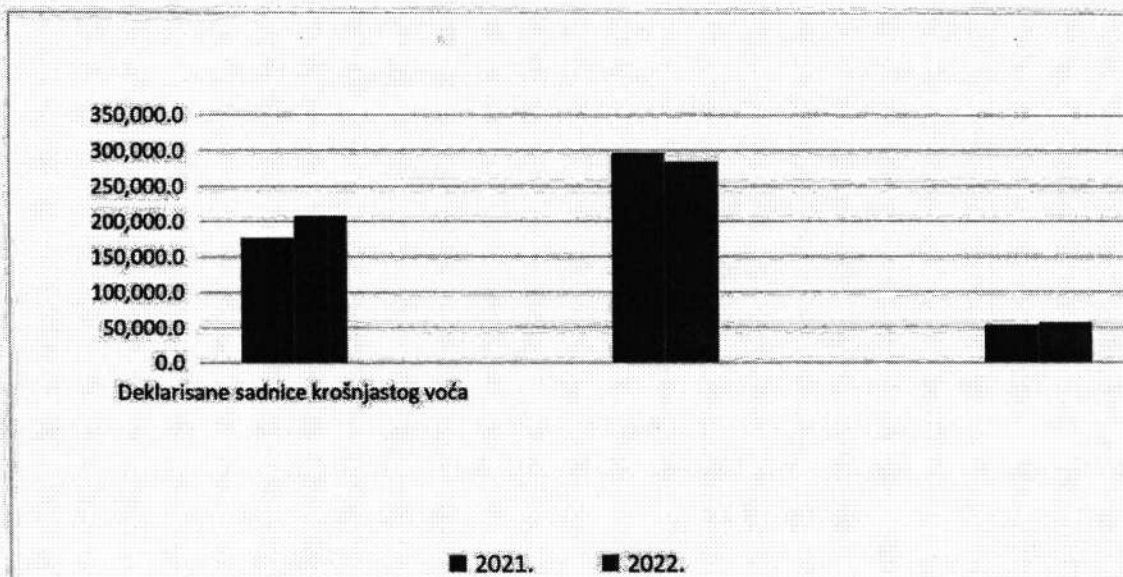
Grafikon 40. Efekti poticaja u proizvodnji ratarskih, povrtlarskih i voćarskih kultura, duhana, grožđa i maslina 2022/2021. godini (ha)

Grafikon 41. Efekti poticaja u proizvodnji sjemena poljoprivrednog bilja u 2022/2021 godine (ha)

Grafikon 42. Efekti poticaja u proizvodnji sadnog materijala u 2022/2021 godine (kom)

Efekti poticaja u proizvodnji sjemena izraženi kroz zasijanu površinu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu pokazuju veoma veliki rast u proizvodnji sjemena strnih žitarica-naturalno za 205%, odnosno povećanje proizvodnje je bilo sa 283 ha na 863,9 ha, kod proizvodnje deklarisanog sjemena strnih žitarica povećanje je bilo za 159%, odnosno površine su se povećale sa 38,1ha na 98,7h.

Kod proizvodnje sjemena kukuruza, soje i suncokreta – naturalno bilježi se povećanje sa 51 ha na 383,4 ha, a kod proizvodnje deklarisanog sjemena kukuruza, soje i suncokreta zabilježeno je povećanje sa 4,5 ha na 79 ha.

U proizvodnji sadnog materijala efekti poticaja u 2022. u odnosu na 2021. godini, izraženi su kroz broj komada sadnica i bilježe povećanje za 4 % odnosno, ukupan broj sadnica u 2021. godini od 526.977 komada se povećao na 547.758 komada u 2022. godini. Ovo povećanje je ostvareno u 2022. godini prvenstveno u proizvodnji sadnica krošnjastog voća i to za 17%, kao i kod proizvodnje sadnica vinove loze za 6%.

5.2 Novčane podrške u animalnoj proizvodnji

Tabela 41. Odobreni poticaji u animalnoj proizvodnji u 2022. godini po mjerama

A/2		ANIMALNA PROIZVODNJA	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
A/2-1	Br.	Govedarska proizvodnja		
	1.	Proizvodnja svježeg kravljeg mlijeka	44.066.369,42	44.039.496,57
	2.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.717.320,00	2.717.320,00
	2a.	Proizvodnja goveđeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	365.255,00	365.255,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

	3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.935.350,00	2.907.300,00
	4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	4.599.820,00	4.519.520,00
A/2-2		Ovčarska i kozarska proizvodnja		
	5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	277.770,95	277.770,95
	6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	576.118,90	500.938,30
	7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	6.470.394,01	6.446.341,01
	8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	261.328,00	243.728,00
A/2-3		Svinjogojska proizvodnja		
	9.	Proizvodnja svinjskog mesa - tov svinja	2.467.258,00	2.467.258,00
	10.	Uzgoj rasplodne stoke - krmača	112.690,00	87.900,00
A/2-4		Peradarska proizvodnja		
	11.	Uzgoj 18-tjednih pilenki	41.926,50	41.926,50
	12.	Uzgoj matičnog jata - pilenki teške roditeljske linije	273.005,60	273.005,60
	13.	Uzgoj matičnog jata - pilenki lake roditeljske linije	0,00	0,00
	13.a	Uzgoj brojlera	690.142,90	686.942,60
A/2-5		Pčelarska proizvodnja		
	14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	1.581.136,00	1.580.736,00
A/2-6		Ribarska proizvodnja		
	15.	Proizvodnja/uzgoj slatkovodne ribe	2.856.217,49	2.856.217,49
	16.	Proizvodnja/uzgoj morske ribe	222.212,98	222.212,98
A/2-7		Izvorne zaštićene pasmine životinja	0,00	
	17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi		45.220,00
	17a	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu		169.140,00
	18.	pas tomjak	215.370,00	1.010,00
		Ukupno A/2-1, A/2-2, A/2-3, A/2-4, A/2-5, A/2-6, A/2-7 (PROIZVODNJA 2022)	70.729.685,75	70.449.239,00

Tabela 42. Pregled poticaja za animalnu proizvodnju (A/2) po kantonima u Federaciji BiH za 2022. godinu

A/2	ANIMALNA PROIZVODNJA								TK	USK	ZDK	UKUPNO
A/2-1	Govedarska proizvodnja											
1.	Proizvodnja kravljeg mlijeka	19.239,58	5.861.675,84	1.495.712,78	2.803.056,66	979.784,18	5.189.860,93	9.320.266,70	12.221.972,15	5.660.454,35	687.473,40	44.039.496,57
	Proizvodnja govedeg mesa - tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	0,00	417.800,00	41.800,00	401.800,00	166.120,00	237.200,00	575.450,00	300.000,00	336.900,00	240.250,00	2.717.320,00
2a.	Proizvodnja govedeg mesa - tov junadi od teladi iz uvoza	0,00	0,00	0,00	6.050,00	0,00	0,00	90.805,00	0,00	107.800,00	160.600,00	365.255,00
3.	Uzgoj rasplodne stoke - rasplodnih junica	2.200,00	583.000,00	161.700,00	156.750,00	62.700,00	386.100,00	448.250,00	627.000,00	352.550,00	127.050,00	2.907.300,00
4.	Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	0,00	2.577.300,00	488.170,00	55.450,00	0,00	138.400,00	81.460,00	138.600,00	647.300,00	392.900,00	4.519.520,00
A/2-2	Ovčarska i kozarska proizvodnja											
5.	Proizvodnja ovčjeg mlijeka	0,00	93.316,75	0,00	0,00	0,00	2.983,00	0,00	0,00	172.375,20	9.096,00	277.770,95
6.	Proizvodnja kozjeg mlijeka	0,00	239.227,10	0,00	0,00	0,00	12.290,00	66.115,20	0,00	36.924,30	146.381,70	500.938,30
7.	Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	75.684,00	1.317.291,00	838.090,00	482.805,00	0,00	1.392.639,00	505.273,01	654.366,00	1.045.728,00	134.465,00	6.446.341,01
8.	Uzgoj rasplodne stoke (koze)	2.262,00	84.057,00	34.312,00	9.280,00	0,00	6.174,00	16.428,00	2.726,00	29.889,00	58.600,00	243.728,00
A/2-3	Svinjogojiska proizvodnja											
9.	Proizvodnja svinjskog mesa	0,00	216.600,00	80.444,00	0,00	336.974,00	3.932,00	0,00	0,00	24.652,00	1.804.756,00	2.467.266,00
10.	Uzgoj rasplodne stoke-krmača	0,00	8.705,00	700,00	0,00	19.055,00	19.035,00	4.610,00	1.960,00	19.950,00	13.885,00	87.900,00

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

A/2-4	Peradarstva prerazvodnja	A/2-5										UKUPNO
		PK	SK	TK	USK	ZDK	TK	USK	ZDK	TK	USK	
11.	Uzgoj 18- tjednih pilenki	0,00	0,00	1.925,00	5.250,00	9.306,50	11.620,00	3.150,00	1.925,00	8.750,00	0,00	41.926,50
12.	Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	77.005,60	0,00	196.000,00	0,00	273.005,60
13.a	Uzgoj brojlera	0,00	0,00	0,00	73.818,20	11.658,70	0,00	341.013,90	0,00	280.451,80	0,00	686.942,60
A/2-5	Poljarska prerazvodnja											UKUPNO
14.	Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	22.570,00	49.058,00	67.330,00	159.262,00	6.820,00	194.992,00	102.560,00	454.946,00	272.268,00	250.930,00	1.580.736,00
A/2-6	Ribarska prerazvodnja											UKUPNO
15.	Uzgoj slatkovodne ribe	0,00	0,00	765.131,88	53.418,39	0,00	372.259,80	0,00	719.836,02	0,00	955.571,40	2.856.217,49
16.	Uzgoj morske ribe	0,00	0,00	222.212,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	222.212,98
A/2-7	bezime znatitane pasirine stivoitja											UKUPNO
17.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	0,00	3.040,00	8.400,00	21.700,00	2.400,00	0,00	0,00	2.400,00	2.800,00	4.480,00	45.220,00
17a.	bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	1.200,00	13.200,00	6.240,00	3.780,00	480,00	4.200,00	2.400,00	19.740,00	48.120,00	69.780,00	169.140,00
18.	pas tomjak	0,00	530,00	0,00	0,00	0,00	80,00	0,00	400,00	0,00	0,00	1.010,00
	SVEGA A/2	123.155,58	131.464.800,69	4.202.068,64	403.240,25	11.595.198,39	7.971.765,76	11.634.727,40	15.405.871,17	9.222.912,65	6.056.218,50	70.449.238,00

5.2.1 Efekti novčanih podrški u animalnoj proizvodnji

Indikatori praćenja efekata poticaja u animalnoj proizvodnji u 2022/2021 godinu izraženi su kroz broj grla, kljunova, košnica pčela, litara mlijeka, obuhvaćenih plaćanjem po jedinici mjere i iznosom poticaja po vrsti animalne proizvodnje.

Obračun efekata poticaja urađen je na osnovu svih odobrenih i isplaćenih zahtjeva iz 2021. i 2022. godine, odnosno u godinama kada su klijenti ostvarili proizvodnju i svoje pravo na podršku.

U ovoj analizi uzeti su podaci samo o isplaćenim zahtjevima, a što je u skladu sa Informacijom o odobrenim transferima za poljoprivredu za 2021.godinu i 2022.godinu, koja se svake godine dostavlja Vladi Federacije BiH na usvajanje.

Efekti poticaja u animalnoj proizvodnji pokazuju da je zastupljen značajan rast gotovo u svim vrstama proizvodnji ili je proizvodnja ostala približno ista kao u prethodnoj godini. Najznačajnije procentualno povećanje je zabilježeno u poticanju tova junadi od teladi iz uvoza i to za 59,4%, odnosno povećan je broj grla sa 837 na 1.334 grla, zatim značajno povećanje imamo u proizvodnji ovčjeg mlijeka (30,9%) i kod uzgoja rasplodnih koza za 23,7%.

Pored navedenog imamo i značajan rast u poticanju uzgoja pčelinjih zajednica za 28,1%, a također se bilježi povećanje kod proizvodnje kozjeg mlijeka za 10%. Povećanje poticane proizvodnje za oko 18 % zabilježeno je kod slijedećih proizvodnji: uzgoj ovaca, tov svinja, uzgoj rasplodnih krmača i uzgoja morske ribe.

Procentualno veoma malo povećanje zabilježeno je kod uzgoja junica za 2,4% i kod uzgoja goveda u sistemu krava tele za 3,1%.

Kod uzgoja izvornih zaštićenih pasmina također imamo zabilježeno povećanje i to kod uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u čistoj krvi za 23,9%, dok je uzgoj bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaće magaraca u tipu povećan za 27,7%, a kod uzgoja psa tomjaka povećanje je bilo za 60%.

Značajniji pad efekata poticaja kod animalne proizvodnje u 2021. godini u odnosu na 2022. godinu imamo kod proizvodnje goveđeg mesa – tov junadi od teladi iz domaće uzgoja za 23,4%, dok je u proizvodnji kravljeg mlijeka došlo do blagog pada proizvodnje za 4,7%.

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

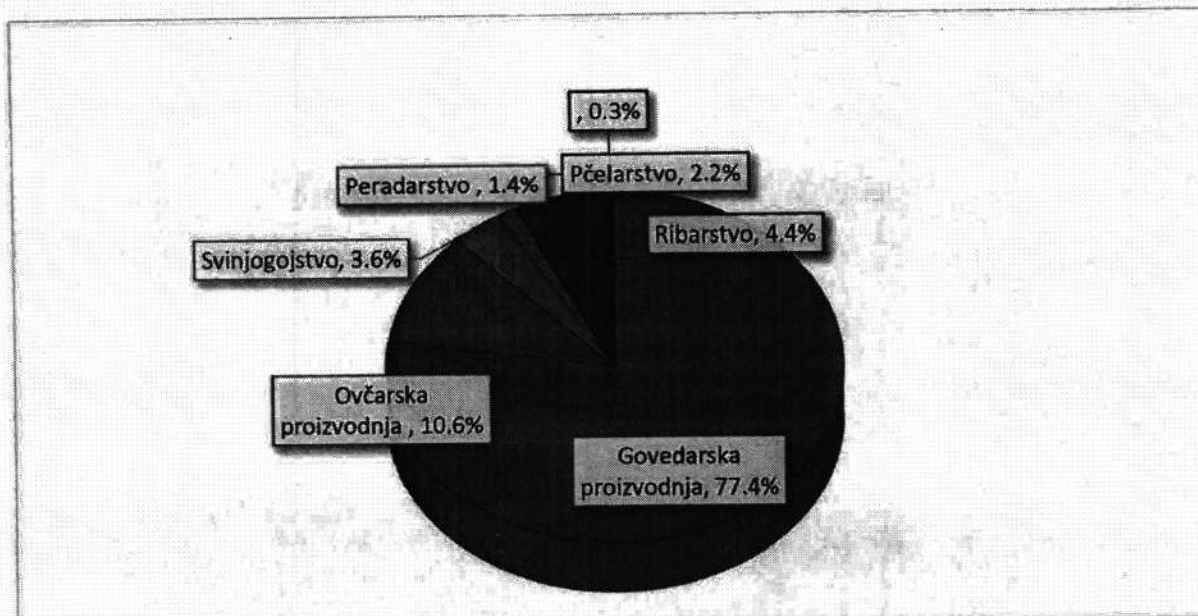
Tabela 43. Indikatori efekata poticaja u animalnoj proizvodnji za 2022/2021 godinu

ANIMALNA PROIZVODNJA	2021. godina				2022. godina				Indikator povećanja/smanjenja efekata poticaja
	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, klijun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, klijunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, klijunu, kg - za fizička lica (KM)	Ukupno odobreni zahtjevi (KM)	Poticana količina (litar, grlo, klijun, kg, kom)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, klijunu, kg - za pravna lica i obrte (KM)	Poticaj po jedinici mjere: litru, grlu, klijunu, kg - za fizička lica (KM)	
Govedarska proizvodnja									
Proizvodnja kravljeg mlijeka	38.790.912,80	140.917.083	0,29	0,26	44.039.496,60	134.343.013	0,34	0,31	95,3%
Proizvodnja goveđeg mesa-tov junadi od teladi iz domaćeg uzgoja	2.771.797,97	6.950,00	420	330	2.717.320,00	5.321	550	400	76,6%
Proizvodnja goveđeg mesa-tov junadi od teladi iz uvoza	200.880,00	837,00	240	190	365.255,00	1.334	275	220	159,4%
Uzgoj krava prvotelki (rasplodnih junica)	2.168.880,00	5.164,00	420	0	2.907.300,00	5.353	550	0	103,7%
Uzgoj goveda u sistemu krava - tele	3.471.267,00	8.383,00	420	330	4.519.520,00	8.642	550	400	103,1%
Ovčarska i kozarska proizvodnja									
Proizvodnja svježeg ovčjeg mlijeka	143.078,35	359.514,00	0,40	0,4	277.771,00	470.751	0,60	0,50	130,9%
Proizvodnja svježeg kozjeg mlijeka	304.419,97	769.250,07	0,40	0,4	500.938,30	848.018,5	0,60	0,50	146,4%
Uzgoj rasplodne stoke (ovce)	4.325.592,58	150.082,00	40	25	6.446.341,00	177.586	55	29	118,3%
Uzgoj rasplodne stoke (koze)	161.296,50	5.154,00	40	25	243.728,00	6.373	55	29	123,7%
Svinjogojska proizvodnja									
Proizvodnja svinjskog mesa-tov svinja	1.731.912,00	29.026	60	44	2.467.258,00	34.348	76	50	118,3%

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

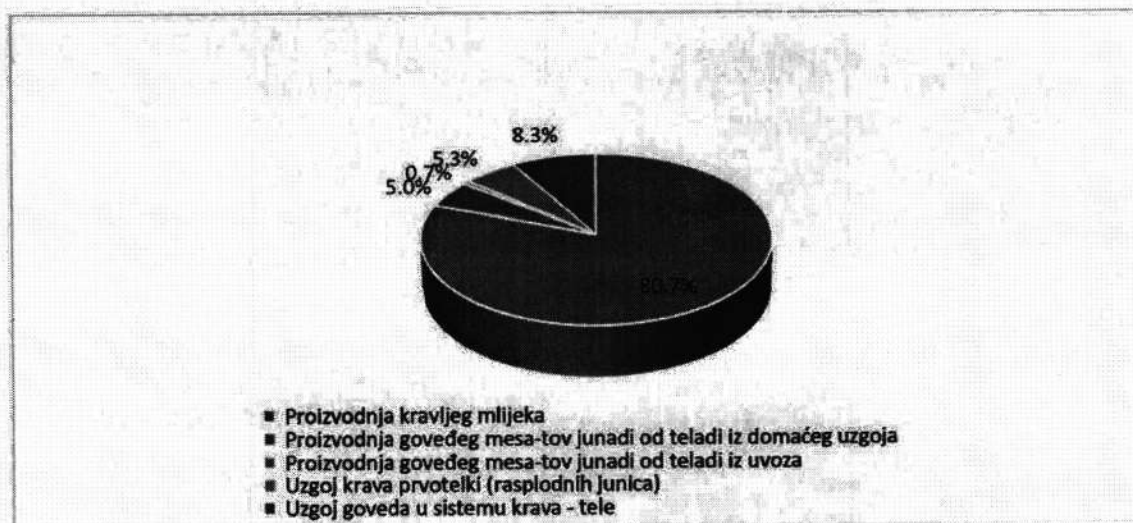
Uzgoj rasplodnih krmača	75.960,00	500	160	120	87.900,00	594	185	140	118,8%
Peradarska proizvodnja									
Uzgoj 18-sedmičnih pilenki	51.609,00	172.030	0,30	0	41.926,50	119.790	0,35	0	69,6%
Uzgoj pilenki teške roditeljske linije	233.611,80	194.677	1,20	0	273.005,50	195.004	1,40	0	100,2%
Uzgoj pilenki lahke roditeljske linije	0,00	0	1,20	0	0,00	0	1,40	0	0,0%
Uzgoj brojlera	0,00	0	0,00	0	686.942,60	6.869.426	0,10	0	0,0%
Pčelarska proizvodnja									
Košnice pčela, uzgoj pčelinjih zajednica	828.861,00	115.153	15	6	1.580.736,00	147.490	16	10	128,1%
Ribarska proizvodnja									
Uzgoj siatkovodne ribe	2.277.008,83	1.897.507	1,20	0	2.856.217,50	1.904.145	1,50	0	100,3%
Uzgoj morske ribe	150.526,58	125.439	1,20	0	222.213,00	148.142	1,50	0	118,1%
Izvorne zaštićene pasmine životinja									
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u čistoj krvi	30.400,00	88	400	350	45.220,00	109	460	400	123,9%
Bosanski brdski konj, domaća buša i domaći magarac u tipu	110.950,00	469	250	200	169.140,00	599	300	240	127,7%
Uzgoj psa tornjaka	575,00	15	40	35	1.010,00	24	45	40	160,0%
UKUPNO	57.829.539,38				70.449.239,00				

Grafikon 43. Novčane podrške u stočarstvu u 2022. godini (%)

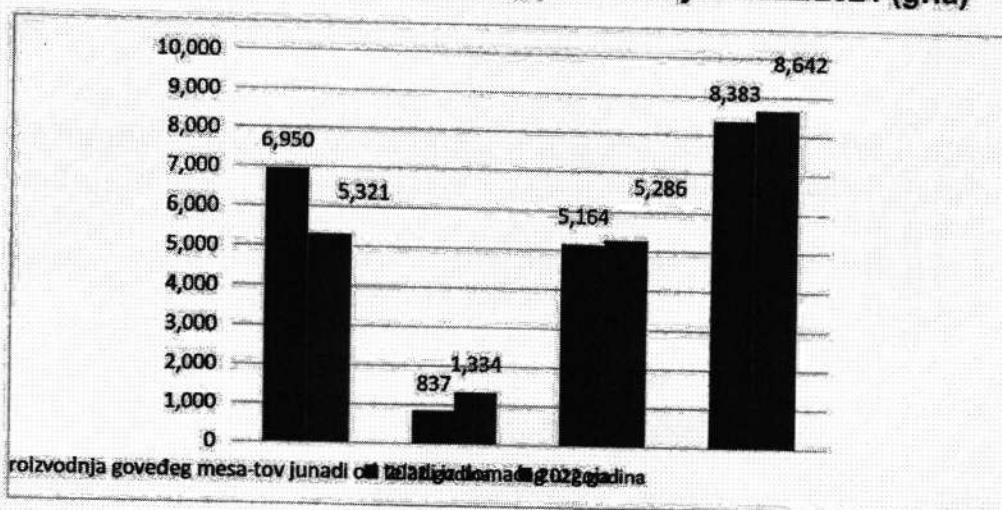
Od toga učešće pojedinih proizvodnji u govedarstvu je sljedeće:

Grafikon 44. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru govedarske proizvodnje u 2022. godini (%)

Iz gore prikazanih grafikona vidi se da dominantno učešće u poticaju za animalnu proizvodnju u 2022. godini ima govedarstvo sa 77,4%, a u okviru govedarske proizvodnje najzastupljeniji su poticaji u proizvodnji mlijeka sa 80,7%.

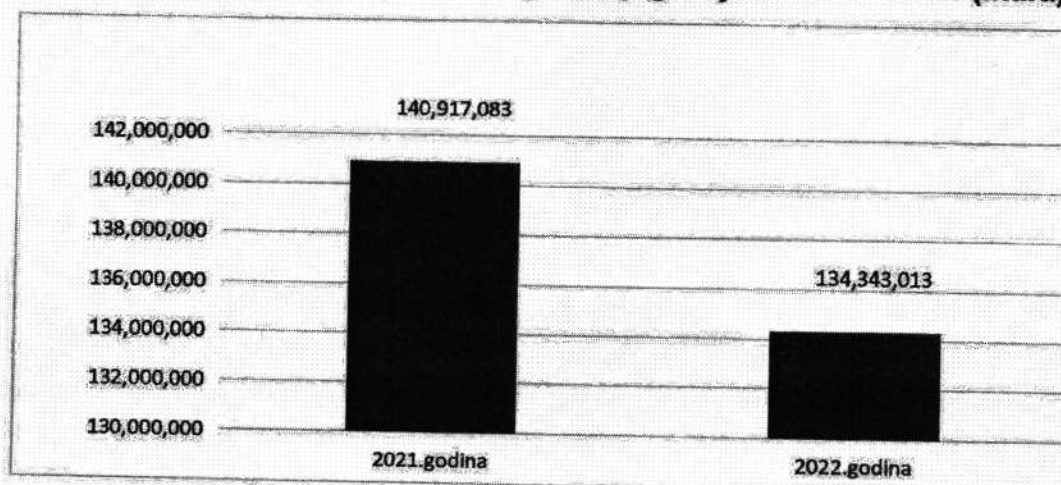
Grafikon 45. Efekti poticaja u govedarskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)

Efekti poticaja u govedarstvu u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu izraženi kroz ukupan broj grla bilježe blago smanjenje i to za 3,5%, odnosno u 2022. godini novčanom podrškom je obuhvaćeno 20.583 grla, dok je taj broj grla u 2021. godini bio 21.334.

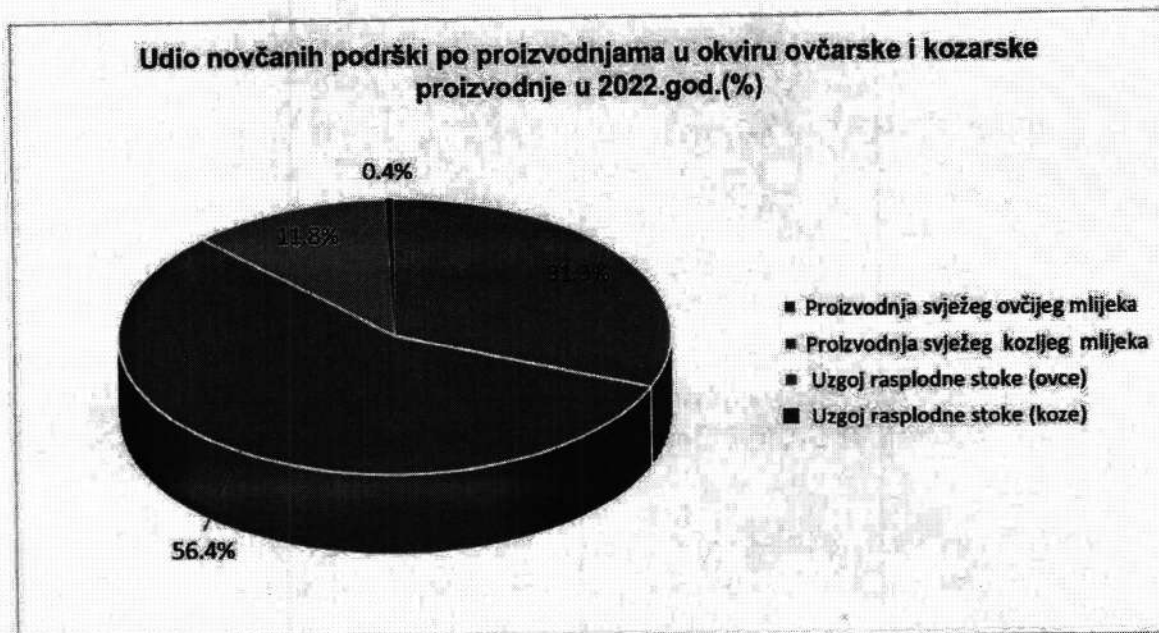
Kao što je vidljivo iz grafikona smanjenje proizvodnje je zabilježeno kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja, dok je kod ostalih proizvodnji u okviru govedarstva došlo do povećanja proizvodnje, tako je smanjenje proizvodnje kod tova junadi od teladi iz domaćeg uzgoja iznosilo 23,4%, odnosno u 2022. u odnosu na prethodnu godinu poticajima je bilo obuhvaćeno manje 1.629 grla, dok je kod tova junadi od teladi iz uvoza poticajima bilo obuhvaćeno više 497 grla, odnosno povećanje je bilo za 59,4%, kod rasplodnih junica povećanje je bilo za 122 grla, odnosno povećanje je bilo za 2,4%, dok je kod uzgoja goveda u sistemu krava tele povećanje bilo za 259 grla, odnosno procentualno je povećanje iznosilo oko 3%.

Grafikon 46. Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022/2021 (litara)

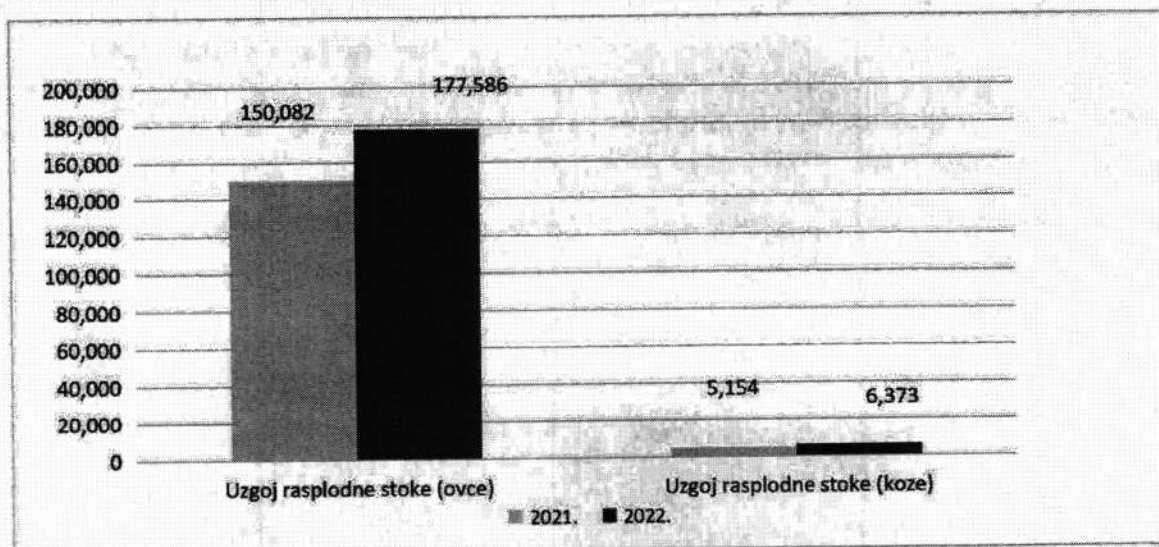

Efekti poticaja u proizvodnji kravljeg mlijeka u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu pokazuju smanjenje ove proizvodnje za 4,7%, odnosno proizvodnja se smanjila za oko 6,6 miliona litara.

Grafikon 47. Udio novčanih podrški po proizvodnjama u okviru ovčarske i kozarske proizvodnje u 2022. godini (%)

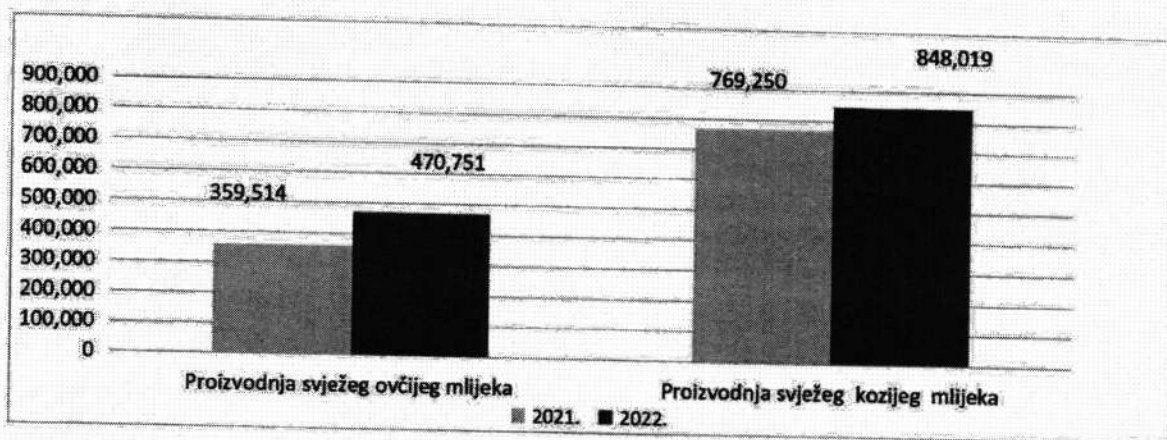

Grafikon 48. Efekti poticaja u uzgoju ovaca i koza za 2022/2021 (grla)

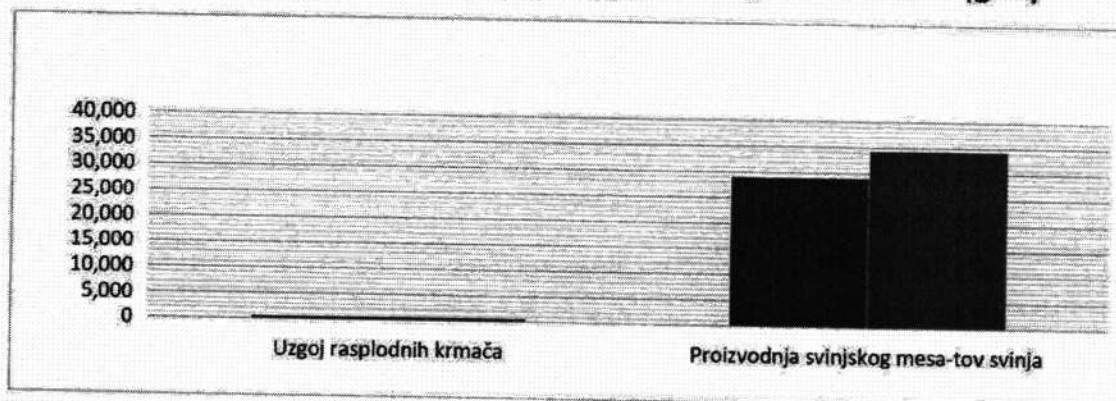
U 2022. godini u odnosu na 2021. godinu za efekte poticaja u ovčarstvu i kozarstvu možemo zaključiti da su rezultirali povećanjem broja grla obuhvaćenih poticajima i to za ovce oko 18%, a za koze oko 24%, odnosno povećan je broj ovaca za 27.504 grla, a koza za 1.219 grla.

Grafikon 49. Efekti poticaja u proizvodnji ovčjeg i kozjeg mlijeka u 2022/2021 (litara)

Efekti poticaja u proizvodnji svježeg ovčjeg i kozjeg mlijeka izraženi u litrima bilježe značajan rast u 2022. u odnosu na 2021. godinu, tako da je evidentirano povećanje proizvodnja ovčjeg mlijeka za oko 111 hiljada litara, dok povećanje u proizvodnji kozjeg mlijeka bilo za oko 78,8 hiljada litara.

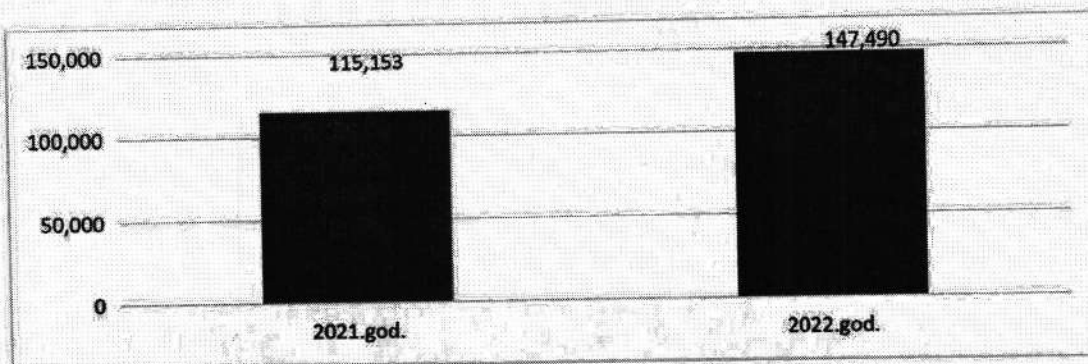
Grafikon 50. Efekti poticaja u svinjogojskoj proizvodnji u 2022/2021 (grla)

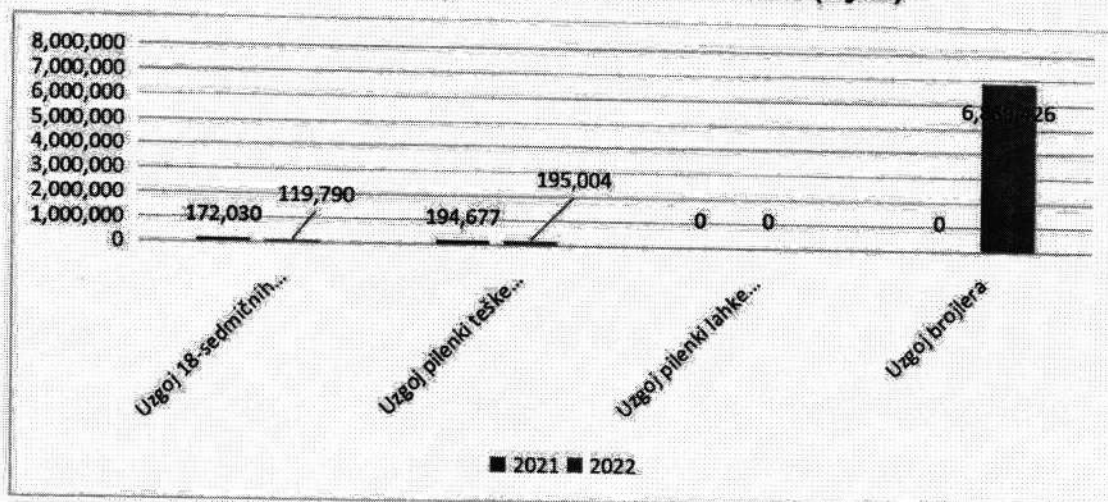
U 2022. godini efekti poticaja u svinjogojstvu bilježe rast u uzgoju rasplodnih krmača za oko 19% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno došlo je do povećanja broja za 94 grla. Također je kod tova svinja u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja u proizvodnji svinjskog mesa za 18,3%, odnosno tovljenika je bilo više za 5,3 hiljade grla.

Grafikon 51. Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022/2021 (košnice pčela)

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

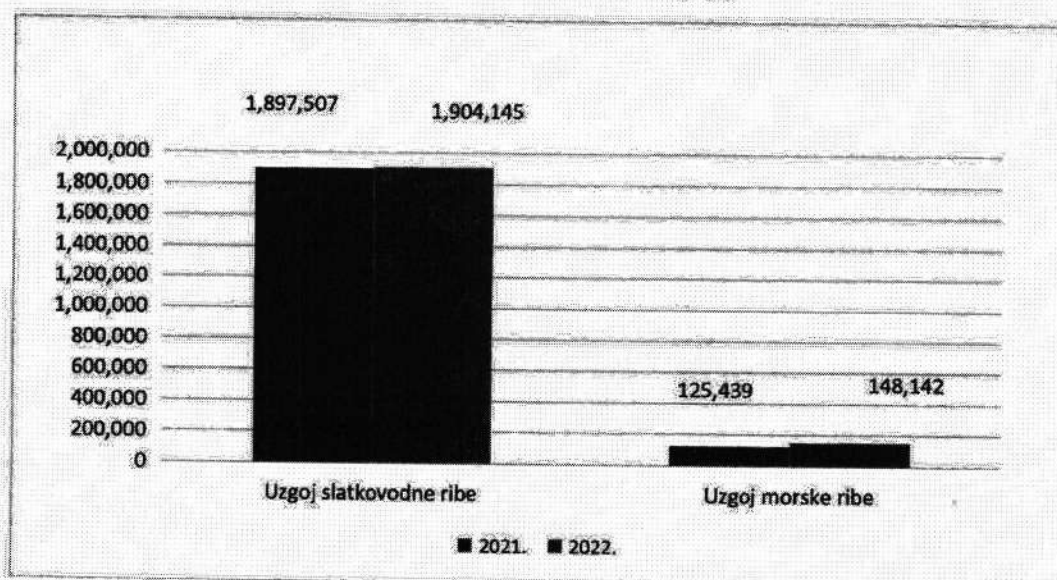

Grafikon 52. Efekti poticaja u peradarstvu u 2022/2021 (kljun)

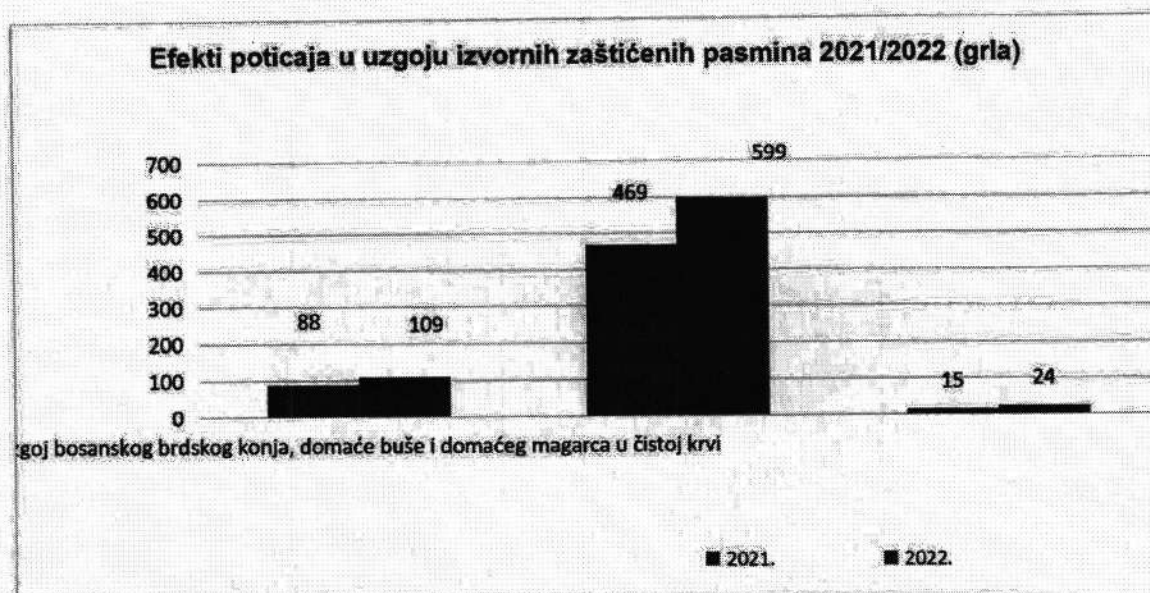
Efekti poticaja u pčelarstvu u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu bilježe rast za oko 28%, odnosno poticano je više 32.337 košnica pčela, dok u peradarstvu efekti poticaja bilježe pad za 30% kod uzgoja 18-sedmičnih pilenki, a uzgoj teške roditeljske linije je ostao na istom nivou proizvodnje. Uzgoja pilenki lahke roditeljske linije nije bilo u posmatranom dvogodišnjem periodu, a mjera uzgoja brojlera je propisana tek u 2022. godini pa se nije moglo vršiti poređenje u odnosu na prethodnu godinu.

Grafikon 53. Efekti poticaja u ribarstvu u 2022/2021 (kg)

Kada poredimo proizvodnju u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu efekti poticaja u ribarstvu su rezultirali približno istim nivoom proizvodnje kod slatkovodne ribe, naime to povećanje je bilo vrlo malo svega 0,3%, dok je kod uzgoja morske ribe povećanje bilo nešto značajnije i iznosilo je 18%, odnosno povećana je proizvodnja za 22,7 tona ribe.

Grafikon 54. Efekti poticaja u uzgoju izvornih zaštićenih pasmina 2022/2021 (grla)

Efekti poticaja izraženi u broju grla kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u čistoj krvi su povećani sa 88 grla u 2021. na 109 grla u 2022. godini, odnosno došlo je do povećanja od oko 24%. Kod mjere uzgoja bosanskog brdskog konja, domaće buše i domaćeg magarca u tipu također imamo zabilježeno povećanje za oko 28%, odnosno povećan je broj grla za 130, a kod uzgoja psa tomjaka je najveće procentualno povećanje od 60%, s tim da je poticajima obuhvaćen jako mali broj pasa svega 24 u 2022. godini.

6 RURALNI RAZVOJ

U 2022. godini u skladu sa Programom u okviru modela ruralnog razvoja planirane su podrške investicijama u okviru kreditne linije za finansiranje poljoprivredne proizvodnje uz grant sredstva FMPVŠ-a kod Razvojne banke FBiH koje su izmjenom Programa u potpunosti ukinute, kao i niz novih mjera u odnosu na prethodnu godinu. Naime, u okviru mjera ruralnog razvoja u 2022. godini propisane su slijedeće mjere:

6.1 Mjere za povećanje konkurentnosti

6.1.1 D/1-1 Podrška Investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije u saradnji s Razvojnou bankom

- a) Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizuje u saradnji sa Razvojnou bankom Federacije BiH

6.1.2 D/1-2 Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva

- a) Podrška investicijama u poljoprivredne mašine i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju

- b) Podrška investicijama u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju
- c) Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke
- d) Podrška investicijama u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade
- e) Podrška investicijama u podizanje višegodišnjih nasada
- f) Podrška za ulaganja u legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda

6.2 MJERE ZA ZAŠTITU RURALNOG OKOLIŠA

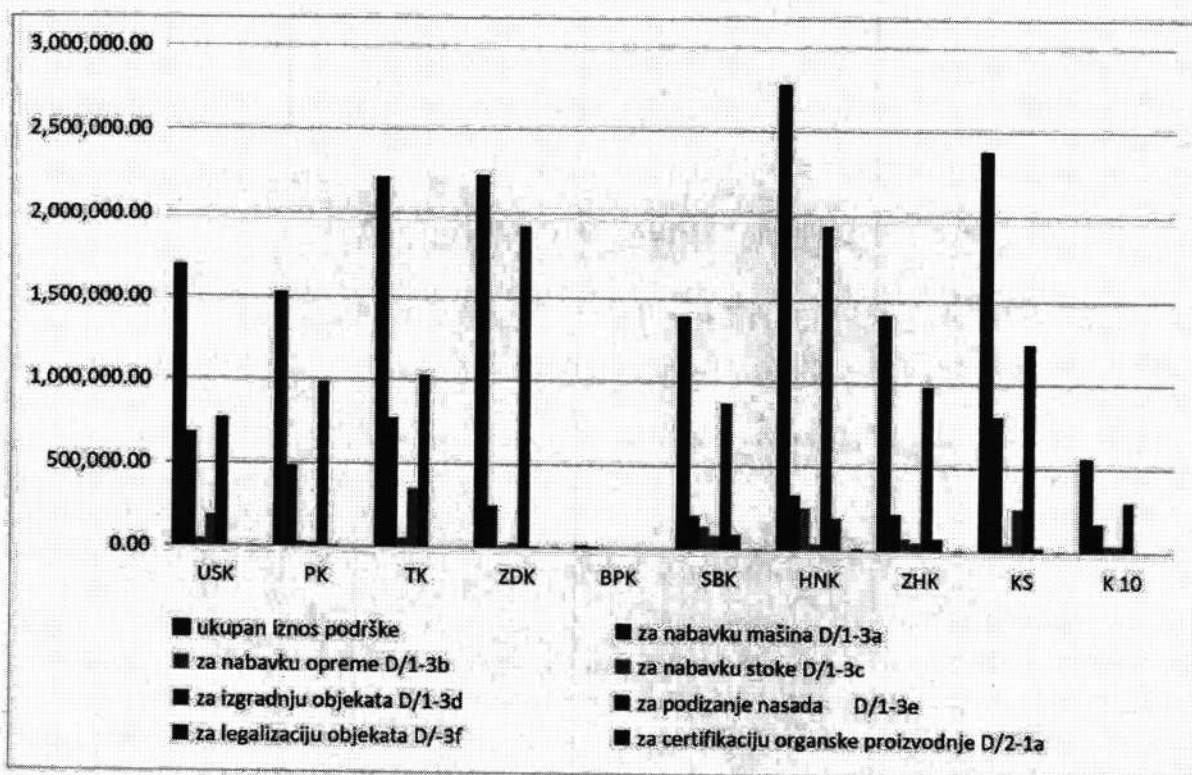
6.2.1 D/2-1 Podrška certifikaciji organske proizvodnje

- a) Podrška za certifikaciju organske proizvodnje

Tabela 44. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja u 2022. godini

D	Vrsta podrške	Planirano prema Programu (KM)	Odobreno (KM)
D/1-2	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije koja se realizira u saradnji sa Razvojnomo bankom FBiH u okviru mjera iz člana 15. Programa	0,00	0,00
D/1-3	Podrška investicijama u sektoru poljoprivrede i prehrambene industrije preko Federalnog ministarstva- UKUPNO	16.144.105,70	16.143.342,76
a)	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju		3.924.888,65
b)	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju		701.403,72
c)	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke		1.073.435,10
d)	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje ili njihove prerade		10.043.313,95
e)	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada		400.301,34
f)	Podrška za legalizaciju građevinskih objekata i ispunjavanje okolišnih standarda		0,00
D/2-1 a)	Certifikacija organske proizvodnje	23.550,42	23.550,42
	UKUPNO D	16.167.656,12	16.166.893,18

Grafikon 55. Ukupan iznos novčane podrške po Modelu ruralnog razvoja, razvrstano po mjerama i kantonima u 2022. g. (KM)

Pregledom podataka iz prethodne tabele vidi se da je ukupan iznos novčane podrške za sve mjere bio 16.166.893,18 KM. Od toga za mjeru D/1-3a odobreno je 3.924.888,65 KM, za mjeru D/1-3b - 701.403,72 KM, za mjeru D/1-3c - 1.073.435,10 KM, za mjeru D/1-3d - 10.043.313,95 KM, za mjeru D/1-3e - 400.301,34 KM, za mjeru D/1-3f - 0,00 KM i za mjeru D/2.1. - 23.550,42 KM.

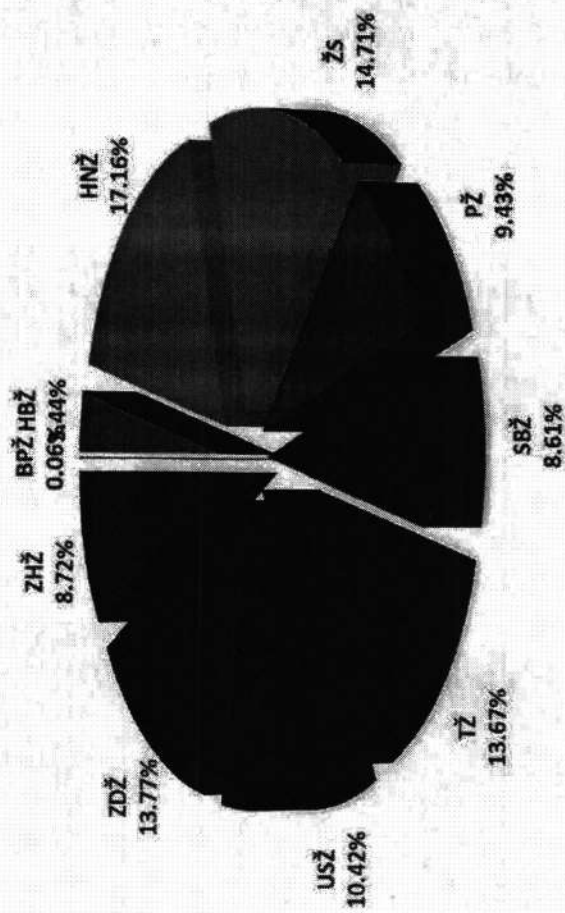
Iz grafikona se vidi da je najviši iznos novčane podrške za mjeru D/1-3a zabilježen u KS u iznosu od 804.614,53 KM, a najniži u BPK - 9.565,96 KM. Najviši iznos za mjeru D/1-3b bio je u HNK - 252.898,14 KM; a najniži u BPK - 886,46 KM. Za mjeru D/1-3c najviši iznos podrške zabilježen je u TK 355.131,31 KM, a najniži u PK 22.985,16 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3d najviši iznos zabilježen je u HNK 1.941.004,81 KM, a najniži u K 10 296.898,15 KM, podrške u BPK nije bilo. Za mjeru D/1-3e najviši iznos zabilježen je u HNK 196.126,49 a najniži u USK 2.119,47 KM, podrške u BPK, TK i K 10 nije bilo. Za mjeru D/1-3f nije bilo odobrenih zahtjeva. Za mjeru D/2-1a najviši iznos bio je u HNK - 12.321,74 KM, a najniži u SBK - 886,27 KM, podrške u BPK, PK, TK i K 10 nije bilo. U 2022. godini nije bilo zahtjeva za ulaganja putem Kreditne linije Razvojne banke

- ZELENI IZVIJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 45. Pregled poticaja po Modelu ruralnog razvoja po mjerama i po kantonima u Federaciji BiH u 2022. godini

D	Vrsta poticaja	TK										UKUPNO
1-3a	Investicije u poljoprivrednu mehanizaciju i priključne uređaje za biljnu i stočarsku proizvodnju	9.565,96	172.101,46	331.547,07	804.614,63	483.802,49	202.758,74	770.952,24	679.205,47	250.403,39	219.937,20	3.924.888,65
1-3b	Investicije u opremu za biljnu i stočarsku proizvodnju	886,46	43.091,07	252.898,14	45.582,14	29.334,94	138.693,93	54.729,38	43.860,35	14.091,72	78.235,59	701.403,72
1-3c	Sufinansiranje nabavke visoko kvalitetne rasplodne stoke	0,00	43.281,57	40.601,10	258.031,78	22.985,16	83.391,16	355.131,31	188.107,18	31.414,70	50.491,14	1.073.435,10
1-3d	Investicije u izgradnju ili proširenje, odnosno opremanje novih građevinskih objekata u polj. proizvodnje ili njene prerade	0,00	296.898,15	1.941.004,81	1.241.999,62	985.321,90	874.145,38	1.029.400,58	767.571,00	1.925.660,80	981.311,81	10.043.313,95
1-3e	Investicije u podizanje višegodišnjih nasada	0,00	0,00	196.126,49	25.255,54	3.229,07	91.972,17	0,00	2.119,47	2.823,96	78.774,64	400.301,34
2-1a	Certifikacija organske proizvodnje	0,00	0,00	12.321,74	2.287,96	0,00	886,27	0,00	4.279,05	2.064,36	1.711,05	23.550,42
D	Skupina D	10.452,42	555.372,25	2.774.499,35	2.377.771,66	1.524.673,46	1.391.847,65	2.218.213,51	1.685.142,52	2.226.456,93	1.410.461,43	16.166.893,18

Grafikon 56. Raspodjela odobrenih novčanih podrški za ruralni razvoj po kantonima u 2022.g

7 OSTALE VRSTE NOVČANIH PODRŠKI

U okviru Programa novčanih podrški u 2022. godini planirane su sljedeće ostale vrste podrški kako slijedi u tabeli:

Tabela 46. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrške u Federaciji BiH u 2022. godini

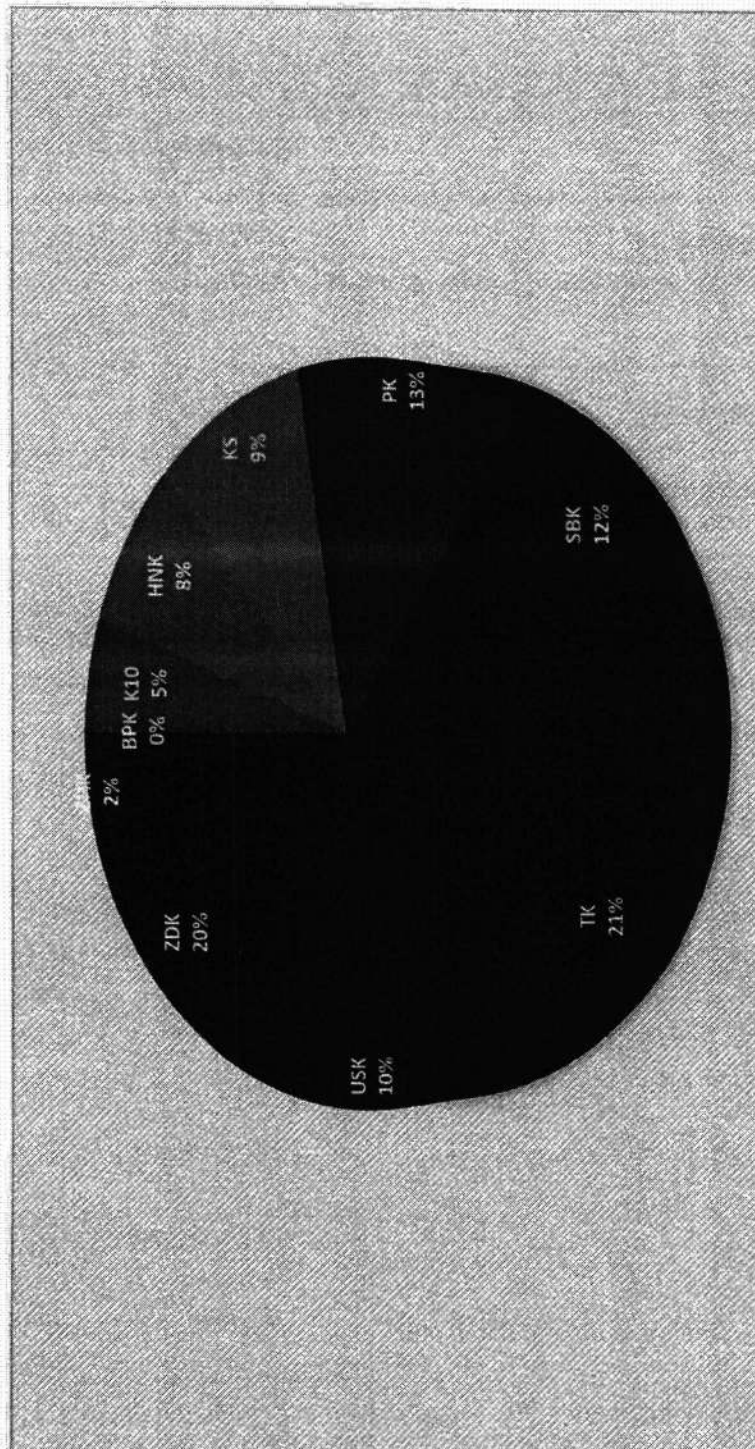
E		Ostale vrste podrška	Planirano prema programu	Odobreno u KM
E/1-1	a)	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	149.982,54	149.982,52
E/1-2	a)	Sufinansiranje organizovanja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sajмова	27.147,25	27.147,25
	b)	Sufinansiranje izlaganja na poljoprivrednim sajmovima	11.584,96	11.584,96
E/1-3	a)	Sufinansiranje troškova po osnovu penzionog i zdravstvenog osiguranja za nove poljoprivredne obrte	0,00	0,00
	b)	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	92.330,22	92.330,22
E/1-4	a)	Sufinansiranje nabavke kancelarijske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja	13.114,74	13.114,74
	b)	Sufinansiranje aktivnosti poljoprivrednih zadruga i privrednih društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	1.075.000,00	1.075.000,00
E/1-5	a)	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	118.417,68	118.417,68
E/1-6	a)	Podrška različitim programima pokretanja proizvodnje, poticanja jesenje sjetve i slične mjere koje nisu obuhvaćene ostalim modelima	0,00	0,00
		UKUPNO E	1.487.577,39	1.487.577,37

- ZELENI IZVJEŠTAJ ZA 2022. GODINU -

Tabela 47. Pregled poticaja po Modelu ostalih vrsta podrški po kantonima FBiH u 2022. godini

E	Ostale vrste podrški	USK	TK	USA	ZDK	UKUPNO
E/1-1	Sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji	0,00	23.173,90	0,00	0,00	149.982,52
E/1-2	Sufinansiranje organizovanja stručnih skupova, kongresa, simpozija, seminara i sufinansiranje izlaganja na polj. sajmovima	41.856,00	14.259,81	455,36	1.144,39	38.732,21
E/1-3	Sufinansiranje opremanja laboratorija i veterinarskih organizacija	0,00	44.056,05	0,00	1.475,00	92.330,22
E/1-4	Sufinansiranje nabavke kancelarijske opreme, namještaja i troškova poljoprivrednih udruženja i Sufinansiranje aktivnosti polj. zadruga i privred. društava za povezivanje ponude OPG i obrta sa područja FBiH	26.050,00	210.600,00	136.298,29	242.752,57	1.088.114,74
E/1-5	Sufinansiranje uvođenja i certifikacija standarda u poljoprivredi i prehrambenoj industriji	7.575,70	26.814,69	11.691,66	35.195,40	118.417,68
	Svega E	4.095,26	318.904,45	148.445,31	255.221,93	1.487.577,37

Grafikon 57. Raspodjela odobrenih ostalih novčanih podrški po kantonima FBiH u 2022. godini

8 PREGLED UKUPNO ODOBRENIH NOVČANIH PODRŠKI

Tabela 48. Struktura odobrenih novčanih podrški u 2022.g.

Odobrene podrške	Iznos	Učešće %
Biljna proizvodnja	17.348.111,01	16,43%
Animalna proizvodnja	70.449.239,00	66,70%
Ruralni razvoj	16.166.893,18	15,31%
Ostale novčane podrške	1.487.577,37	1,41%
Ponovljeni postupci po žalbama i sudskim presudama	162.970,19	0,15%
UKUPNO	105.614.790,75	100,00%

Grafikon 58. Pregled strukture odobrenih novčanih podrški u 2022. g.

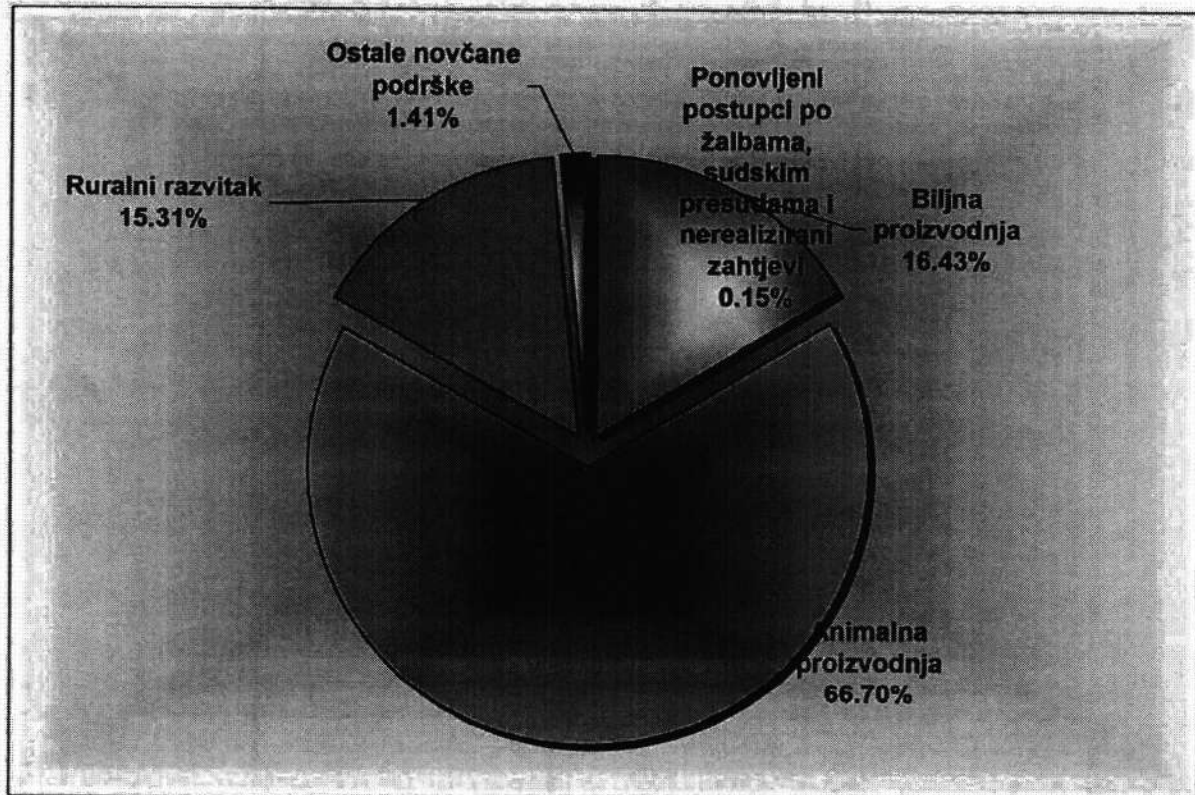
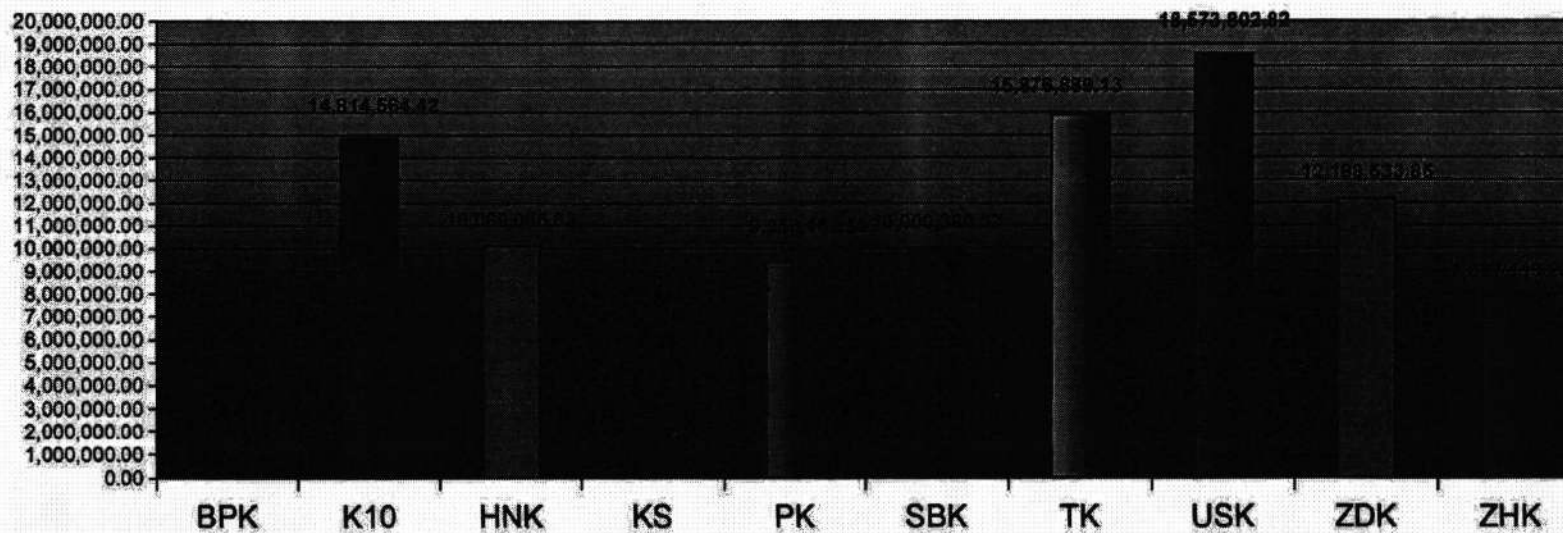

Tabela 49. Raspodjela odobrenih novčanih podrški u 2022. g. po kantonima – zbirno

KANTON	BPK	K10	HNK	KS	PK	SBK	TK	USK	ZDK	ZHK	UKUPNO
SVEGA UKUPNO	209.586,29	14.814.564,42	10.089.085,63	6.671.676,52	9.353.452,38	10.080.389,37	15.876.889,13	18.573.802,82	12.188.533,85	7.837.119,23	105.614.790,75
POSTOTNI UDIO	0,20%	14,06%	9,55%	6,32%	8,86%	9,57%	15,03%	17,55%	10,54%	7,42%	100,00%

Grafikon 59. Raspodjela ukupnih novčanih podrški po kantonima u 2022. godini

9 KONTROLE NOVČANIH PODRŠKI U 2022. GODINI

Poljoprivredni inspektori Federalne uprave za inspekcijske poslove i nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove izvršili su 560 nadzora zahtjeva klijenata po modelu poticaj proizvodnji i modelu ruralnog razvoja u toku 2022. godine. Inspekcijskim nadzorom utvrđeno je da šest zahtjeva klijenata nisu u skladu sa propisanim uslovima, a da osam zahtjeva klijenata djelomično ispunjava propisane uslove.

Timovi za kontrolu- ovlašteni državni službenici Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva izvršili su kontrolu na terenu, *ex-ante* 1.338 administrativnom kontrolom odobrenih zahtjeva u 2022. godini po modelu ruralnog razvoja (ukupno dostavljeno 1.339 zahtjeva) od čega je odobreno i isplaćeno 1.337 zahtjeva, a dva zahtjeva odbijena/odbačena.

U toku 2022. godine planirano je utvrđivanje činjeničnog stanja nakon isplate novčane podrške - *ex-post* kontrola odobrenih zahtjeva u 2021. godini, od strane ovlaštenih državnih službenika FMPVŠ, i to kod 48 klijenata za podnesenih 50 zahtjeva, a izvršeno je kod 46 klijenta za 48 zahtjeva i utvrđeno da su uredni, dok za dva klijenta koja nisu bila dostupna za izvršenje kontrole, postoji sumnja da su predmet odobrenog sufinansiranja otuđili, te je dostavljen zahtjev federalnoj poljoprivrednoj inspekciji da izvrši inspekcijski nadzor. Spisak klijenata za *ex-post* kontrolu ovo Ministarstvo je utvrdilo na osnovu sljedećih kriterija i to: klijent nije imao prijavu proizvodnje u 2022. godini; iznos odobrene novčane podrške za sufinansiranje ulaganja veći je od 10.000,00 KM, a za ulaganje u izgradnju, proširenje i opremanje građevinskih objekata iznos odobrenog sufinansiranja veći od 50.000,00 KM.

Na osnovu naprijed navedenih kriterija, izrađen je i spisak na koji je uvršteno 26 klijenata koji su imali 26 odobrenih zahtjeva u 2020. godini po modelu ruralnog razvoja i dostavljen Federalnoj upravi za inspekcijske poslove sa zahtjevom da se izvrši inspekcijski nadzor. Inspekcijski nadzor je izvršen kod svih 26 klijenta, te je utvrđeno da su uredni.

U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije BiH, broj: 1918/2021 od 23.12.2021. godine ovo Ministarstvo je zaduženo da izradi spiskove klijenata kod kojih nije izvršena dodatna kontrola i nadzor i da se u toku 2022. godine kod istih izvrši inspekcijski nadzor, te da se pristupi realizaciji njihovih zahtjeva. Ovom Ministarstvu je dostavljen dokaz o izvršenju 56 inspekcijskih nadzora od strane Federalne uprave za inspekcijske poslove, a od strane nadležnih kantonalnih organa uprave za inspekcijske poslove dokaz o izvršenju 66 inspekcijskih nadzora, te je utvrđeno da 117 klijenata ima urednu prijavu proizvodnje u 2022. godini, a da njih 196 nema.

10 REGISTAR POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA I REGISTAR KLIJENATA

Registracija poljoprivrednih gazdinstava i klijenata, te ažuriranje podataka za poljoprivredna gazdinstva provodi se u 79 općina u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Ukupan broj registrovanih poljoprivrednih gazdinstava (PG) u 2022. godini je bio 88.074.

Od toga je 83.857 porodičnih poljoprivrednih gazdinstava, 4.217 pravnih subjekata i obrta (PS).

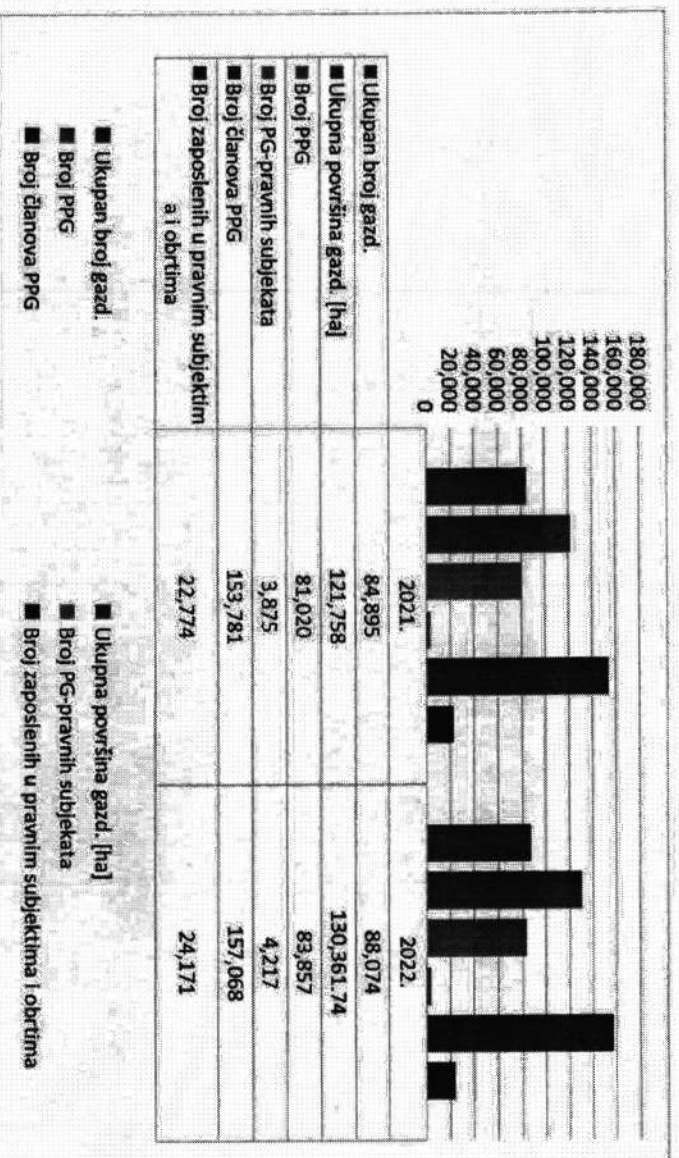
Registrovanih članova/članica porodičnih poljoprivrednih gazdinstava je 157.068, a zaposlenih lica u pravnim subjektima i obrtima je 42.171.

Ukupna površina registrovanih poljoprivrednih gospodarstava je 130.361,74 ha.

Tabela 50. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2022. godini

Sjedište gazdinstva	Zbirni podaci o gazdinstvima					
	Kanton	Ukupan broj gazd.	Ukupna površina gazd. [ha]	Broj PPG	Broj PG-PS	Broj članova PPG
Unsko-Sanski kanton	12.809	26.659,81	12.208	601	27.016	1.476
Posavski kanton	2.707	11.632,48	2.574	133	3.992	752
Tuzlanski kanton	19.715	22.565,90	19.115	600	31.888	6.185
Zeničko-dobojski kanton	17.913	15.095,45	16.994	919	30.066	3.198
Bosansko-podrinjski kanton	1.607	1.914,11	1.502	105	2.980	138
Srednjobosanski kanton	14.594	12.148,12	14.062	532	27.960	4.507
Hercegovačko-neretvanski kanton	6.681	11.291,98	6.407	274	11.930	2.856
Zapadno-hercegovački kanton	3.082	3.424,77	2.814	268	5.785	1.117
Kanton Sarajevo	5.432	7.127,70	4.958	474	8.804	3.254
Kanton 10	3.534	18.501,42	3.223	311	6.647	688
FBiH	88.074	130.361,74	83.857	4.217	157.068	24.171

Grafikon 60. Pregled upisanih klijenata u RPG i RK po kantonima u 2021.-2022. godini

Iz grafikona 60. je vidljivo da je u 2022. godini u odnosu na 2021. godinu došlo do povećanja ukupnog broja gazdinstava, i broja klijenata PPG i klijenata PS/obrta, a proporcionalno tome, i do povećanja broja članova gazdinstava, broja zaposlenih u PS/obrtnima i ukupnih površina gazdinstava. Ovo je ohrabrujući pokazatelj, što ukazuje na činjenicu da je uprkos općem trendu iseljavanja populacije iz svih segmenata društva, broj gazdinstava i članova PG povećan, što iziskuje dublju analizu drugih parametara ostalih resora (statistički podaci o broju stanovnika i dr.), kako ne bi došlo do iskrivljene slike.

Zeleni izvještaj sadrži informacije razvrstane po spolu sa izričitim osvrtom na rezultate u realizaciji mjera po svim modelima, a posebno mjera strukturne politike za unapređenje spolne i dobne strukture poljoprivrednika, kako slijedi ispod u tabelama.

Tabela 51. Pregled zahtjeva klijenata/lica koji su ostvarili poticaj u 2021. godini

Vrsta org. oblika i spol klijenata/lica	Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Presude/zalbe		UKUPNO		
	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Odobreni iznos [KM]	
Pravna lica i obrti	m	651	9.751.275,39	5.744	40.514.016,60	30	170.692,18	6.425	50.435.984,17
	ž	159	2.895.894,38	997	5.608.259,19	2	1.972,58	1158	8.606.126,15
PPG	m	685	1.273.061,32	15.428	17.045.556,66	31	46.535,00	16.044	18.365.152,98
	ž	83	162.644,31	5.566	5.721.060,24	7	8.247,10	5.656	5.911.851,65
UKUPNO		1.478	14.202.875,40	27.735	68.888.692,69	70	227.446,86	29.283	83.319.214,95

Tabela 52. Pregled zahtjeva klijenata/ica koji su ostvarili poticaj u 2022. godini

		Strukturne mjere		Podrška proizvodnji		Vrsta org. oblika / spol klijenta/ice		UKUPNO	
Organizacijski oblik	Spol (m,ž)	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]	Broj zahtjeva	Odobreni iznos [KM]
Pravna lica i obrti	m	737	13.936.360,77	6.359	53.036.536,91	16	126.301,82	7.112	67.099.199,50
	ž	151	2.637.351,27	1.237	7.612.891,94	6	34.040,86	1.394	10.284.284,07
PPG	m	649	1.708.810,34	15.324	20.417.616,73	29	57.130,00	16.002	22.183.557,07
	ž	123	325.498,15	5.532	6.703.323,05	4	7.392,43	5.659	7.036.213,63
UKUPNO		1.660	16.608.020,53	28.452	87.770.368,63	55	224.665,11	30.167	106.603.254,27

11 PREPORUKE

1. Potrebno je povećati izdvajanje budžetskih sredstava za poljoprivredu i prehrambenu industriju, ruralni razvoj i opće usluge u poljoprivredi u skladu sa Strategijom poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH i Zakonom o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju („Službene novine Federacije BiH“, br. 42/10 i 99/19), kako bi obuhvatili veći dio mjera iz Dodatka II navedenog zakona i strategije, da bi Bosna i Hercegovina u određenoj mjeri zadržala korak sa neposrednim okruženjem, a pogotovo sa zemljama EU i ostalim razvijenim zemljama.
2. U okviru propisanih nadležnosti, ubrzati donošenje zakonskih i podzakonskih propisa, te izmjena i dopuna postojeće zakonske regulative iz oblasti poljoprivrede, što bi doprinijelo bržoj realizaciji poljoprivredne politike i stvaranju povoljnijeg ambijenta za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Federaciji BiH.
3. U cilju podizanja konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora u Federaciji BiH potrebno je da Vlada Federacije BiH osigura jednostavniji pristup kreditima za poljoprivrednike i preduzetnike, pogotovo one iz ruralnog područja, s posebnim osvrtom na Razvojnu banku Federacije BiH.
4. U skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i u skladu sa visinom odobrenih sredstava u Budžetu Federacije BiH omogućiti upošljavanje novih službenika u Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i/ili omogućiti internim premještanjem u okviru organa državne službe veću i bolju kadrovsku popunjenost radi potpunog i blagovremenog izvršavanja tekućih zadataka ministarstva i ispunjavanja obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP-a), te drugih redovnih obaveza Ministarstva (izrada propisa, obrada zahtjeva novčanih podrški, jačanje kontrole novčanih podrški na terenu, uspostava uzgojno selekcijskog rada u stočarstvu, bolje informatičko uvezivanje i praćenje poslova iz nadležnosti Ministarstva i sl.)
5. Nastaviti sa aktivnostima koje se odnose na korištenje poljoprivrednog zemljišta u skladu sa Zakonom o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine Federacije BiH“ broj: 52/2009), a koji se tiče prometa, korištenja, raspolaganja

i zaštite državnog poljoprivrednog zemljišta kao jednog od najvećih prirodnih bogatstava i dobra od općeg interesa za Federaciju BiH.

6. Staviti u funkciju nekorišteno poljoprivredno zemljište u cilju povećanja poljoprivredne proizvodnje i povećanja zaposlenosti, te uspostava i vođenje informacijskog sistema o poljoprivrednom zemljištu u cilju njegove zaštite.
7. Zadužuju se kantonalna ministarstva nadležna za poslove poljoprivrede da u okviru svoje nadležnosti iniciraju donošenje karti upotrebne vrijednosti i programa upravljanja državnim poljoprivrednim zemljištem za sve one općine koje to još uvijek nisu učinile.
8. Planirati budžetska sredstva za Program subvencioniranja javnim preduzećima iz oblasti prehrambene i duhanske industrije za uvezivanje radnog staža - finansiranje neizmirenih obaveza preduzeća na osnovu uplate za PIO/MIO zaposlenicima koji ostvaruju uslove za penzionisanje.
9. Inicirati stvaranja zakonskih uslova za smanjenje doprinosa za plaćanje doprinosa za sezonske radnike u poljoprivredi koji čine znatan dio radne snage i u prehrambenoj industriji (proizvodnja vlastitih sirovina za preradu, ali i otkup od ostalih proizvođača).
10. Omogućiti ostvarivanja prava na novčanu podršku klijentima koji imaju prebivalište u jednom entitetu, a poljoprivrednu proizvodnju u drugom entitetu.
11. Nastaviti iniciranje i urgiranje aktivnije uloge Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine na realizaciji aktivnosti iz njihove nadležnosti, i to: izrada i usvajanje novih Zakona o hrani BiH, Zakona o veterinarstvu BiH, Zakona o izmjenama Zakona o poljoprivredi, prehrani i ruralnom razvoju BiH, Zakona o vinu BiH, Zakona o organskoj poljoprivrednoj proizvodnji BiH, Pravilnika o obilježavanju kopitara u BiH, Pravilnika o tržištu voća i povrća u BiH, donošenje ostalih propisa za nesmetan izvoz proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije (zdravstveni certifikat), stvaranje uslova za povlačenje IPARD sredstava kroz uspostavljanje Agencije za plaćanja, unapređenje poljoprivredne statistike i informacionog sistema (uspostavu dijelova budućeg IACS sistema u BiH uspostavom Sistema računovodstva na farmama (FADN), Informacionog sistema o zemljišnim parcelama (LPIS) i Poljoprivrednog tržišnog informativnog sistema (PTIS) sa centralnom reprodukcijom podataka na državnom nivou), usklađivanje sistema zemljišnih registara i unapređenje procesa upravljanja zemljištem, pokrenuti potrebne

aktivnosti oko provođenja poljoprivrednog popisa u BiH radi dobivanja preciznog uvida u stanje poljoprivrede u BiH; uspostavljanje operativne strukture za korištenje prepristupnih fondova EU, kao i da se u Bosni i Hercegovini pokrene postupak dodjele koncesije prema čl.1. i 4. Zakona o koncesijama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 32/02) za obavljanje djelatnosti sakupljanja i zbrinjavanja nusproizvoda i otpada životinjskog porijekla kako bi se izgradilo postrojenje za obradu nusproizvoda kategorije 1 i 2, kategorije 3, kao i za druge oblike prerade i organizirala mreža sakupljanja nusproizvoda životinjskog porijekla radi zaštite zdravlja ljudi i životinja, zaštite okoline i stvaranja uslova za sticanje statusa Bosne i Hercegovine kao slobodne od zaraznih bolesti životinja, kao preduslova za trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Sarajevo, maj 2023. godine